

BATI ŞERİA'DA ÇİN SEDDİ

Dolayısıyla, böyle bir tutuma erdem gözüyle bakılamaz. Ama işte bu güçsüzlüğün bizim halkın birliğini sağlayan en önemli etken oluşu, deyim yerindeyse, adeta doğrudan doğruya üzerinde yaşadığımız zemini oluşturması inadına tuhaf bir durum. Burada yerilip kınanacak bir şeyin varlığını uzun uzadıya kanıtlamaya kalkmak, kendi vicdanımızı sarsmak değil, bundan çok daha kötüsü ayaklarımızın altındaki zemini çekip almak demektir. Onun için, sorunun incelemesinde şimdilik daha ileri gitmek istemiyorum.

Çin Seddinin İnşasında, Bir Savaşın Tasviri, Franz Kafka

19

ankara şubesi

BÜLTEN

yerel yönetim seçimleri

Mart 2004

tmmob mimarlar odası

Yeni bir dönemin ilk Bülten'iyle yine birlikteyiz. 38. Dönemde, katkı ve desteğinizle daha etkili ve daha kapsamlı bir içeriğe, daha bütünlüklü bir biçime ulaşabilmeyi diliyoruz.

Mart ayının gündemini belirleyen **Yerel Yönetim Seçimleri**'ni dosya konusu olarak seçtik ve mümkün olduğunca değişik noktalardan geçtiğimiz 5 yıla ait değerlendirmelere ve önümüzdeki 5 yıla ait uyarı ve öngörülere yer vermeye çalıştık. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle Yerel Yönetimler açısından kadınların durumunu da derinliğine tartışmak istedik.

Yeni bir yönetimle birlikte yaşadığımız kentlerin daha çağdaş, yeşil, temiz, iyi örgütlenmiş olmasını, yeni yönetimlerin daha eşitlikçi, şeffaf, katılıma izin veren yapıda olmasını, sorunların bilgiye ve uzmanlığa dayalı çözümlenmelerini, yayaların, çocukların ve engellilerin gözetildiği bir sosyal yapıya kavuşabilmeyi umuyoruz.

Ankara Şubesi, **ULUSAL BİLGİ BELGE MERKEZİ** projesiyle, sahip olduğumuz en değerli kaynak olan "Mimarlığın belleği"ni oluşturma görevini üstlenmek üzere yola koyuldu. Mimarlar Odası bilgi ve belge birikimi ancak sizlerin katkılarıyla gerekli büyüklüğe ulaşacak.

Bunun için sizlerden iki ricamız var:

Birincisi, ellerinde 1990 yılı öncesine ait, Mimarlar Odası'yla ve mimarlık ortamıyla ilgili belge ve fotoğrafları olanların,

İkincisi, Mimarlık pratikleriyle ilgili yasal süreç deneyimleri olanların, ellerindeki dava dosyalarını (**dava raporu, bilirkişi raporu ve ilam**) bizlerle paylaşmaya davet ediyoruz.

Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin, 38. Dönem 1. Şube Danışma Kurulu, 13 Mart 2004, saat 14:00'da Çağdaş Sanatlar Merkezinde yapılacak. Şube çalışma programını oluşturmak üzere toplanacak olan kurula, önümüzdeki 2 yılın çalışmaları hakkında bilgilenecek isteyen ve yeni çalışma alanları önermek isteyen tüm üyelerimizi davet ediyoruz.

Danışma Kurulu'nun ardından yine aynı mekanda, saat 17:00'da, **50. Yıl Sözlü Tarih Çalışmaları** kapsamında yapılan sohbet toplantılarından 5.si gerçekleşecek. Oda tarihinin gizli kalmış olaylarını yaşayanlarının ağzından dinlemek üzere hepimizi bekliyoruz.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
H. Ali Ulusoy

Yayına Hazırlayan
Gülnur Güvenç

Grafik Tasarım
Harman Şaner Çakmak

Reklam Yetkilisi
KAREMEDYA
Telefon: (312) 425 69 24, 425 69 42
Faks: 0 (312) 425 55 41
e-posta: ank@karemedya.com

Baskı
Matsa Basımevi

Adres: Konur Sokak No: 4/3 Kızılay Ankara
Telefon: 0 312 417 86 65
Faks: 0 312 417 18 04
e-posta: info@mimarlarodasiankara.org
Http://www.mimarlarodasiankara.org

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni
ayda bir yayımlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Yeni Çalışma Dönemine Başlarken	2
H. Ali Ulusoy	
DOSYA: YEREL YÖNETİM SEÇİMLERİ	8
Dosya Editörleri: Necati Koçak, Aslı Özbay Dosya Çalışma Grubu: Aslı Özbay, Kadri Atabaş, Tezcan Karakuş Candan, Mehmet Saner	
Ankara Adaylarının Hali Pür Melali	14
Necati Koçak	
Temsilcilikler ve Yerel Yönetim	16
Derleyen: Mehmet Saner	
Kamu Yönetimi Reform Tasarısı	22
Aziz Konukman	
Dünyada ve Türkiye'de Siyasal İletişim ve Propaganda	24
Nesteren Davutoğlu	
Kasabalılaştırdıklarımızdan mısınız?	30
Şevki Vanlı	
Çayyolu'nda Bir Yerel Yönetim Katılım Denemesi Semt Birimine Bir Bakış	32
Kemal Nalbant	
Bir Yerel Yönetim Efsanesi Jaime Lerner	34
Mehmet Saner	
İtalyan Kentlerinde Sola Yöneliş ve Kentsel Kamu Politikaları	37
Michael Aiken, Guido Martinotti Çeviri: Mehmet Tunçer	
Ankara Ulaşımında Bir Dönemin Muhasebesi	38
Cüneyt Elker	
Ankara Belediye Başkanlarını Ararken	41
Mehmet Tunçer	
8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ	42
Başka Bir Kent Başka Bir Siyaset İçin Kadınlar Siyasete	42
Yıldız Temurtürkan	
Yerel Seçimlere Doğru Kadın Politikası	44
Nilüfer Timisi	
Salt Kendi Alanının İçinde Var Olmak, ... Ya Da...	48
Nuray Bayraktar	
Öteki(m)ler Ne Kadar Öte(m)de	49
Pınar Gökşan Aker	
Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı Taslağı Atölye Çalışması	50
Zümrüt Apartmanı	54
Nahide Tan	
Çöken Beklenti	55
Haldun Akçakoca	
1000 MİMAR 1000 OKULDA	56
Duyuru	58
Değişik Bir Genel Kurul	59
Basında Geçen Ay	60
EDEBİ MEKANLAR - Stellavista'nın Bin Düşü	62
J. G. Ballard	
kitap...kitap...kitap...kitap	64
Haber-Duyuru	66
Gelir Gider Tablosu	68

Nisan : Yerel ve Çağdaş; Mimar Sinan, Alvar Aalto...

Mayıs : UIA 2005'e doğru...

YENİ ÇALIŞMA DÖNEMİNE BAŞLARKEN!

H. Ali Ulusoy

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin, 7-8 Şubat 2004 tarihinde 38. genel kurulunu tamamlamasının ardından, 37. dönemden devraldığımız pozitif enerji ve katkıyla yeni çalışma dönemine başladık.

38.dönem yönetim kurulu olarak;

Mimarlar Odası'nın kurumsallaşması ve mimarlık ortamının zenginleştirilmesi için büyük çaba ve emek harcayan 37. Dönem Yönetim Kurulu'na,

Çalışmaların profesyonelce sürdürülmesini sağlayan oda çalışanlarına, iki yıl boyunca çalışmalara omuz veren proje ve komisyon çalışmalarına katılan, katkı koyan meslekdaşlarımıza,

38.dönem Genel Kurulu'na katılarak görüş, öneri ve eleştirileri ile ortamı zenginleştiren ve oda yönetiminin oluşması doğrultusunda özgür iradesini kullanan herkese,

Oda çalışmalarına katılmak isteyip de herhangi bir nedenle katılmayan ancak "Oda" ya ve mimarlığa dair söyleyecek sözü olan ve ilk fırsatta çalışmalarda birarada olmayı hedeflediğimiz tüm meslekdaşlarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

38. DÖNEM YÖNETİM KURULU;

37. dönemde olduğu gibi, mimarlar odasının, 50 yıllık birikim, deneyim ve geleneklerinin, mesleki faaliyetlerinin, demokrasi'nin, katılımın, birarada olabilmenin, açıklığın, ortak aklın yaratılması ve birlikte üretmenin önemsendiği ve hayata geçildiği demokratik platform olma işlevini sürdürecektir.

"Oda"nın kurumsallaşması yönünde atılan adımları ve olumlu çabaları geliştirme noktasında kararlılığını devam ettirecektir.

Mimarlık ortamının geliştirilmesi, zenginleştirilmesi, çeşitli sektörlerde çalışan, yeni mezun olan, ekonomik krizler sonucu işini kaybeden, mesleğini yapamaz duruma gelen meslekdaşlarımızın sorunlarını önemseyen, bunları tartışan, üyeleri ile birlikte çözüm üretebilen bir çalışma anlayışı içerisinde olacaktır.

38. DÖNEM YÖNETİM KURULU;

37. dönemde başlatılan ve ortamın zenginleşmesi ve mimarlığın toplumla buluşmasında önemli bir yer tutan;

- "ÇOCUK VE MİMARLIK",
"1000 Mimar 1000 Okulda",
- "UIA 2005 ÇALIŞMASI",
- "BİNA KİMLİKLERİ ENVANTERİ PROJESİ",
- "APA" (AÇIK PROJE ALANI),
- "50.YIL SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMALARI",
- "KÜTÜPHANE VE BUNA BAĞLI OLARAK
"ULUSAL BİLGİ MERKEZİ" OLUŞTURMA
ÇALIŞMASI",
- "YENİ BİR web ARA YÜZÜ KURGULANMASI"

vb. proje çalışmaları, yeni katılım ve katkılarla zenginleşerek devam edecektir.

Geçen dönem tasarımı ve içeriği, yaratmış olduğu potansiyel ile bir çok kesimin beğenisini kazanan "Bülten" çalışması yeni dönemde geliştirilerek sürdürülecektir.

38. DÖNEM YÖNETİM KURULU;

"Örgütlenme, yeniden yapılanma" yı önemli çalışma akslarından biri olarak ele alacaktır.

Bu kapsamda;

- ODA ÜYE İLİŞKİLERİ,
- İŞYERİ TEMSİLCİLİKLERİ
- ANKARA ŞUBEYE BAĞLI TEMSİLCİLİKLERLE İLİŞKİLER,
- ÜNİVERSİTELER İLE İLİŞKİLER,
- MİMARLIK ÖĞRENCİLERİ
- MİMARLAR ODASI MERKEZİ ve DİĞER ŞUBELERLE İLE OLAN İLİŞKİLER,
- TMMOB VE DİĞER MESLEK DİSİPLİNLERİYLE OLAN İLİŞKİLER,
- KENTİN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ VE KENT DUYARLILIĞI OLUŞTURMA ÇALIŞMALARININ ÖRGÜTLENMESİ,
- MİMARLARIN TOPLUMLA BULUŞMASI

vb. örgütlenme çalışmaları geliştirilerek sürdürülecektir.

38. DÖNEM YÖNETİM KURULU;

Yeni dönemde, meslek ortamımızı yakından ilgilendiren ve tıp doktorları, hemşireler, diş doktorları, veterinerler, ebeler ve eczacılarla birlikte 7. meslek olarak mimarlığa dair yeni düzenlemelerin yer aldığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nde çalışmaları sürdürülen, TMMOB temsilcisi, İnşaat Mühendisleri Odası temsilcisi ve Mimarlar Odası temsilcilerinin de katıldığı "Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı" çalışmalarını ve geline nokta sizlerle paylaşarak katkılarınızla görüşlerini oluşturarak ilgili birimlere ulaştıracağız.

Yine uzun süredir ortamın gündeminde olan ve üzerinde yoğun olarak çalışma yapılan ve oda görüşlerinin ilgili bakanlığa iletiildiği "Yapı Denetim Yasa Tasarısı Taslağı",

Göreve başladığımızda gündeme gelen ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanan "İmar ve Şehirleşme Yasa Tasarısı Taslağı",

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu ve 20-22 Şubat 2004'de Bolu/Abant'daki atölye çalışmasına bizim de katılarak görüş verdiğimiz, "Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı Taslağı",

Uzun süredir ülke gündeminde olan ve toplumun bir çok kesiminin tepki gösterdiği "Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı", ve bu tasarıya bağlı olarak ele alınan "Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı" "İl Özel İdareleri Yasa Tasarısı" hazırlığı önümüzde fiili gündem olarak durmaktadır.

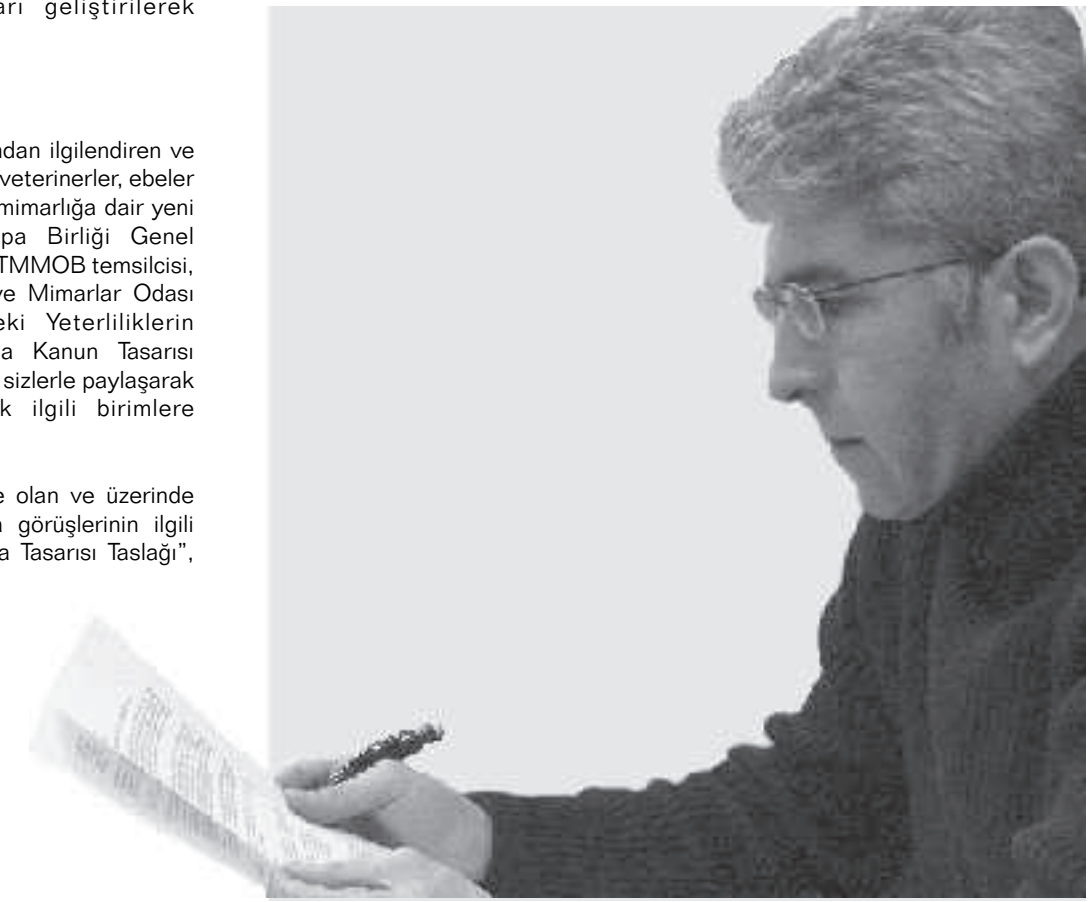
28 Mart 2004 Yerel Yönetim Seçimleri, bütün ülke coğrafyası ve meslek ortamımız açısından önem taşımakta ve kentlerimizin gelecek 5 yılının yerel yöneticilerinin belirleneceği bir süreç olarak önümüzde durmaktadır.

Cumhuriyet'in başkenti Ankara açısından da yerel seçimler, yerel demokrasi'nin, katılımın, ortak aklın hakim kılınmasının, yaşadığımız mekanlardan başlayarak, sokaklarımızın, mahallelerimizin, kentimizin, bütün yaşam alanlarımızın sağlıklı, çağdaş, yaşanılır, mekanlara dönüştürülmesi, kent bilincinin ve duyarlılığının oluşturulması ve örgütlenmesi açısından önemsendiğimiz bir süreçtir.

Bu süreçte bütün mimarların katkılarının meslek ortamına aktarılması, paylaşılması ve sürece müdahale edilmesini sağlıklı yaşam alanlarının oluşturulması açısından önemli bulmaktayız.

Yaratacağımız sinerji, mimarla toplum arasındaki ilişki-lenmeyi de hızlandıracaktır. Önümüzde, oldukça yoğun ve zor bir dönemin olduğunun farkındayız. Bu zor dönemi ancak; birikim ve katkılarınızla, birlikte zenginleştirerek dönüştürebiliriz.

38. Dönem çalışmalarını birlikte yürüteceğimize olan inancımızla, Oda platformlarında buluşmak dileğiyle dostça kalın.

MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ 38. DÖNEM YÖNETİM KURULU 12 ŞUBAT 2004'DE GÖREVE BAŞLADI

Yönetim Kurulu Asıl

H. Ali Ulusoy (Başkan)
Semra Uygur (2. Başkan)
Mehmet Onur Yılmaz (Sekreter Üye)
Hatice Üsküdar Özer (Sayman Üye)
Tezcan Karakuş Candan
Kemal Nalbant
Mehmet Saner

Yönetim Kurulu Yedek

Songül Üzgün
Fatma Cebeci
E. Devrim Kısaalioğlu
Erdal Altun
Burçak Güntürkün
Recep Faruk Şahin
Ayhan Çelik

Denetleme Kurulu Asıl

Deniz Aygün
Hazeli Akgöl
Hülya Yüceer
Figen Ertan
A. Hatice Emiroğlu

Denetleme Kurulu Yedek

Ali Atakan
Gülderen Zegerek
Lale Sobutay
Nurcihan Doğmuş Kadioğlu
Zeynep Öztürk

Soruşturma ve Uzlaştırma Kurulu Asıl

Nermin Çelik
M. Sayım Karayeğen
Turan Tekin
Yalçın Altaylı
Ali Tepe

Soruşturma ve Uzlaştırma Kurulu Yedek

Ekrem Öksüz
Nimet Özgönül
Nuray Bayraktar
Olca Ünüsayın
Ali Hakkan

H. Ali Ulusoy

1957 yılı Yozgat doğumluyum. İlkokulu Ankara/Devrim İlkokulu'nda orta ve lise öğrenimimi Kurtuluş Lisesi'nde tamamladım.

1976 yılında ADMMA Mimarlık Bölümü'ne girdim. 1979 yılında öğrenimime ara verdim. Tekrar 1983 yılında başladığım mimarlık eğitimini Gazi Üniversitesi'nde tamamladım.

5 yıl süreyle bir mimarlık bürosunda çalıştıktan sonra 1988 yılında askere gittim.

Askerlik dönüşü 1989 yılında ULUSOY Mimarlık Ltd. Şti.'ni kurdum. Halen kendi büromda serbest mimarlık faaliyetini yürütmekteyim.

1987 yılında düzenlenen "Ankara Kalesi Koruma Geliştirme İmar Planı" proje yarışmasında (Tülin AKMAN ve Ayşe ERGÜL ile birlikte) 1. ödülü aldım. Şu anda TRT İstanbul Kuruluşu TV / Film Çekim Platosu proje hizmetlerini yapmaktayım.

1990-1992 yıllarında TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi yönetim kurulu sekreter üyeliği görevinde bulundum. 1992 yılından bu yana TMMOB Mimarlar Odası örgütülüğünün çeşitli kademelerinde görev aldım. Halen TMMOB yönetim kurulu üyeliğim devam etmektedir.

2002-2004 çalışma döneminde genel olarak "ülkenin yeniden yapılanmasını" kapsayan ve meslek alanlarımızı doğrudan ilgilendiren yasal süreçte, Mimarlar Odası adına katkı koymaya çalıştım. Bu çalışmaların bir kısmı halen devam etmektedir.

Önümüzdeki dönemde de mesleğimizi yakından ilgilendiren ve mimarlık alanını yeniden tarif eden sürece müdahale edebilmek, yapı sektöründeki olumsuzluklar, ekonomik kriz ve bunun meslektaşlarımız üzerindeki etkileri, yaşadığımız mekanlardan başlayarak kente müdahale, toplumsal duyarlılıkların örgütlenmesi ve demokratik katılımın artırılması gibi konularda ortak iş yapabilme ve ortak ideallerimizin hayata geçmesi için çaba harcamayı hedefliyorum.

Semra Uygur

1956 doğumlu. 1980 ODTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nden lisans, 1984 yılında lisans üstü diplomasını aldı. 1980-1984 yılları arasında çeşitli proje bürolarında çalıştı. 1986 yılında Özcan Uygur ile birlikte oluşturdukları Uygur Mimarlık Ltd Şti'de halen proje çalışmalarına devam etmekteiler.

Katıldığı 53 mimari proje yarışmasından 4'ü birincilik olmak üzere 31 adet ödül aldı.

Önemli projeleri, Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi Sosyal Tesisleri, Giresun Hükümet Konağı, Mersin Deftardarlığı Hizmet Binası, Atatürk Kültür Merkezi Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salonu ve Kora Çalışma Binaları, TBMM Milletvekili Çalışma Binası, Ted Ankara Koleji Yumrubel Yerleşkesi, Ermenek Barajı Daimi Sitesi.

Meslek İçinden bir bakış getirebilme umuduyla Mimarlar Odası Ankara Şubesi yönetiminde yer almakta.

Kemal Nalbant

1959'da Bilecik, Bozüyük'te doğdu. 1976 yılında Atatürk Lisesi'ni bitirerek Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü'ne girdi. 1983'te aynı okulu Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi mezunu olarak bitirdi. 1981 - 1985 yılları arasında Cansever Mimarlık'ta çalıştı.1986 yılında birkaç arkadaşı ile beraber kurduğu restorasyon şirketinde 1988 yılına kadar Anadolu'da bazı Vakıf eserlerinin restorasyonlarını yaptı. 1988 - 89 arasında Bodrum Demir Tatil Köyü'nün şantiye şefliğini üstlendi.

1989 - 94 yılları arasında Ankara Belediyesi Metropol İmar A.Ş.'de proje koordinatörlüğü, 1991 - 95 arasında Barlas Planlama ile birlikte Mudurnu ve Eskişehir koruma imar planlarını yaptı. 1996'da Miyar Mimarlık Ltd. Şirketi'ni kurdu. Bu yapı içinde, tekyapı, restorasyon ve kentsel ölçeklere kadar uzanan proje sürecinde ilk tasarım noktasından başlayan, kimi zaman inşaat kontrollük ve müşavirliği, kimi zaman inşaatın gerçekleştirilmesiyle devam eden çeşitli noktalarda çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu arada, T.Ş.O.F. Sivrihisar Yolüstü Tesisleri Projesi Ağa Han Mimarlık Ödülü'ne aday gösterilmiş ve "Mimarlık Yıllığı 2000" kitabında yer almış, Ürgüp Cumhuriyet Meydanı Düzenleme Projesi 2003 yılı Tarihi Kentler Birliği Özendirme Ödülünü, Çevre Bakanlığı Hizmet Binası Projesi Ulusal Yarışma 2. Ödülü'nü almıştır. Öte yandan, bazı çalışma ve projeleri çeşitli yayınlarda yer almış, aynı zamanda sempozyum bildirileri sunmuş ve jüri üyelikleri yapmıştır.

Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu'na, mesleki birikimlerini aktararak katkıda bulunmak amacıyla aday gösterilmiştir.

Hatice Üsküdar Özer

1970 yılında Ankara'da doğdum. 1991 yılında lisans, 1995 yılında yüksek lisansımı Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde tamamladım. 1992- 1997 yılları arasında aynı bölümde araştırma görevlisi olarak çalıştım. 1998 yılından bu yana serbest olarak mimarlık çalışmalarına devam ediyorum. Özellikle kamu yapıları alanında yaptığım çalışmaların yanı sıra, girdiğim çeşitli ulusal yarışmalarda 6 adet ödül ve mansiyon aldım.

1992 yılından bugüne kadar Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde çeşitli komisyon ve çalışma kurullarında görev yaptım. Son olarak 37. Dönem Yönetim Kurulu'nda sayman üye olarak çalıştım.

Mimarlar Odası'nın, Mimarlık mesleği adına hizmet verebileceği en önemli ortam olduğuna inanıyorum. Mimarlık ortamını geliştirmek adına üzerime düşen ne olursa yapmaya çalışmak için Oda'dayım.

Tezcan Karakuş Candan

Merhaba,

1968 yılında Manisa'da doğdum. İlkokul ortaokul ve lise öğrenimimi Ankara'da tamamladım.1984 yılında kazandığım Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nden 1989 yılında mezun oldum. Mezun olduğum yıl ODTÜ Mimarlık Fakültesi Bina Bilgisi dalında yüksek lisans bölümüne kabul edildim. Bir yıl devam ettiğim bu yüksek lisans programından iş yoğunluğu nedeni ile ayrılmak zorunda kaldım.

Mimarlar Odası Ankara Şubesi ile ilk buluşmam, G.Ü.Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği başkanlığı yaptığım dönemlerde, "Güvenpark Otopark Olmasın" kampanyasıyla gerçekleşti. Bu kampanyanın hemen arkasından 1980'den sonra, Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde Gazi ve ODTÜ mimarlık öğrencilerinden oluşan ilk öğrenci komisyonunun kurulması süreçlerinde yer aldım. Mimarlık öğrencileri olarak o günlerde çok sık tartışılan ve odayla kurduğumuz bağın bugünlere kadar gelmesini sağlayan, meslek yasası tartışmaları ve mezuniyet sonrasında dayatılan 2 yıllık zorunlu staja karşı duruşumuz, 1988 yılı Mimarlar Odası Ankara Şube Genel Kurulunda, uzun yıllardan sonra mimarlık öğrencileri temsilcisi olarak konuşma görevini bana yüklemişti.

Mezun olur olmaz üye olduğum Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde, 1990 yılı genel kurulunda yedek yönetim kurulu üyeliğine seçildim. Aynı yıllarda, Oda'nın öğrenci komisyonunda görev alarak "Bir Yapı Bir Mimar" etkinliğinin organizasyonunda, öğrenciler arasında yapılan kartpostal yarışmalarının düzenlenmesinde ve Ankara Şubesi'nin örgütlenme süreçlerinde, yayın komisyonunda gönüllü olarak aktif çalışmalar yürüttüm. Güçlerimizi bölmek ve etkisiz bir meslek odası yaratma hedefinin bir sonucu olarak, 1982 Anayasası ile Oda'ya üye olma zorunlulukları ortadan kaldırılan kamuda çalışan mimarların, oda içerisinde örgütlenmesinin ne kadar önemli olduğu tespitiyle; 1991 yılında oda bünyesinde oluşturulacak olan işyeri temsilcilikleri yönetmeliğinin hazırlanması süreçlerinde buldum. Aynı yıllarda Ziraatçılar Derneği Marmaris Orman İçi Dinleme Tesislerinin ön projelerini ve maket çalışmalarını tamamladım. Tarımcılar Vakfının açmış olduğu logo yarışmasında katıldığım eserle birincilik ödülüne layık görüldüm.

1992 yılında Çankaya Belediyesi İmar Müdürlüğü'nde çalışmaya başladım. Bu süreçte Küşat Müdürlüğü'nde,Yapı İzin Kullanma Şube Şefliği'nde ve Yapı Denetim Şube Şefliği'nde mimar olarak görev aldım.

1992 -1996 yılları arasında Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin etkinliklerinin büyük bir bölümünde ve atölye çalışmalarında görev aldım. Ankara Şubesi'nin kamuda oluşturulan ilk işyeri örgütlenmeleri yürüttüm. 1994 yılında Ankara'da çıkartılan yerel bir gazetenin yayın editörlüğünü gönüllü olarak üstlendim. 1996-1998 yılında yapılan Merkez Genel Kurulu'nda Merkez Denetleme Kuruluna seçildim. Yine aynı dönemde Ankara'da sosyal, siyasal, kültürel ve kent ölçeğinde birlikte hareket etmenin platformu olan Ankara Demokrasi Platformu'na Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ni temsilen katıldım. Mimarlar Odası Genel Merkezi'nde, kamuda çalışan mimarların eşgüdümünü sağlayacak İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesinin Yürütücülüğünü yaptım. Kamu çalışanlarına yönelik meslek içi eğitim seminerleri, Yalova Eğitim Buluşması ve "Kamuda Neler Oluyor" konulu "Kamu Çalışanı Mimarların Bartın Buluşması" toplantısının organizasyonunda buldum.

1998 yılında hem Ankara Şubesi'nde hem de Genel Merkez Genel Kurulu'nda birlikte bir dönemi paylaştığımız " Demokrasi İçin Mimarlar Platformu(DIMP)" nun seçimleri kaybetmesi, oda ile olan ilişkimizde bir aksama yarattıysa da, oda çalışmalarına ilğimiz hiç kesintiye uğramadı. 1998 yılında Bartın sel felaketine ilişkin TMMOB'de yürütülen kampanyanın organizasyonunda aktif olarak görev aldım.

1999 yılı 17 Ağustos'unda gerçekleşen deprem ile Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde başlattığımız kampanya, TMMOB ile yürütülen teknik yardım çalışmaları, 2000 yılında bize başka bir

toplumsal görev yükledi. 2000 yılında Halkevleri Vakfı, İzmit Bekirpaşa Belediyesi, İzmit Kent Konseyi , Bremen Halk İnisiyatifi ve Demokrasi İçin Mimarlar Platformu'nun birlikte gerçekleştirdiği, "Depremzedeler İçin Yeni Yaşam Evi" projelerinin, kolektif üretilmesi sürecinde gönüllü olarak görev aldım. Depremzedelerle yapılan çok sayıda toplantının sonucunda üretilen projelerin her aşamasının kullanıcılarla tartışılması, mimarların diğer meslek gruplarıyla ortak çalışma ortamları ve DIMP adına gönüllü mühendis ve mimarların adıyla Bekirpaşa Belediyesi tarafından onaylanan bir mimari proje deneyimi, yapı üretim sürecine ilişkin tartışmaya değer toplumsal bir üretim modelini yaşatmıştı bizlere.

2002 yılında Demokrasi İçin Mimarlar Platformu adaylarının, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi 37. Dönem Yönetim Kuruluna seçilmesiyle birlikte, 37.Dönem çalışmalarında kamu işyerlerinin yeniden örgütlenmesi konusunda H.Ayşen BAYAZIT' la birlikte aktif görev aldım. Çocuk ve mimarlık çalışmalarına katıldım. Kamu Çalışanı Mimarların Halfeti Buluşması, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, Eşref Özand Evi, GAP Teknik Gezisi, Dijital Zamandan Doğal Zamana Yolculuk gibi bir çok etkinlikte aktif görev üstlendim.

Aynı yıl Çankaya Belediyesi İmar Müdürlüğü'nde çalışırken, Çankaya Belediyesi'nin Dünya Sağlık Örgütü ile yürütülen Sağlıklı Kentler Proje Ofisi'nin oluşturulmasında görev aldım. Bu kapsamda hazırlanan Çankaya'nın eğitimden sağlığa, kenteleşmeden çevreye, ekonomiden kültüre kadar bütün istatistiki verilerini kapsayan, Çankaya Kent Sağlık Profili ve 2002-2007 yılları arasındaki Çankaya Kent Sağlık Gelişim Planı kitaplarının hazırlanmasında çalıştım. 2003 yılında Kuzey İrlanda'nın Belfast kentinde gerçekleştirilen, Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Kentler Projesi 4.dönem zirve toplantısına Çankaya Belediyesi'ni temsilen katılan delegasyon heyetinin içerisinde yer aldım. Yine aynı proje kapsamında Çankaya Belediyesi'nde "katılımcı bir yerel yönetim için" sivil toplum örgütleri, dernekler vakıflar, birlikler, meslek odaları, bireysel inisiyatifler, Sağlık Bakanlığı, Kaymakamlık gibi devlet kuruluşlarının da katıldığı Çankaya Kent Konseyi'nin oluşturulması, organizasyonu ve kurgulanması süreçlerinde görev aldım. Şu anda Çankaya Belediyesi'nde ilçe belediyeler içerisinde bir ilk olarak oluşturulan Dış İlişkiler Müdürlüğü'nde; Birleşmiş Milletlerle (LUNDP) yürütülen Yerel Gündem 21, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ile yürütülen Sağlıklı Kentler Projesi, Avrupa Birliğiyle (EU) yürütülen Kardeş Belediyeler projelerinde mimar olarak görev yapmaktayım.

1987 yılından bu güne kadar çok sayıda yazı, makale ve röportajlarım çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlandı.

Öğrencilik dönemlerinde başladığım Mimarlar Odası çalışmalarında; altı kuşakla aynı anda birarada olmaktan, Yavuz Önen, Şaban Ormanlar, Teoman Öztürk, Mustafa Aslaner ve adını saymadığım büyüklerimi tanımdan, mimarlık birinci sınıf öğrencisiyken aramıza katılan ve idaelerinin peşinden hala ısrarla koşan mimarlık öğrencileri, Elif, Çiğdem, Ebru ve İhsan'la birarada durmaktan, hayata dair çok fazla şeyi öğrenmekten, çok sayıda arkadaş, dost ve çalışma arkadaşı edinmekten, yolun yarısına mimarlar odasında gelmekten her zaman mutluluk duydum.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi 38.Dönem yönetim kuruluna; demokrasiye olan inancımınla birlikte, 37. dönemde başlayan çalışmaların devamlılığını sağlamak, yasalar ve yönetmeliklerle mesleğimizin daraltılmasına, içeriğinin boşaltılmasına, Yerel Yönetim seçimleriyle birlikte kentlerimizin gerici bakış açılarıyla kuşatılmasına karşı;

Mimarların toplumla yeniden buluşmasının ve Mimarlar Odası örgütülüğünün güçlendirilmesinin, başka bir kent, başka bir dünya hayalinin hayata geçirilmesinin ne kadar önemli olduğu gerekçesiyle "Demokrasi İçin Mimarlar Platformu" listesinden aday oldum.

İnanıyorumki 38. dönemde; biraraya geldiğimizde, yüreklerimizi hesapsızca ortaya koyduğumuzda ve yaptıklarımızı, karşılık beklemeyen paylaştığımızda, deneyimlerimizi bir üstünlük olarak kullanmadığımızda, hem ülkeye hem mesleğe hem de kendimize katacağımız o kadar çok şey varki...

Sevgilerimle dostça kalın.

Mehmet Onur Yılmaz

İstenen bir CV de değilse, nasıl anlatır insan kendisini? Bunu benim adıma yapması için bir iki arkadaşşıma başvurdum. Ama onlar için de zor; anlatacak çok şey olduğundan değil, oturup baştan düşünmek lazım...

Adımı, soyadımı, yaptıklarımı, okuduğum okulları, okumakta olduklarımı, sevdiğilerimi, sevmediklerimi yazayım. Ama bununla kim, niye ilgilenir? Ya da beni tanımlayan, beni ben yapan bunlar mıdır, sadece? Var mıdır beni anlatan tek bir sözcük, ya da kendimi anlatabileceğim yazılmış bir şiir, büyümüş bir ağaç, dikilmiş bir bina...

İşte bunları düşünürken Ferid Edgü'nün, yazdıklarına başvurabileceğim geldi aklıma...

- Kim kolluyor seni?
- Hiç kimse.
- Öyleyse, küreğe oturmuş nereye gidiyorsun?
- Hiçbir yere.
- Pusulan var mı? Peki, haritan?
- Hiçbir şeyim yok.
- Ya can yeleğin?
- Yüzme biliyorum.
- Bu akıntılı sularla kimsenin yüzemeyeceğini, hiçbir zaman kıyıya varamayacağını sana söyleyen olmadı mı?

(Ferid Edgü, İnsanlık Halleri, *Aforizmalar*,2003)

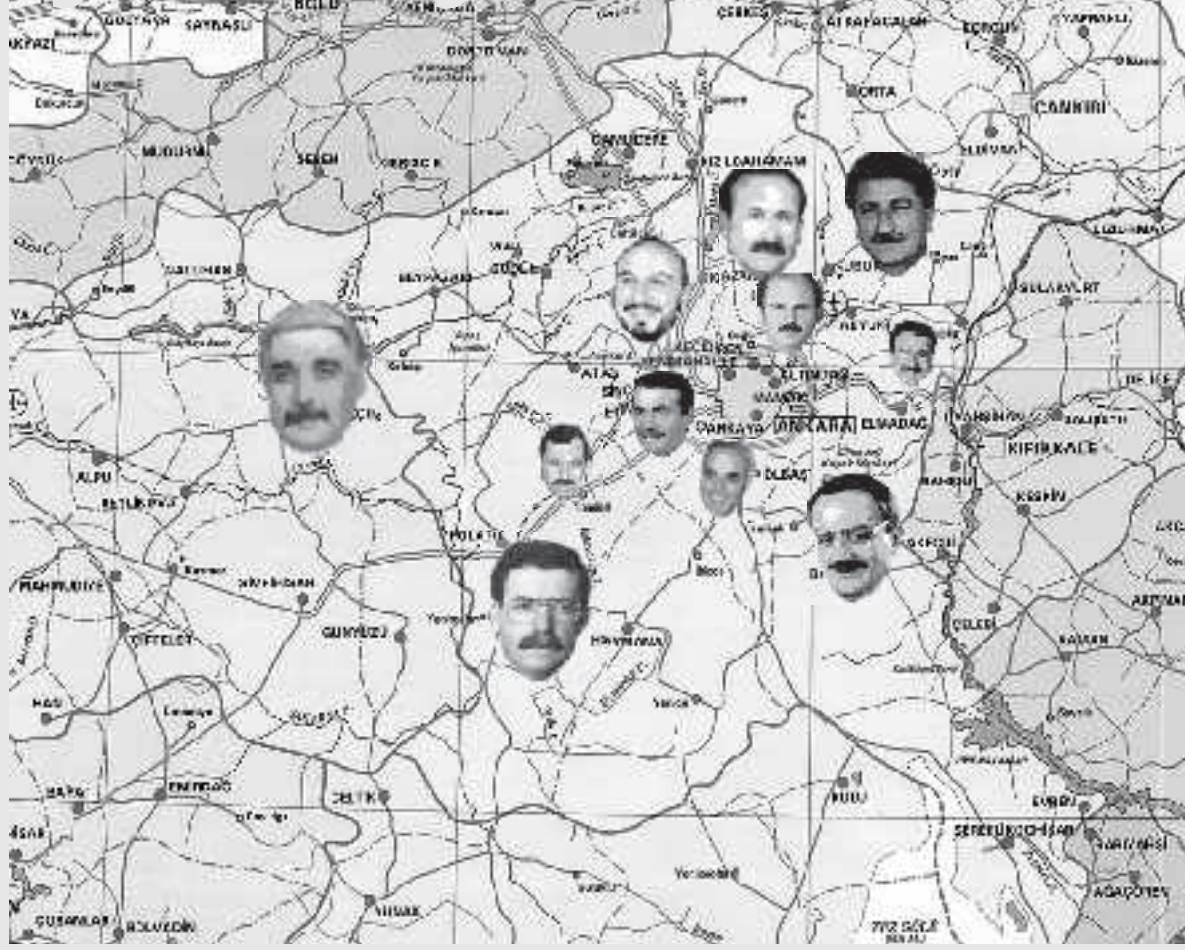

Mehmet Saner

1979 Ankara doğumluyum. Orta öğrenimimi Ankara Atatürk Anadolu Lisesi'nde tamamladım. 1997-2001 yılları arasında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde lisans eğitimimi tamamladıktan sonra 2001 yılında aynı bölümün "Bina Bilgisi Ana Bilim Dalı"nda yüksek lisans çalışmalarına başladım. Halen aynı programda öğrenim görmekteyim. Eylül 2004 itibarıyla doktora çalışmalarına başlamayı planlıyorum.

Ankara'ya karşı duyduğum özel ilgi akademik çalışmalarımın büyük bir bölümüne de yansımış durumda. Ankara'nın 19. yüzyıl kent dokusundaki farklılaşmalar, erken Cumhuriyet döneminde kent mekanı ve politikaya dair yaklaşımlar ve genel olarak Cumhuriyet dönemi Ankarası'nda kentsel dönüşümler üzerine yoğunlaştırdığım çalışmalarımı çeşitli sempozyum, seminer ve kongrelerde sunma olanağı da buldum. Mimarlar Odası Ankara Şube ile tanışmamı sağlayan da aslında bu çalışmalar oldu diyebilirim. Ankara 2020 toplantıları ve yerel yönetimler söyleşileri ile başlayan ortak çalışmalar, APA projesi olarak gerçekleştirdiğimiz, benim de senaryo danışmanlığını üstlendiğim, "Taştaki İz" belgesel filmi ile devam etti, farklı açılımlarla devam etmekte. Mimarlar Odası Ankara Şube'deki görevimi Ankara için Ankaralılar için bir şeyler üretmeye devam edebildiğimiz sürece, yeni hedefler ile uzayacak bir süreç olarak görüyorum. Bu sürece elimden gelen katkıyı koymaya çalışacağım.

yerel yönetimler

Aslı Özbay

28 Mart'ta, Ankara'nın gelecek 5 yılını belirleyecek belediye yönetimlerini seçeceğiz. 10 yıldan beri İ.Melih Gökçek tarafından yönetilen Başkent'teki biz mimarlar, belediyelerle ilişkiler açısından pek şanslı sayılmayız: Gökçek, çok yumuşatılmış iletişim taleplerini bile, kışkırtıcı bir küstahlıkla geri çeviriyor. İlçe belediyelerinin de pek azıyla, çok yetersiz düzeyde ilişkimiz var... Sonuç olarak mimarlık örgütleri kentin biçimlenmesinde etkili olamıyorlar. Geçen yıllarda yapılanlara bakınca bu sonuç, bir tür "sorumluluk üstlenmemiş olma" rahatlığını da vermiyor değil. Ancak Şube dergisinin Şubat sayısındaki fotoğraf ve yazılarla "yüzümüze çarptığı" durum, hepimizi yeniden rahatsız etmeli; kozalarımızdan çıkmaya, üstümüze düşeni yapmaya zorlamalı. Levent Şentürk'ün de işaret ettiği "çerçeve içindeki mimarlara", "burnunun ucundakiyle ilgilenmeyen" akademisyenlere... herkese düşen çok iş var!(*)

Durumun diğer acıklı yanı, yöneticilerin eğilimleri ne olursa olsun sağcı, solcu, radikal - ortaya çıkan kentsel görüntü farklılaşmıyor: "Silolaşmakta" direnen yeni yerleşim alanları, kara mizah örneği yeşil alan süslemeleri, belediye başkanlarının kültürel zavallılığını yansıtan anıtsal yapılar, meydanlar... Kuşkusuz bu süreç mimarlığın etki alanının çok ötesinde koşullarla belirleniyor. Ancak en azından durumu belgelemek, anlamaya çalışmak, neyin olmaması gerektiği ve neyin doğru olabileceği konusunda ısrarla düşünmek ve tartışmak, duyarlılıkları canlı tutmak... tarihe ve topluma karşı sorumluluğumuz. Ve ben de çorbaya biraz daha tuz atmaya çalışacağım.

(*) Levent Şentürk'ün Şubat sayısındaki "Karamizahın Başkenti: Keçiören" yazısında vurgulanan isabetli tespitlere dikkat çekmek isterim. Sf:7-9

Estergon Kalesi son 5 yılın en "karakteristik" yapılarından. Belediye Başkanı'nı en iyi yansıtan anıtsal yapı. Artık yüksek apartmanlarla sarıldığı için zor algılanan, güzel bir kayalık tepenin üzerine konuşlandırıldı. İnşaatı süresince, tabelasında "daha yeşil bir kent için" yazıyordu (!) Altındaki yapay şelale, kışın otoyolda sürekli donmaya ve kazalara sebep oldu. Ve Keçiören'in yalısı... Bu kez etrafını saran konut silolarının o'na yukarıdan baktığı bir "sadabad özlemi" anıtı.

Keçiören Yalısı

Keçiören Yalısı, detay

Fotoğraflar
Gülnur Güvenç
Melih Uçar
Onur Mat
Selda Bancı
Altındağ Belediyesi Tanıtım Broşürü

Keçiören'de Estergon Kalesi

Keçiören'de Estergon Kalesi

Aktaş'ta Şelale

Sincan-Yunus Emre Parki'nda Kızılmaske

Çankaya-Yıldız'da Apartman Cephesi

Keçiören'de Şelale

Eryaman-Gökseu Parki'nda "Piknik Pavyonları-1"

Eryaman-Gökseu Parki'nda "Yasaklı" piknik pavyonları

Sincan-Yunus Emre Parki'nda Güliver

Dönemin en mutlu tüccarları, suni kayalık ve şelale yapımcıları oldular. Aktaş'daki doğal yapıyı olabilecek en absürd şekilde "güzelleştiren" belediyenin estetik tercihlerine tipik bir başka örnek. Ve mahalleliden bir anekdot: Çevrede nem oranı artmış; hatalı tesisat yüzünden yollarda ve duvarlarda sızıntılar, sıva çatlakları oluşmuş. Diğeriyse Ankara'nın Gaudi'si - Yıldız'ın efsane apartmanı. İskan iznini nasıl aldı kim bilir!? Cephesinden daimi su akacaktı; gören oldu mu?

İyi şeyler de oldu; Sincan ve Eryaman'da 500'er hektarlık iki kentsel park yapıldı. Üstelik bu parkları, nitelikli çalışmalarla tanıdığımız meslektaşlarımız tasarladılar. (Eryaman: Hilmi Güner-Hüseyin Bütüner; Sincan: Öner Tokcan-Hulusi Gönül) Ancak, bu kez de 'parkların tefrişi' sonrası ilginç görüntüler ortaya çıktı: Eryaman'da kimi metal kimi ahşap, yanyana dizili yüzlerce "piknik pavyonu", ailelerin hıncahıncı doldurdıkları, alkolün yasak olduğu rekreasyon alanları oldular. Sincan'daki Gulliver ve Kızılmaske ise fondaki apartmanlar yüzünden masalsi etkilerini korumakta güçlük çekiyor gibiler.

Yıldız, Keçiören, Dikmen, Mamak ve Sincan'dan Apartmanlar

İmar düzenimizin yarattığı sıradanlaşma dayanılmaz boyutlara ulaşınca, özelleşme ve güzelleşme işi, çaresiz cephelere kaldı. Genellikle yap-satçı müteahhit ve onun, alçı, btb, boya... konusunda 'uzman-sanatçı' kadroları eliyle yapılan cephe süslemeleri, geçtiğimiz dönemde en özgün ve cüretkar örneklerini verdi. Kulağımıza gelen o ki, Keçiören'de Başkan cepheleri bizzat görmek ister ve gerek gördüğünde kendi öneriler geliştirmiş!

Genel görüntü böyle, çünkü istisnasız tüm ilçeler, gecekondudan çıkabilen en çok sayıda dairenin peşinde. Tüm belediyelerin imar komisyonlarında, gecekondudan arsasını dönüştürmeyi bilen "hemşehriler" yer alıyor. Gecekondudan memnun, müteahhit memnun ve tabii pek çok mimar da memnun... Alternatif kentsel dönüşüm projelerinin geliştirilmesi; yöneticileri etkilemek için ısrarlı ve becerili olunması gerekiyor. Bu konuda biz mimarlara büyük iş düşüyor.

Aktaş, Gecekondudan İslah Projesi

Mamak, Gecekondudan İslah Projesi

Dikmen, Gecekondudan İslah Projesi

yerel yönetim seçimlerine giderken ankara adaylarının hali pür melali

Necati Koçak

Adayların mesleklerine göre dağılımına baktığımızda; İşletme mezunu 8 aday ve Kamu Yönetimi mezunu 7 aday başı çekiyorlar. 3 aday Harp Okulu mezunu, 2 aday İlahiyat mezunu, 1 aday lise, 1 aday da ortaokul mezunu. Adaylar arasındaki tek mimar ise CHP Gölbaşı adayı Erdal Eren. Büyükşehir adayları arasında hiç kadın aday yok.

İkibinli yılların ilk yerel yönetim seçimlerine giderken siyasetin değişen rotasına rağmen alışkanlıkların önemli bir bölümünün değişmediği görülüyor. Mecliste temsil edilen iktidar ve muhalefet partilerinin yanısıra geçen genel seçimlerde yerle yeksan olan ve parlamento dışı kalan diğer partilerimizde de benzer tavırlar söz konusu.

Büyükşehir

Büyükşehir yarışı artık alışıldık iki adayın "kazanılan Gökçek" ile "kaybeden Karayalçın"ın yeni bir yarışına tanık oluyor. Parlatonun iki evsahibi siyasi partisinin yarışması beklenirken solun bitmeyen çilesi haline gelen ayrılık hastalığı nedeniyle garip bir AKP ile SHP+DEHAP ittifakının adayları yarışıyor.

Büyükşehir adayları arasında hiç kadın aday yok. Büyükşehir adaylarının en genci 37 yaşındaki DYP adayı Serhan Yücel, en yaşlı aday ise 61 yaşındaki SHP adayı Murat Karayalçın. Adayların tamamı üniversite mezunu. Asker kökenli tek aday MHP'li Hamit Homriş. İlahiyat mezunu tek aday ise ANAP adayı Niyazi Kahveci.

Metropol İlçeler

Tüm adaylar içerisinde sadece 6 kadın aday var. ANAP ve DSP'nin 2'şer kadın adayları var. Parlamento partileri AKP ve CHP hiç kadın aday göstermemişler. Adayların seçilebilecekleri yerlere bakınca kadın adayların hiçbiri aslında o siyasi partinin iddialı olduğu yerlerden gösterilmemiş. Yani seçilebilecek yerlere erkek adaylar konuluyor, kadınlar ise kaybedeceği kesin olan yerlerde aday gösteriliyor. CHP uzunca bir süre genel başkanının ağzından Büyükşehir ya da Çankaya'da kadın aday göstereceği dedikodularını da erkek egemen adayları ile gene genel başkanlarının ağzından reddettiler.

Adaylar memleketlerine göre sıralandığında ise; 21 adayın Ankara doğumlu olduğu görülüyor. Yani ağırlıklı bölümü aslında Ankara doğumlu. Bunun arkasından 4 adayla Yozgat, 3 adayla Çorum geliyor. Sadece DSP'de hiç Ankaralı aday yok. Tüm adayların 9'u Karadenizli, 5 aday da Doğu Anadolu bölgesinden. Ankara'nın özellikle varoşlarını tanımlamak üzere geliştirilen "ÇanÇorYoz Ankarası" yani Çankırı, Çorum, Yozgatlıların yoğunluğu aday tespitinde kendini Ankara, Çorum, Yozgat olarak gösteriyor.

Altındağ ilçesinde 9 partinin adayları içerisinde 5 aday Ankara doğumlu.

Yaşlarına göre dağılıma baktığımızda ise;

Adaylarının yaş ortalaması en genç olan partiler 43 yaş ortalaması ile AKP ve ANAP. En yaşlı ortalama ise 55 yaş ortalaması ile SHP ve 54 yaş ortalaması ile CHP. Siyaseti gençleştirmek iddiasındaki iki sol partinin adayları en yaşlı grubu oluşturuyor. Adayların en genci 32 yaşındaki AKP Çankaya Belediye Başkan Adayı Çağlar Bozoğlu. En yaşlı ise 68 yaşındaki DYP Çankaya Adayı Yücel Seçkiner. Yani en yaşlı aday, en genç adayın karşısında yarışa Çankaya'dan giriyor.

35 yaşında 4 aday var. ANAP Mamak adayı Yasemin Ural, DSP'nin Sincan Adayı Abbas Deniz, DYP'nin Sincan adayı Orhan Ünsal ve Genç Partinin Mamak adayı Muammer Bostan 35 yaşında adaylık yarışına giriyorlar. CHP'nin en genç adayı ise 45 yaşındaki Altındağ adayı Murat Uzun.

Adayların mesleklerine göre dağılımına baktığımızda; İşletme mezunu 8 aday ve Kamu Yönetimi mezunu 7 aday başı çekiyorlar. 3 aday Harp Okulu mezunu, 2 aday İlahiyat mezunu, 1 aday lise, 1 aday da ortaokul mezunu. Adaylar arasındaki tek mimar ise CHP Gölbaşı adayı Erdal Eren.

y o r u m s u z

ŞEKER FABRİKASI'NA KAYSERİ KALESİ Ankara'nın mutlaka ticaret ve sanayi merkezi olması lazım ki işsizlik ortadan kalksın. Bu konuda Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'yle işbirliği yapıyoruz. Şeker fabrikasına ek tesisleriyle birlikte 1 milyon 700 bin metrekarelik fuar alanı yapacağız. Yanına da her ile, sembolü olan, örneğin Kayseri'nin kalesi ya da camisi gibi, bedava yer vereceğiz. Yapılacak binanın dışarıdan Kayseri'yi temsil ettiği anlaşılacak. İçinde, Kayseri'ye ait ne varsa satılacak. **KAP KACAK MÜZESİ, ANKARA KALESİ'NE MEDYATOWER** Turizmi gerçekleştirmek için 10 müze kuracağız. Özellikle kıyafet, halı ve kap kacak müzeleri çok önemli. Turist orijinal yerleriniz varsa gezer. Bunun için 'Ankara'nın Yedi Harikası' adlı yedi ayrı projeyi gerçekleştirmek istiyoruz. Birincisi, içinde bulunduğumuz Ankara Kalesi'ne 180 metre yüksekliğinde bir bayrak direği dikeceğiz. Bu dünyanın en büyük bayrak direği olacak. Ama tek işlevi bu olmayacak. Bunun dışında 'medyatower' olarak kullanacağız. Ankara'daki tüm antenler burada toplanacak. İlk altmış metrenin üzerinde üç kat olacak. Birinci kat lokanta, ikinci kat seyir terası olacak. Üçüncü kat ise özellikle TV çekimleri için medya mensuplarına tahsis edilecek. **HIDIRLIK TEPE'DE VİLLA, OTEL VE AIRBUS** Kalenin arkasındaki Hıdırlıktepe temizlenecek. Buradaki vatandaşların hepsine ücretsiz konut vereceğiz. Hıdırlık Tepe villalarla dolacak. Tepenin en üstüne de muhteşem bir otel yapacağız. Otelin üstüne airbus uçakların en büyüğünün maketini koyacağız. Bunun bir katı lokanta, biri eğlence merkezi, kanatları da seyir terası olacak. Havaalanına inen uçakların iniş noktası üzerinde yer alacak. Gece de aydınlatılacağı için son derece cazip olacak. **SARIK İÇİ TERAS, NASRETTİN HOCA, SEMAZENLER** Ankara'nın beş girişine 50' şer metrelik dev heykeller dikeceğiz. Birincisi, Samsun istikametine, adı 19 Mayıs Bulvarı olduğu için Atatürk heykeli dikeceğiz. Heykelin içinde müze, aşağısında kütüphane ve kitap satış noktaları bulunacak. İstanbul yoluna, Fatih Sultan Mehmet'in heykelini dikeceğiz. Hani İstanbul'u fethedemeyip de atını denize sürüşü vardır ya, onun 50 metrelik heykeli. İçerisinde müze, alt kısmında birçok tesis ve sarğının içi de seyirlik teras olacak. Turistler oradan Ankara'yı seyredecek. Üçüncüsü, Eskişehir yolu, yani Dumlupınar Bulvarı. Bu istikamet Nasrettin Hoca'ya gittiği için kültür sembolü koyalım, dedik. Hocanın, eşeğin üzerine ters binmesine simgeleyen heykelini dikeceğiz. Burası yeni eğlence ve iş merkezi olarak düşünülüyor. Dördüncüsü de Konya Yolu, yani Mevlana Bulvarı. Oraya da bir semazen heykeli konulacak. İçerisinde en az on kat lokanta olacak. Bu lokantalardan her biri bir yörenin yemeğini sunacak. Şimdiden buna talip olanlar var. Buraların arsası bir milyara satışa çıkacak. Benim için para kazanılması değil, turist gelmesi önemli. Esenboğa yolunun sol tarafına heykeller dikeceğiz. Müthiş bir ışıklandırma olacak. Havaalanına gelenler bir ışık gösterisi ve renk cümbüşüyle büyülenecek. **PELUŞ HAYVAN ORMANI** Çubuk 1 Barajı'nın arkasında Karacaören Ormanlığı var. Bunun içinde insanlara zarar vermeyen ama Türkiye'de görülmeyen hayvanların bulunduğu, golf arabasıyla gezilebilecek bir park olacak. Bayındır Barajı'nda da benzeri olacak. Gölbaşı'nda ise bir kuş adası olacak. Dünyadaki bütün hayvanların kumaştan ya da peluştan yapılmış birer maketinin bulunduğu 30 bin metrekarelik kapalı orman alanı kuracağız. Bu maketler belli noktalarda hareket edecek, orijinal ses çıkaracak. Yanlarında birer minik sinema olacak ve burada ilgili hayvan izlenecek. Bu konu için Almanya'da belli firmalarla görüştüm, proje hazırlamalarını istedim.

* Melih Gökçek'in 23 Şubat 2004'de CNN Türk'te yayımlanan 'Seçim Otobüsü' adlı program'da anlattığı yeni dönem projeleri.

temsilcilikler ve yerel yönetim

28 Mart seçimlerine az bir zaman kala yerel yönetimlere dair tartışmalar iki noktada yoğunlaşıyor. Birincisi yeni Yerel Yönetimler Yasası, diğeri ise son dönem gelişmelerinden bağımsız olarak süregiden yerel yönetim sorunları. Büyükşehir belediye başkanlıkları ve metropol ölçeğindeki kentler üzerinden devam eden güncel tartışmalar arasında nispeten küçük ölçekli idarelerin sorunları, çözüm yolları ve seçim süreçleri ikinci plana sarkıyor. Bültenin bu dosyasında Ankara Şube'ye bağlı temsilciliklerden yerel yönetimler, sorunlar, çözüm önerileri, kensel politikalar ve adaylar hakkında alınan görüşler yer almakta. Bu görüşlerin genel değerlendirmesinden çıkarılacak ilk sonuç ise yerel yönetimlere dair sorunların özgün yerel sorunlar olabileceği gibi, ölçek farketmeksizin tüm idarelerin paylaştığı sıkıntılar olduğu, geniş boyutlarda ele alınan sorunlarda her ölçekteki yerel yönetimlerin göz önünde bulundurulması gerekliliği olarak gösterilebilir.

Aşağıda her temsilcilikten alınan görüşlerden yere özgü olanları kendi başlıkları altında verilmiş, genel sorunlarla ilgili değerlendirme ise sona bırakılmıştır.

Derleyen: Mehmet Saner

BARTIN TEMSİLCİLİĞİ:

-Taşımacılığa elverişli tek ırmak olarak tarih içinde kentin ekonomik ve sosyal yapısı üzerinde etkili olan Bartın Irmağı'nın kent için önemi gözardı edilmiş, bugün kentin ırmakla ilişkisi yok olmuştur. Üzerinde durulması gereken konu ırmakın tekrar nasıl kazanılabileceği, kent-kentli-ırmak ilişkisinin nasıl canlandırılacağı, ırmak gündelik hayata dahil edilerek Bartın'ın nasıl yeniden su şehri yapılabileceğidir.

- Yine tarih içinde Bartın'ın kentsel dokusunu oluşturan dışa dönük aile yapısı, ev-bahçe-sokak üçgeninde tanımlanan özgür kent yaşamı yeni yapılaşma ile ortadan

kalkmıştır. Bartın evleri ile ilgili tarihsel ve kültürel değerleri göz önünde bulunduran uygulamalar ise evlerin tipolojisinin yanlış kullanımlarla değersizleştirilmesinden öteye gidememiştir.

- Bunların yanı sıra kent merkezinde yaya yollarının açılması, altyapı çalışmalarının tamamlanması ile ekonomik yaşamın canlandırılması ise olumlu bir uygulama olarak görülmektedir.

ÇANKIRI TEMSİLCİLİĞİ:

Kent, kuzeyinde bulunan Kale etrafından yapılaşmaya başlamış ve etrafını çeviren dağlara doğru yoğunlaşmıştır.

Eski Çankırı'yi Güzelleştirme Projesi'nden bir kesit

Restore edilmiş eski bir Çankırı evinin önce ve sonrası

- Tarihi dokuyu korumak ve hatta oluşmuş olan dokuyu göz ardı etmek olanaksızdır. Tek tek iyi binalar yapmak hiçbir zaman kentin tamamını düzeltmez. İyiyi genele yansıtmak, sürekli hale getirmek gerekir ve ancak bu süreklilikle bir tasarım kültürü oluşturulabilir. İşte o zaman, şimdinin aksine, kötü örnekler iyiler arasında kaybolacaktır.

Mimarlar olarak, göreve gelecek yerel yönetimden, sorunların bilinciyle hareket etmesini ve Çankırı'ya ait tasarım kültürünü oluşturmada hassasiyet ve kararlılık bekliyoruz

Topografyası aynen bir çanak şeklindedir. Bu şekil şehrin imar açısından rahat genişleyebilmesini engellemiş, zira şehir bu çanak içerisinde çok yoğun ve hızlı bir şekilde imarlaşmıştır. Halktaki, arsasının neredeyse hepsini imara kullanabilme arzusu, bugüne kadarki yerel yönetimlerin ve aynı zamanda mimarların sıkıntısı olmuştur. Küçük ve samimi bir kent oluşu da bu baskıları artırmış ve Çankırı sık imar planı değişiklikleriyle karşı karşıya kalmıştır.

- Doğru kadrolarla, konunun uzmanı kişilerce koyulacak, siyasetten etkilenmeyecek sert ve net kurallara ihtiyaç vardır.

- İmar uygulamalarındaki süreklilik, düzgün imarlaşmanın, güzel bir çevre oluşturmada anahtardır. Bu sürekliliği sağlamak yerel yönetimlerin elindedir.

Kaleden Eski Çankırı ve Yeni Yapılaşma

ÇAYCUMA TEMSİLCİLİĞİ:

- Belediye mali olarak sıkıntıdadır.
- Nitelsiz idarecilerin yönetiminde, işe göre adam anlayışından ziyade adama göre iş anlayışıyla kadrolar şişirilmiş, üretken olmak yerine tüketici olunmuş, çağın gerekleri olan bilgi ve teknoloji yakalanamamış, belediyeler değiştirilen imar planları ile rantın dağıtım merkezi haline getirilmiştir, uygulamaların plansız ve programsız gerçekleştirildiği kurumlar haline gelmiştir.
- Sosyal ve kültürel hizmetler festival adı altında düzenlenen panayirlerle sınırlı kalmış, şehrin temel gereksinimleri ötelenerek çözülmesi güçleşen problemler yumağı haline getirilmiştir.

ÇORUM TEMSİLCİLİĞİ:

- Çorum'da meclis kararı ve kanuna rağmen değiştirilen imar planları, yerel yönetimden sorumlu kişilerin keyfi tutumları ve sivil toplum örgütlerinin kent üzerine karar alma mekanizmalarından dışlanması sonucu çarpık ve sağlıksız bir yapılaşma yaşanmış, düzensiz kentleşme kentin her alanında egemen olmuştur.
- Yeşil alanlar yaratılması, altyapı sorunlarının çözümü gibi temel kentsel servislerin ihmal edilmesi sonucu trafik yoğunluğu, hava kirliliği gibi sorunlar ortaya çıkmıştır.
- Şehir merkezine gereken önem verilmemiş, yapılaşma yeni uydu kentlerin gerçekleştirilmesi alanına kaydırılmıştır.

DÜZCE TEMSİLCİLİĞİ:

- Kentin öncelikli sorunları deprem sonrası yeniden yapılanma ile ilişkilidir. Kent yönetimine ilişkin politikaların netleşmesi, yeniden yapılan Düzce Kenti Planlaması ile imar planları uygulamaları arasında çıkan aksaklıkların önüne geçilemeyişi ve bilime dayalı yapı üretiminin gerçekleştirilememesi, sorunların giderilememesine neden olmuştur.
- Depremden sonra yapılan kalıcı konutlarda ulaşım, eksik yapılanma, sosyal olarak kentle bütünleşememe gibi sorunlar baş göstermiştir.
- Kent içinde bilinçsiz yapı tadilatının önüne geçilmesi, onarılamayacak derecede hasarlı binaların yıkılarak yerine yenilerinin yapılması, belediye, valilik gibi kamu binalarının yapılması, ticari, kültürel ve sportif faaliyetler ile kent yaşamının canlandırılması Düzce'nin önde gelen ihtiyaçlarıdır.

Slim Kent - Çorum üstte
Kültür Sitesi, Gazi Caddesi - Çorum altta solda
Mevlana Otoparkı, Gazi Caddesi Sel Sokak - Çorum altta sağda

ELAZIĞ TEMSİLCİLİĞİ:

- Kentin Türkiye içindeki ve bölgesindeki geri kalmışlığı temel sorundur. Elazığ'ın bugünkü konumda olmasının kökleri kentin varlığının sebebi olan Harput'a sırtını dönerek, tarihini yok sayarak ve binlerce yıllık kültür birikimini kentsel gelişmede kullanmayarak gelişmeye çalışmasına, fakat bu çabanın da erken Cumhuriyet yıllarındaki girişimlerden sonra çarpık kentleşme haline gelmesine dayanmaktadır. Son yıllarda yaşanan restorasyon ve çevre düzenlemesi girişimleri umut verici ise de önemli olan bu gelişmelerin sürekli kılınmasıdır.
- Kent için hazırlanan imar planlarının geçici çözümler yerine, fiziki ve sosyal boyutları göz önünde bulunduran bütüncül uygulamalar olması gerekmektedir.
- Kentin gelişebilmesi için dış göçün önlenmesi, özel sektörün kente çekilmesi, zaten sınırlı olan kaynakların en verimli şekilde kullanılması gerekmektedir.

ERZURUM TEMSİLCİLİĞİ:

- Erzurum yeterli büyüklüğe ve kentsel doygunluğa ulaşmadan 1993'te 3030 sayılı kanunla büyükşehir ilan edilmiş, bu tarihten sonra büyükşehir ile alt kademeler arası görev-yetki dağılımı sağlıklı olamamış, yasal boşluklardan kaynaklanan sorunlar yaşanmıştır. Kademeler arasındaki eşgüdüm eksikliği ve her kademede yaşanan teknik personel yetersizliği de aynı çerçevede ortaya çıkan sorunlardandır.
- Kentleşmede etkin olabilecek kurumlar arasındaki koordinasyon eksikliği, planların uyumsuzluğu, göçün zorladığı imar planı değişiklikleri sonucu erken Cumhuriyet devrindeki planlı başlangıcın devamı getirilememiştir.
- Erzurum'un kapalı ve geleneksel sosyal yapısı ile katılımcı yönetime uygun olmaması, kent yönetimindeki kişilerin bütün kentsel süreçlerde tek söz sahibi olması sonucunu doğurmaktadır. Sağlıksız kentleşmenin önüne geçebilmek için bütüncül kararların alınması, sosyo-kültürel gelişmenin de bu kararlarda yer alması gerekmektedir.

KIRŞEHİR TEMSİLCİLİĞİ:

- Kentleşme ile ilgili temel sorunlar imar planlarının uygulanmaması, vatandaşlara eşit haklar tanınmaması, afetlere ya da Konya'da olduğu gibi bina çökmelerine karşı gerekli tedbirlerin alınmaması, yönetmeliklerce belirlenmiş standartların uygulanmaması, ayrıca yapı ve proje denetiminin ciddiyetle yapılamamasıdır.
- Yerel seçimlerde belediye başkanlığına aday olan kişilerden, ilgili odalarla temasa geçerek bu sorunları göz önünde bulundurması, son bir yıl içinde olduğu gibi bu türden yanlışlıklara göz yumulmaması beklenmektedir.

SİVAS TEMSİLCİLİĞİ:

- Mevcut yönetimin eski eserlere, tarihi ve kültürel mirasa yaklaşımı ve bu konuda yaptığı restorasyon uygulamaları olumlu bulunmaktadır. Yine mevcut yönetimin Mimarlar Odası'nın da katılımıyla gerçekleştirdiği imar çalışmaları yerel yönetim adına olumlu bir girişim olarak görülmektedir.

- Bunların yanında gecekonduların bölge çalışmaları adı altında sürdürülen uygulamalar, özellikle kent merkezinde yeterli otopark tesis edilmemesi ve halkın ihtiyacı olan sosyal ve kültürel altyapının yeterli ölçüde sağlanmaması yerel yönetimden sorumlu kişilerin uygulamadaki eksiklikleri olarak göze çarpmaktadır.

ZONGULDAK TEMSİLCİLİĞİ:

- Kentte ulaşım başlı başına bir sorun olarak görünmektedir. Araç ve yaya yolları yetersizliği, yoğun trafik ve otopark eksikliği bu sorunun öne çıkan başlıklarıdır. Bunun yanında konut sorunu ve sağlıklı yaşam çevrelerinin oluşturulması da yine yerel yönetimlerden çözüm bekleyen sorunlardır.

- Çözüm için yapılması gereken ilk şey ise çarpık kentleşmenin önüne geçmek olmalıdır. Bunun için gereken ise genelde bilimsel bilgiye değer vermek, özelden, sorunların çözümü aşamasında ise mimarlık bilgi birikimine ve bilimine saygı göstermektir.

Sivas Kent Silüetleri üstte

Susamışlar Konağı, Sivas

Esenyurt Villaları, Sivas

Mimarlar Odası Ankara Şube'ye bağlı temsilciliklerden gelen görüşlerden her kente özel olanları bu şekilde sıralandıktan sonra daha genel, her yerel yönetimin sorunu olarak ortaya çıkan bazı konulara da değinmek gerekir. Bu sorunlar birkaç ana başlık altında toplanabilir:

1. İmar planları ve uygulama: Rant çevrelerinin baskıları, yöneticilerin kendi çıkarlarını ön plana koymaları, kaçak yapıların önüne geçilememesi gibi sebeplerle imar planlarının uygulanamaması, ya da yine aynı sebeplerden ötürü planların, belirli bir amaç doğrultusunda değiştirilerek uygulanması çarpık kentleşmenin, sağlıksız yapının, çevre kirliliğinin temel sebepleridir.
2. Yerel yönetim aktörleri: Yerel yönetimlerde kişilerden çok kurumların öne çıkması gerekmektedir. Bu kurumlar yalnızca belediyelerle sınırlı kalmamalı, sivil toplum örgütleri ve Mimarlar Odası gibi ilgili odalar da yönetime katılabilmeli, kent için alınan kararlarda söz sahibi olabilmelilerdir. Bu noktada aktörler arası sağlıklı iletişimin temel şart olduğu unutulmamalıdır. Aktörler tanımlanırken konunun uzmanı olan kişilere, mimarlara ve plancılara uygun pozisyonlar geliştirilmesi gerekliliği, en azından karar alma aşamasında görüş istenmesinin olumlu sonuç vereceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Gerekliyse konu seçim sisteminde yapılacak değişikliklerle çözülmeli, kamuda çalışan mimarların da yerel yönetimlerde aday olabilmeleri sağlanmalıdır.
3. Kentli katılımı: Nasıl bir başkan yerine nasıl bir kent yönetimi sorusu sorulmalı, kentlilik bilinci oluşturulmalıdır. Etkin bir yerel yönetim modeli olarak, kentlilerin temsil edildiği değil, doğrudan katılımcı oldukları yenilikçi uygulamalar tercih edilmelidir.

4. Yasal düzenlemeler: Gündemde olan yerel yönetimler yasanın ilgili ortak bir görüş olmamakla birlikte bu yasanın yerel yönetimlerin görev ve yetkilerinin yanı sıra işleyiş mekanizmalarının da yeniden tanımlanacağı bir dönüm noktası olacağı düşünülmektedir. Yerinden yönetim, yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılması gibi konular gelişmiş ülkeler için ve evrensel anlamda olumlu bulunmakla birlikte, Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullarda bu yasanın üniter yapıyı zedeleyebilecek bir uygulama olabileceği de kuvvetli bir ihtimal olarak görülmektedir.

Mimarlar Odası Ankara Şube'ye bağlı temsilciliklerin genel sorunlara dair görüşleri bu şekilde toparlandıktan sonra ortaya çıkan tablo, ölçek farkı olmaksızın her yerel yönetim birimini benzer soru ve sorunlarla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla yerel yönetimler konusunda alınacak her türlü kararın en büyüğünden en küçüğüne kadar tüm organları etkileyeceği gerçeği göz ardı edilmemeli, yerel yönetim konuları tüm birimleri bir araya getirecek şekilde ortak bir zeminde değerlendirilmelidir.

Aşağıda adı geçen ve değerli görüşlerini ileterek bu derlemenin ortaya çıkmasına katkıda bulunan temsilciliklerimize teşekkür ederiz.

Bartın Temsilciliği, Oylum Işık
Çankırı Temsilciliği, Seçil Çivitcioğlu
Çaycuma Temsilciliği, Fuat Kalaycı
Çorum Temsilciliği, Başkan Arif Cancanoğlu
Düzce Temsilciliği, Başkan Nermin Yılmaz
Elazığ Temsilciliği,
Erzurum Temsilciliği, Başkan Ufuk Devenci
Kırşehir Temsilciliği, Sevim Özdemir
Sivas Temsilciliği,
Zonguldak Temsilciliği, Başkan Necmi Özbay ve
Turan Demirtaş

Burada özetlenen metinlerin tümünü ve Bülten'in yayına hazırlanmasını takiben elimize geçen diğer Temsilcilik'lerin yerel yönetim konusundaki yazıları, www.mimarlarodasiankara.org adresinde, Şube Coğrafyası başlığı altında bulabilirsiniz.

KAMU YÖNETİMİ REFORM TASARISI

Doç.Dr. Aziz Konukman

Gazi Üniversitesi Ekonomi Bölümü Öğretim Üyesi

Eğer reforma ihtiyaç varsa, -ki böyle bir ihtiyaç var-, o zaman yapılacak şey şu; bir kere bu tasarı önce geri çekilmeli. Ondan sonra taraflar çağrılmalı. Tasarının ekleri ile beraber tümü masaya yatırılmalı. Meslek örgütleri ve demokratik kitle örgütlerinin tümünün katılımı sağlanmalı. Ondan sonra kamuoyundan gelen bu destekle bu tasarı parlamentoda yasalaşmalı.

İşte o zaman görülecektir ki, gerçek reform o tasarı yasalaştığında gerçekleşecektir. Çünkü kanun sırf çıkarılmış olmakla kalmayacak, uygulamada da tarafların uzlaşmasının bir ürünü olduğu için, sahiplenme düzeyi yükselecektir.

Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı'nı www.mimarlarodasiankara.org adresinde, Yasal Düzenlemeler bölümünde bulabilirsiniz.

Kamunun bir reforma ihtiyaç var mıydı? Evet kesinlikle kamu yönetiminin ciddi bir reforma tabi tutulması ihtiyacı var. Zaten tasarının genel gerekçesinde de geçmişten bu yana yapılan çalışmalar özetleniyor. Türkiye'nin kamu yönetiminde reform arayışı yeni bir çaba değil. Epey eski dönemlere rastlıyor. Bu konuda birkaç deneme de var, Mehtap Projesi vb. Fakat ilginçtir, tasarımı hazırlayanlar geçmişteki reform çalışmalarının farkındalar. Nitekim, gönderme yapıyorlar ama bu çalışmalardan en ufak bir şekilde yararlanılmamış. Adeta, bu çalışmalar bir kenara atılmış gözüküyor. Dolayısıyla, eğer gerçekten tasarımı hazırlayanlar bir reformun arayışında olsalardı geçmişte yapılan bu çalışmaları daha yetkin hale getirme çalışmasına girişirdi. Bunu göremiyoruz. Hiç o kadar uzağa da gitmeye gerek yok. Gerçi genel gerekçede çok kısa söz edilmiş ama, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması ve yerel yönetimlerle ilgili 8. Beş Yıllık Kalkınma Planları çerçevesinde hazırlanmış özel ihtisas komisyonları raporları var. Bunlarda da hem mevcut durum ciddi bir şekilde eleştiriliyor, hem de bir alternatif geliştiriliyor.

Onlardan bir tanesi iyi yönetim çerçevesinde geliştirilen, toplam kalite yönetimine dayalı, performans sözleşmesine dayalı kamu yönetimi anlayışı ki, bu tasarının da zaten esas olarak savunduğu anlayış orada inanılmaz derecede eleştiriliyor. Özel ihtisas komisyonu raporunda ilgili uzmanlar, sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ciddi bir şekilde bunu eleştirmişler ve buna alternatif olarak "Toplam Yönetim Kalitesi" diye bir seçenek sunmuşlar. Ve bunun unsurlarını orada tarif etmişler.

Sadece bu hükümet değil, o dönemin planlamasını hazırlayanlar da bu özel ihtisas komisyonu raporunun ana tespitlerinden herhangi bir şekilde feyz almamışlar, bir aktarma yapmamışlar plan metninde. Dolayısıyla 8. planın kendisi hazırlık çalışmalarında sivil toplum örgütlerinin yaptığı bu katkıdan yeterince yararlanmamış. Bir sonraki hükümet geliyor onlar da en ufak bir şekilde yararlanıyorlar. Tam tersine o çalışmaların eleştirdiği temel yaklaşım bu tasarının ana eksenini oluşturan. Fakat ilginçtir, reform tasarısı olarak getirilen model o sivil toplum örgütlerinin önerdiği değil eleştirdiği model.

İkincisi, bu reform tasarısının taslakları hazırlanırken yine bu sözünü ettiğim özel ihtisas komisyonu raporuna katkı yapan sivil toplum örgütlerine başvurulmadığı daha iyi anlaşılıyor. Zaten genel gerekçeye de bakarsanız, orada kimlerle temas kurdukları çok açık. Daha çok sermaye tabanlı örgütlerle temas kurmuşlar. TÜSIAD, TESEV vb. özel üniversitelerin sermaye kesimiyle ilişkiler içinde bulunanlarıyla temas kurmuşlar. Bu tasarının neden emek yanlısı ya da emeği temsil edebilecek sivil toplum örgütlerinden kaçındığının herhalde bundan daha güzel bir tespiti olamaz.

Demek ki, bu tasarıya itiraz edenler, reforma itiraz edenler değil. Birinci tespit bu. Çünkü AKP bunu çok güzel bir şekilde çarpıtıyor. İkincisi, bu tasarı neler getiriyor. Bu tasarı genel bir çerçeve çiziyor. Fakat bundan sonraki aşamalarda bunun tamamlayıcısı olan diğer tasarıları peyder pey önümüze koyacağı için bütünü görmemizi de engelliyor. Parlamentonun bu tasarı hakkında sorduğu soruların yanıtını eklentilerini görmeden vermesi mümkün değil. Dolayısıyla, eklentilerini görmeden sadece bu tasarı üzerinden bir değerlendirme yapmak yasa tekniği açısından da doğru değil. Bizde çerçeve yasa diye bir şey yok. İlla genel bir şeyler değiştirmek istiyorsanız, onun adresi anayasadır.

Bu tasarı uluslararası sermayenin sınırsız ve kural dışı egemenliğine ülkenin giderek teslim edilmesi sürecinin bir parçası. Onun yolunu açıyor. Zaten seksenli yıllarda Türkiye, Özal politikalarıyla bu süreçte intibak yaşıyordu. Ama şimdi hukuki zeminde artık bu tasarıyla Türkiye uluslararası sermayeye sınırsız, ko-şulsuz teslim oluyorum deme

noktasına getiriliyor. Bu tasarının akılda kalan, ön plana çıkartılması gereken en önemli özelliklerinden birisi bu. İşin ilginç tarafı, bunu yaparken kulağa son derece hoş gelen kavramlarla bu işlem meşrulaştırılmaya çalışılıyor. Demokrasi, katılım, şeffaflık, bilgiye erişme, vatandaşın bilgi edinme hakkı gibi güzel ambalajlarla sunuluyor. İşte yönetim dedikleri zaten küreselleşmenin yeni anlayışı bu. Bunlar hiç kimsenin itiraz edeceği şeyler değil. Ama tasarının bütün maddeleri incelendiğinde görülüyor ki, bu güzel sözcüklerin gerisinde kamusal alanın, sosyal devletin tasfiyesi planlanıyor.

Buradaki katılım, yönetim kesinlikle halkın ve emekçilerin katılımını içermiyor. Ya da uygulamada onların siyasiler üzerindeki denetleme hakkını kullanmaya yönelik herhangi bir mekanizmaya izin vermiyor. Oysa, demokrasi deyince biz bunu anlarız, emekçilerin, halkın hem kararlara katılımı söz konusu olmalı, hem de denetleme hakkı olmalı. Öte yandan bu tasarıyla yoksulluğun yaygınlaştığı, derinleştiği, toplumun temel ihtiyaçlarının karşılanmasının çok acil olduğu bir ortamda kamu hizmeti ticari bir faaliyete dönüştürülüyor. Yani parası olanların hizmetten yararlanabileceği bir sürece doğru gidiyor. Batıda belki bunu yapabilirsiniz. Gelir dağılımı sorununun çözülmüş, formal yapıları çalıştığı bir sistemde bunu anlayışla karşılayabilirsiniz. Bu neoliberal ideolojinin bir uygulama alanıdır. Ama gelir dağılımının son derece adaletsiz olduğu bizim gibi bir ülkede, herkesin merkezi düzeyde kamu hizmetlerinden şikayet ettiği bir ortamda bunu ticarileştirirsen bu hizmetleri özel sektör eliyle yaptırmaya kalkarsanız, o zaman kamu hizmetlerine erişilebilirlik daha da güçleşecektir. Zaten sorun bu. Çünkü, merkezi hükümetten yerel yönetimlere aktarılan bu hizmetler bir süre sonra yerel imkanlar yetmeyince özel şirketlerin alanına açılacak. Böyle bir hedef var orada. Tasarı bunu resmen örgütüyor.

Siz parasız olana hizmet yapmam noktasına geldiğinizde vatandaş artık müşteri olarak görüyorsunuz ve vatandaşın yurttaş kimliğini göz ardı ediyorsunuz demektir. Burada da öngörülen model bu.

Öte yandan , kamu hizmeti tasfiye edilirken, özel sektöre devredilirken, çalışanlar da sözleşmeli statüye geçiriliyor. Yani "örgütlü tasfiye" sürecine sokuluyor.

Memur sendikaları uzun bir mücadeleden sonra toplu görüşme hakkını aldı. Toplu sözleşme değil, toplu görüşme hakkını aldı. Şimdi toplu görüşmeden toplu sözleşmeye geçmeyi beklerken bu bireysel sözleşmeye ve üstelik performansa dayalı sözleşmeye geriledi.

Bu çok rahat siyasal bir temizlik mekanizmasına dönüşebilir. Yani siyasal iktidar kendine yakın olanları sözleşmeli personel sisteminde sözleşmesini koruyarak, her yıl onları yenileyerek, onlarla çalışmasını sürdürebilir. Ama politik olarak kendisine uygun görmediği, kendisine yakın hissetmediklerini ise çok rahat bir şekilde devleti küçültme söylemi adı altında bu kesimlerin sözleşmelerinin kalıcı olmasını engelleyebilir.

Bir diğer durum ise; kamu, denetim işleminden vaz geçiliyor. Teftiş kurulları tasfiye ediliyor. Dış denetim, sayıştaya veriliyor. Ama Sayıştay isterse bu denetimi uluslararası kuruluşlara da yaptırabiliyor. Yavaş yavaş bu küresel sermayenin direktifleri yönünde bir denetim mekanizmasına doğru da bir gidişin önu açılmış oluyor.

Dolayısıyla böyle bir tasarının topluma rağmen gündeme getirilmesi, topluma rağmen dayatılması reform olamaz. Zaten toplumun beklentilerini karşılayacak bir reform olmaktan uzak.

Öyle bir zamanlamada gündeme geldi ki bu, bütçeden bir sürü kamusal hizmete en düşük kaynak aktarıldığı ve sokaktaki insanın merkezin hizmetlerinden inanılmaz şikayetçi olduğu

bir noktada gündeme geldi. Bilinçli olarak devletin küçültülmesi projesiyle eğitim, sağlık, bayındırlık vb alt yapı yatırımlarına inanılmaz düşük kaynak aktarılıyor. Gerekçe; faiz dışı kaynak yaratmak. Bu gerekçeyle, sermayeye, rantiyeye kaynak aktarılıyor. Ne pahasına? Bu hizmetleri küçültmek pahasına .

Tam da bu aşamada tasarımı getirerek vatandaşa şöyle bir izlenim veriliyor. Bak görüyorsun, merkez bu işleri beceremiyor, eğitim, sağlık hizmetleri veremiyor, alt yapı hizmetleri yapamıyor. O zaman bunları yerele devredelim. Çok enteresan bir zamanlaması var. Peki, gerçekten bu hizmetler yerele aktarılıyor mu? Hayır. Özel sektörün bulunduğu bir alana aktarılıyor.

Burada üç sorunun yanıtını bulmak lazım.

Birinci soru; karar mekanizmasında kent konseyi ve benzeri örgütlenmelerle onların katılımı sağlanıyor mu?

İkincisi; onların katılım ve denetimi sağlanıyor mu?

Üçüncüsü; bunun yaptırımları var mı?

Şimdi bunlar olmazsa olmaz. Biz bunu Türkiye'de seksenli yıllarda gördük. Özal, merkezden bazı yetkileri aldı yerele bıraktı, yerel ağalar yarattı. Dolayısıyla "merkezden bunu aldım, yerele verdim, böylece demokrasi geliyor" önermesi ciddi bir önerme değil. Bunun ön koşulları hazır değilse, bunun demokratik mekanizmaları kapalıysa, bir yetkiyi yere-le aldığımız zaman orada o hizmetin yakınlaşmasını sağlamış olmuyorsunuz. Hizmetin ticarileşmesi ya da özel sektöre devredilmesi fiziki yakınlığı sağlıyor ama dışlamayı da beraberinde getiriyor. Çünkü, o gelir grubunda olmayan insanlar o hizmetlerden yararlanamıyor. Böyle bir ikilem söz konusu.

Teftiş kurullarının yerine getirilen iş denetimi ise hukuka ve amaca uygunluğunu sağlamaya yetmiyor. Çok dar bir denetim o. Dolayısıyla yapılması gereken teftiş ve denetim sistemini özerklik temelinde daha güçlendirmek. Ama tam tersine şimdi güçlendirmek bir yana bunları tasfiye ediyorsun. Bu da varolan yolsuzlukların, usulsüzlüklerin yükselişini önlenemez bir şekilde gündeme getirebilir. Zaten böyle bir süreç var. Bu süreç daha da artabilir.

Halkın doğrudan denetimini getireceğiz iddiası var, Ombudsman (Halk denetçisi) yoluyla. Bu da ihtiyacı karşılamaktan uzak. İçi boş, göstermelik. Halkın doğrudan denetim biçimleri, katılım yöntemleri, kent konseyleri vb mekanizmalardır. Bunlar yokken, bu tür denetim mekanizmaları halkın doğrudan denetimini sağlamaya yetmiyor. Tasarının katılım anlayışı özel sektör ile sermaye tabanlı sivil toplum örgütlerinin katılımına dayanan bir model. Diğer örgütlenmeleri görmezlikten geliyor. Dolayısıyla demokrasi projesinde bu yönetim diye yeni adlandırılan modelde emek yanlısı örgütler sistemden dışlanmış oluyor. Bu da dediğim gibi varolan anti demokratik yapılanmayı daha da kalıcı hale getirecek ve dolayısıyla buradan tüm güzel sözcüklere rağmen bir demokrasi modeli çıkmayacaktır.

Sonuç, eğer reforma ihtiyaç varsa, -ki böyle bir ihtiyaç var-, o zaman yapılacak şey şu; bir kere bu tasarı önce geri çekilmeli. Ondan sonra taraflar çağrılmalı. Tasarının ekleri ile beraber tümü masaya yatırılmalı. Meslek örgütleri ve demokratik kitle örgütlerinin tümünün katılımı sağlanmalı. Ondan sonra kamuoyu-ndan gelen bu destekle bu tasarı parlamentoda yasalaşmalı.

İşte o zaman görülecektir ki, gerçek reform o tasarı yasalaştığında gerçekleşecektir. Çünkü kanun sırf çıkarılmış olmakla kalmayacak, uygulamada da tarafların konsensusunun, uzlaşmasının ürünü olduğu için de sahiplenme düzeyi yükselecektir.

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE SİYASAL İLETİŞİM VE PROPAGANDA*

Nesteren Davutoğlu
Reklamcılar Derneği Başkanı

Tarihçeden bakacak olursak siyasal iletişimin mazisi 50 yıldan daha geriye gitmiyor. Türkiye için bu çok da az değil; 80 yaşında bir cumhuriyet için 50 yıllık bir tarihçe fena da değildir. Amerika'da bildiğimiz örnekler de aşağı yukarı bu yaşlardadır. Bu olgunun tarihsel süreç içinde başlangıç noktasını araştırarak olursak Aristoteles'e kadar bağlayabiliriz. Ama siyasal iletişimin etkisinin İkinci Dünya Savaşı sonrasında hız kazanmış olduğunu görüyoruz. Çok enteresandır; Birinci Dünya Savaşı sonrasında radyo vardı; İkinci Dünya Savaşı sonrasında da televizyon vardı. Yani kitle iletişim araçlarının kendi damgalarını kendi çağlarına etki alanlarını yaratarak vurduklarını görüyoruz.

Franklin Roosevelt 1930 yılının sonunda büyük bunalımın kötü şartlarında kitle iletişim mecrası olan radyoyu müthiş bir hitabetle ve ikna edici üslubuyla kullanan ilk devlet adamıdır. Roosevelt "Fire chat" denilen şömine başı sohbetleri olarak çevrilebilecek bir şekilde radyo programları yapıyor ve kötü yaşam koşullarından bunalan halkı radyoda sakinleştiriyor. Buna, radyoda rastladığımız ilk siyasi iletişim örneği diyebiliriz.

Sonra Rosel Reez adlı reklamcı Eisenhower kampanyasıyla ünleniyor: 1952 yılında "Eisenhower Amerika'yı Cevaplıyor" diye bir kampanya yapılıyor. Bu kampanyada hazırlanan

spotlarda Amerikan halkı emekli generale kısa sorular soruyor, O da yanıtıyor.

Sonra o dönemde Nikson var. O da radyoda çok başarılı ama 1960 yılında televizyona çıkınca hasta ve yorgun olduğu için ratingi düşüyor.

Daha sonra Kennedy çıkıyor ortaya. Kennedy bomba gibi, dinamit gibi. Görüntüsünden de vücut dilinden de, tabii ki fikirlerinden de etrafa ışık saçıyor ve o da bu karizmayı daha çok televizyonda kullanıyor. Özellikle bu örneği seçtim ki, kitle iletişim mecraları kendi cilvelerine göre değerlendirilebilecek alanlardır.

Türkiye'de 60-70'li yıllarda yaşananların çoğunluğuna propaganda ağırlıklı çalışmalar diye bakıyoruz. Aslında bizde siyasal iletişimin gelişimi, bir bakıma kitle iletişim ihtiyaçlarının yaygın kullanımıyla paralellik gösteriyor. Propaganda kelime anlamıyla; bir öğretiyi, bir düşüncüyü, bir inancı başkalarına tanıtmaya, benimsetmeye, yayma amacıyla söz ve yazı gibi yollardan gerçekleştirilen çalışmadır. Yani bir inancı karşındakine benimsetmek için senden ona doğru giden bir şey; propaganda böyle tarifleniyor. Yani tek taraflı bir faaliyetler dizisi. Dolayısıyla politikacılar düşünce ve öğretilerini seçmen kitlesine benimsetmek, hatta dikte etmek üzerine propagandayı kullanıyorlar.

Oysa biz diyoruz ki, siyasal iletişimin bir sanayi haline geldiği demokratik ülkelerde politikacılar seçmenin istediklerini anlayarak, dinleyerek, eğilimlerinden fikir alarak kampanyalarını oluşturuyorlar. Yani burada; demokrasinin gelişmesiyle siyasal iletişim arasında tek taraflılık söz konusu. Biz reklamı tarif ederken şöyle diyoruz; tüketicinin seçeceği ürün ve hizmetlerle ilgili bilgilendirme hakkı. Yani "bende ne varsa alırsın" diyen reklam başarılı olmuyor. Karşındakinin beklendiğini de bilerek kendi mesajını oluşturup, geliştirip o çemberi kuran reklam başarılı oluyor. Dolayısıyla siyasal iletişimin kurumsallaştığı ülkelerde politikacılar, propaganda kelimesine karşı oldukça hassas. Propaganda yapmak bir hakaret sayılıyor. Politik olarak doğru olmayan bir terim olarak görülüyor, karşındakini azımsamak ve onun üstünde etki yaratıp baskı kurmak olarak algılanıyor. Totaliter bir düşüncenin aracı, oysa iletişim demokratik bir süreç.

Türkiye'de ilk uygulamalar 1977 seçimlerinde başlamıştı. Cenajans'ın 1977 seçimlerinde Adalet Partisi için kampanya hazırlaması bizde siyasal pazarlamanın başlangıcı sayılabilir. Asıl "siyasal pazarlama" kavramı - buna iletişimde çita yükseltme diyebiliriz - özellikle reklamda bizim anladığımız manada Jacques Seguela'nın 1991 seçimlerinde ANAP ile ilişki kurmasıyla gündeme geldi.

Yine şöyle geri gidelim ve bir örnek hatırlayalım. Bir milat olsun diyorsak, 1950 seçimlerinde Demokrat Parti, tek partili döneme duyulan tepkiyi çok net bir sloganla belli etmişti: "Yeter, söz milletin". Bu slogandaki özgürlük talebi ve vaadi kitlelerin beklentileriyle örtüşmüştü. Hatta sahiplerine hak etmedikleri kadar özgürlükçü ve demokrat bir imaj da sağlamıştı. Yani aslında politikanın, iletişim sanatının inceliğidir. "Yeter, söz milletin" diyerek, ezilen kitlelerin bir sözcüsü olmak şeklinde bir silah kullanılmış. Slogan olarak da çok net ve akıldaki kalıcı, o dönemde başarıya katkısı olduğu düşünülen bir slogandır. 1950'de bu konuda çok profesyonel bir çalışma olduğunu sanmıyorum ama İhup Hulusi gibi bizim sektörün ürettiği bir slogan olabilir ama parti içinden çıkmış olması ihtimali de var.

1987'de SHP "5 yıl daha bir limon gibi sıkılmaya hazır mısınız?" kampanyası yapmıştı ve halkın içindeki isyanın sözcüsü olan bir kampanyaydı, bahse değer güçlü kampanyalardandı.

1991 seçimlerinde Demirel tecrübeli ve yenilenmiş kimliğiyle kitlelerin karşısına çıkarken şefkatli devlet adamı, "baba" imajını öne çıkardı. "Konuşan Türkiye" yine eşitlikçi, özgürlükçü bir demokrasi talebidir. Bizde hep slogana gelince o özlüm güzelce ifade ediliyor demek ki; hayata geçirmek marifetmiş.

1991 seçimlerinde Ecevit "Gözün aydın Türkiye, ak güvercin geliyor" diyerek kitlelerin hafızasındaki olumlu imajdan gücünü alan bir umut mesajı veriyordu.

Turgut Özal, Anavatan iktidarı boyunca etkili ikna etme yöntemlerini çok iyi kullanan bir liderdi ve Türk kamuoyu ilk kez sürekliliği olan siyasal iletişim etkinliği "İcraatın İçinden" programını izledi. Üstelik uzunca bir süre ratingleri yüksek

oldu. Normal şartlarda bence nasıl faaliyet raporlarını belli aralıklarla ortaya koyuyorlar, o hesap verme ticari hayatta nasıl varsa, politik hayatta haydi olması lazım gelen bir şey. "Ben şunu yapıyorum, şu yüzden yapıyorum, amacım şu" diye bilgi vermek zahmetine katlanmak ve açık olmak gerekir.

Siyasi iletişim neye muktedir, neye değil; yani gücü nereye kadar?

Siyasi iletişimi; partinin varolan gücünü kitlelere en iyi biçimde anlatmak, insanların bu doğrultuda seçim yapmalarını sağlamak, yönlendirmektir diye tanımlıyoruz. Yani varolan görüşü, en iyi bir şekilde tanımlamak.

Gerçekte olmayan bir şeyi anlatır mıydık? Bu, sık sık sorulan bir husus. Bu her meslekte olduğu gibi meslek erbabının vicdanına kalmış bir şey. Burada tercih edilen aslında varolanı iletme, yani mesajın varoluş nedeni budur.

Peki, gücünü irdelersek; seçimde tam bir tutum değişikliği yaratmaya muktedir olmalı mı? Bence olmamalı, yani zaten tam bir tutum değişikliği yaratsın diye yapılan bir şey değil. Aksini düşünmek için de seçim dönemine gelene kadar insanların, partilerin duruşunu, icraatını hiç değerlendirmemiş olması gerekir ki, bu da karşındakini azımsamak olur. Yani sen

bir dönem çıkacaksın, bir kampanya yapacaksın ve tamamen seni onunla değerlendirecekler. Bu, muhatabının çocuk ya da geri zekâlı olduğunu düşünmek olur. Mutlaka seçim hakkını kullanırken insanların az eğitilmiş de olsa, çok eğitilmiş de olsa, bir birikim ve gözlemi olmalı. "Sen kimsin, dediklerinde bir tutarlılık var mı, daha önce ne yapmışsın?" gibi bir bütünlük içinde bakması gerektiğini düşünüyoruz.

Bence Türkiye'de ezilmiş olanların oyunu bu yönde kullananlar var. Bu meseleyi ustalıkla kullanıyorsanız ve ulusal bir damara, ezilmişliğe ve kurtarıcı hitap ediyorsanız en azından bir yüzde 8 toplarsınız. O yüzde 8'in, yüzde 2-3'ü reel olarak sizi destekliyorsa, geri kalanı "bir de bunu deneyelim" cinsinden gelen oylardır. Ben AKP'nin de aldığı oyların bir kısmının "bunların hepsini denedik, bir de şunu deneyelim" cinsinden olduğunu düşünüyorum. Yani medyanın bir gücü mutlaka var. Ama sırfından var eden bir şey, ikinci denemede çöker zaten.

*Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin SODEV ile birlikte düzenlediği Yerel Yönetimler Okulu'nda anlatılan aynı başlıklı konuşmadan alınmıştır.

Literatürde bir laf vardır; diyor ki "politikacı imal edilemez, ancak politikacının kendini daha iyi sunmasına yardımcı olunur". Yani reklamcı onu imal edemez, ama daha iyi ifade etmesine, sunmasına, kendini pazarlamasına yardımcı olur yani "Fikirler satılmaz, onlara hizmet edilir".

Seçim Kampanyaları / İletişim

1. Mesajların Doğruluğu ve Parti Politikalarıyla Uyumu

İletişimi yapılacak şey, mutlaka partinin kendi gücünden, duruşundan çıkmış olmalı ve yapacağını söylemek, söylediğini yapmak diye bir duruşu olmalıdır. Eğer bir kerede vur kaç yapmak istemiyor kalıcı olmak istiyorsa, bu ikisi arasındaki uyum önemli. Vaat ettiğiniz, altından kalkabileceğiniz bir şey olmalı.

Kredibilite diye bir şey var. Biliyorsunuz çok zor bulunan bir şey. Yani tam da çocuklaştırırsak "çekirge bir sıçrar iki sıçrar" diyebiliriz, "yalancının mumu yatsiya kadar yanar" diyebiliriz, yani bir şekilde dediğinizi yapmanız beklenir. İletişimde de yapacağınızı söylemeniz beklenir.

2. Durum Analizi

Bir durum analizi yaparak işe başlamak gerekiyor. Bu bir tür, tanıtılacak ürün nedir, ya da verilecek servis nedir diye bakmak ve bunu kapsamlı bir şekilde irdelemektir. Yani bizim halkımızdaki beklentiler gibi çok yaratıcı olsun, çok çarpıcı olsun gibi böyle biçimsel bir şeyle yaklaşmak değil de, ilk önce işin mühendisliğini yapıp, sonra mimarlığını, sonra dekorasyonu, sonra tadı, tuzu, aksesuarı, yani küreği derin daldırmak doğrusudur. Durum analizini kapsamlı bir şekilde yapmak ve durumu net bir şekilde irdelemek lazımdır. Rakiplerim kim, rakiplerim ne diyor, daha önce dedikleri ne kadar geçerli oldu, ne kadar fayda etti gibi soruların yanıtlarını iyi tespit etmek gerekir.

3. Araştırmanın Önemi

Araştırma, aradığını bilene yol gösterir. Mutlaka araştırma yapmamız lazım. Benim çalıştığım tüm siyasi partilerde cilt cilt araştırmalar vardı. Onların tek başına veri olarak, ham olarak durmalarının bir faydası yoktur. Hiç yoktan iyidir ama asıl oradan bir sonuç bilgisi çıkarmak gerekir..

Mesela diyelim ki, Karadeniz'in bir bölgesinde dere taşıyor, yol kapanıyor vs. Dolayısıyla buna çözüm vaat edenler ne kadar oy alıyor şeklindeki geçmişteki bilgiler, bunun için söylenen laflar o bölgede ne kadar etkili oldu bunların hepsini bileceksiniz, ama kendinizle içselleştirip söyleyecek bir şekilde. Yani araştırmadan didik didik ipuçları çıkarmak iyi bir iletişim kampanyası için gereklidir. Elimizde varolanla beklenenin çapraz analizini yapmanız gerekiyor. Politika yapıyorum denildiğine göre, mutlaka bir iddianız, bir duruşunuz, bir vaadiniz olmalı. Ama bir yandan da bunu eğer "bende bu var" diye yaparsak, yine propaganda haline dönüyor.

Dolayısıyla araştırma denilen enstrüman bize, daha önceki deneyimler nedir, rekabet ne yapmış, sonucunu ne almış ve ne bekleniyor gibi soruların yanıtlarını verir. Araştırmanın faydalı olduğuna emin olduğum birkaç cinsinden bahsedeyim.

Araştırma Çeşitleri

Karşılaştırma; "o ne demiş, bu ne demiş, ne almış, geçtiğimiz yıllar nasıldı?" gibi kıyaslamalı bilgilerden oluşan çıkarımlar dır.

Eğilim anketi; Örneğin, milliyetçilik bizim toplumda her zaman şu kadar oy alır. Hani "Türk'ün başı diktir, Türk

ezilmez... Türk dünyaya hükmeder.." gibi geçmişten taşıdığımız yargılardan medet ummak değil de, eğilimleri bilmek, ama dönüştürmek bence asil politikadır.

Algılama analizleri; Önemli bir araştırma biçimidir. Anlatılanların karşı taraftan nasıl algılandığını gösterir. Bu konuya değin, şu kısma girme, doğru söylüyor, uyduruyor, hızlı konuşuyor, zaten emperyalist, zaten solcu, vs. Politikacının hakkında ne düşünüldüğü, dinleyenler tarafından nasıl algılandığı çok çok önemlidir. Politikacının nasıl görüldüğü, nasıl algılandığının mutlaka bilinmesi gerekir ki, bir hatası varsa düzeltmeye veyahut da bu hata değil, bu benim özüm diye ikna etmeye çalışsın. Algılama analizleri bu bakımdan çok çok önemlidir.

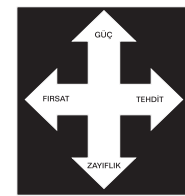
Sürekli izleme İyi bir iletişim kampanyası yapayım istiyorsanız; araştırmanın sürekliliğini sağlamak önemlidir. Sizin üstünüzde bırakılan iz ve vaatler o zaman neydi? Peki, aynı faaliyetleri yapıyorum, altı ay sonra nedir, bir yıl sonra nedir? Mutlaka ve mutlaka birkaç araştırma yapar, oradaki farkları "dediklerim nasıl algılanıyor, ne oluyor, ben bundan ne öğrenebilirim?" analiz etmeye çalışılmalıdır.

Araştırma aslında epeyce bilgi veriyor ama nereye gidilmek istenildiği, o bilgileri bir süreklilik içinde izleyerek, biçimlendirerek kullanılıyor.

Verilen mesajın ne kadar algılandığıyla ilgili araştırmalar da var. Enteresan olan şu: Değişkenlere göre her şey değişiyor.

Tekrarın önemi çok fazla. İletişimin de normal aşamaları vardır. Konuştuğumuzu anlamak, duymak, duyduğunuzu içselleştirmek, oradan da onu tekrar kullanabilir hale gelmek. Çok farklı seviyelerde birbirimizi kaybedebiliriz ve bulabiliriz ki, zaten oradan da ekip arkadaşlığı, takımdaşlık, taraftarlık filan çıkıyor. Ortak paydalar çoğaldıkça iletişimin önemi ve sırrı burada ortaya çıkıyor. Ortak paydalar çoğaldıkça aynı yöne doğru gidiyor oluyoruz, aynı şeyi algılamak için kendimizi paralıyoruz, ama yılmamak lazım, buralarda tekrar önemli hale geliyor.

4. SWOT

Bu belki bildiğiniz bir şey, ama bizim çok kullandığımız ve rahat ettiğimiz bir şey. SWOT (Strength: Güç, Weakness: Zayıflık, Opportunity: Fırsat, Threat: Tehdit analizi)

Siyasi iletişimde de önce kendimizin analizini yapmamız gerekiyor. Güçlü yanlarımızın nelerdir? İlk önce tamamen onu yazacağız, tartışacağız bitireceğiz. Ondan sonra zayıf yanlarımız nedir'e geleceğiz. Rakiplerimden beni bu mücadelede geri bırakabilecek nedir? Her şeyim iyi olamaz, eksikim nedir, ne bileyim, kadromdur, politikamdır, geçmişte taşıdığım bir lekedir. Yani benim zayıf taraflarım neler, bunları tespit edeceğiz ve bunlarda ne kadar realist olursak, bu oyunda aslında o kadar kazanabiliriz. Hiç iyimserliğin lüzumu filan yok. Yani ismi üstünde analiz. Bütün defolarımızı, bütün zayıflıklarımızı açıklıkla ortaya koymalıyız ki, sıra sonra sizin dediğinize gelecek; yani ilk önce bunları saptamamız lazım. Peki, önümüzdeki tehditler neler? Şu anda yok, ama her an olabilir? Ortam nasıl değişebilir? Benim başarılı olmamı engelleyecek neler çıkabilir hayatta? Bunlara konsantr olacağız. Daha sonra da fırsatlar geliyor. Yani benim politikamı ya da kafamdaki görüşü karşımdakine anlatmak için hangi fırsatlar var.

5. Hedef Kitleyi Tanımak, Ülke Koşullarını Bilmek

Burada hedef kitle "herkes"dir dediğin anda yüzdeyüz çuvaldadın demektir. Yani hiçbir zaman bir mesajın hedef kitlesi herkes olamaz. Bir yerde bir tenis topu atar, tutarsın, "ne var bunda" dersin. Ondan sonra aynı anda üç tenis topu atar ve hiçbirini tutamazsın. Yani aynı anda hiçbir zaman insanın zihni, algısı, kulağı, eli birkaç şeyi birden yapamaz. Dolayısıyla burada mutlaka kime neyi söyleyeceğini çok iyi analiz etmek lazım.

Ülke koşullarını bilmekten de kastım, hangi yaralarımız ya da hangi avantajlarımız, hangi mesajı nasıl almamıza neden oluyor? Bunu bilmeden bir insana değil, bir makineye hitap ediyor oluruz. Yani karşımdakini çok iyi analiz etmiş olmamız gerekiyor.

6. Rekabeti İyi Tanımak

Rekabeti iyi tanımak çok çok önemli. Rekabetçi bir politika güdersiniz ya da gütmeyersiniz; o ayrı mesele, ama rakibinizi çok iyi tanımak zorundasınız. Kullanın ya da kullanmayın çok iyi tanımak zorundasınız. Rakibe saldırır mısınız, saldırmaz mısınız? Durumuna göre değişir, yani gerek gördüğünüz zaman vardır, gerek görmediğiniz zaman vardır, ama rakibe saldıracağınız an gelse bile kendi söyleminizden sapmamanız size öğretilir. Tahriklere ya da rekabetin sizi çektiği yere gitmemeniz lazım, iletişim de olsa gerekli yanıtı verip ana konunuza geri döneceksiniz.

Eğitimlerde yapılır 10 konu vardır. 10 konuda söyleyeceğiniz 10 şey vardır. 30 farklı şey de sorsalar siz dönüp kendi 10 konunuzla onun bağlantısını kurmalısınız. Mutlaka lafın sonunda etkilemek istediğiniz kitleye hangi ana mesajı ya da mesajları verecekseniz, dönüp oraya gelirsiniz bu iletişimde daha sonuç alınan bir yöntem olur.

7. Dünya Örneklerini Bilmek

Bu kendi adıma çok tavsiye ettiğim bir şey. Kendi kapasitemize güvenerek çıkıyoruz, kendi kapasitemizin yanı sıra tecrübeden yararlanmak ve kim kazandı, kim kaybetti, bunları bilmek çok çok önemli, şu anda dünyada ne olduğunu bilmek çok çok önemli.

8. Stratejik Plan, Taktik Plan, Yaratıcı Çözüm

İletişimde önce bir stratejik plan çıkarıyoruz. Bütün bu

analizlerimiz bizim stratejik iletişim planımızı oluşturuyor. Liderle konuşuyorsun, kadroyla konuşuyorsun, rekabetle konuşuyorsun ya da analiz yapıyorsun, araştırma okuyorsun, dünyada ne yapıldı biliyorsun, kendi tezini biliyorsun, neyi söyleyeceğini biliyorsun ve şimdi artık bir stratejik plan yapıyorsun. Bu stratejik plan seçim öncesi bence şöyle bir altı ay önce filan çıkmalı, üstüne konjonktürel şeyler eklenebilir.

Taktik plan da "her türlü çelmeye karşı şunu yaparım" demektir. Hatta bunun için partilerin iletişim grupları içinde

Sonra ilk kez oy kullanacak bir kesim var, kararsızlar var. En pahalı iletişim kararsızlara yapılır, yani en büyük ikna gücü onlara harcanılır.

17. Segmentasyon

Segmentasyon, kadınlara ve gençlere yönelik farklı yaklaşım, bence mutlaka olması lazım. Benim "Türkiye'de niye yok acaba?" diye düşündüğüm bir şey. Çünkü aslında iyi yapılırsa kadınlara yönelik politikanın sadece kadınları değil, erkekleri de etkileyecek bir kriter olduğunu, özellikle yeni dünya anlayışlarında bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

18. Seçmen Odaklı Yaklaşım

Yüz yüze ilişki pahalıdır, hem de fazla zaman alır ama mutlaka kurulması gerekir. Liderler bazen üşenirler buna. Sabah ziyareti, üniversite, öğlen iki röportaj, sonra mesela pazara gitmek (çok tuhaf ama) çok fayda ediyor. Orada "domatesin fiyatını sordu, bu pazara geldi" gibilerden halkla yakınlaşmış olunuyor. Buna ihtiyacı var insanların, liderleri orada görmeye ihtiyacı var. Kendi yaşam koşullarının içine girmiş olduğunu bilmeye ihtiyacı var. Onun için yüz yüze ilişki değişik hedef kitlelere göre farklılaşarak çok çok önemli.

19. Saha Çalışmaları

Saha çalışmaları da çok çok önemli. Burada iletişimle ilişkisi var mı bilemiyorum, ama merkez politikalarla sahadakilerin birbiriyle lüzumsuz bir düşmanlık, kopukluk ve birbirinin dediğini yapmamaktan kaybolan bir enerjiyi çok yaşadım ben. Yani sahada çalışan arkadaşlar en iyi nabız tuttıklarını düşünerek merkezdekileri küçümser, hatta merkezden gelen basılı malzemeleri dağıtmazlar. Merkezdekiler de onları hiç doğru kullanmazlar bazen. Sahadakiyle merkezdeki arasındaki işleyen şeyin iletişime çok önemli bir malzeme oluşturduğunu, sahayı koklayan, sorunu bilen arkadaşların öbürleriyle, tepede yönetenlerle arasında bir planlı bağ olması gerekiyor.

20. Yaratıcı Yaklaşım

Yaratıcı yaklaşım, ayrışan özgün biçim; bu da kozmetik gibi görünebilir, ama çok gerekli bir şey. Yani en kreatif, en farklı, en çarpıcı, en dikkat çekici söylemi bulmak zorundayız. Yani sadece doğru olması yetmiyor. Önce doğru olması ve etkili olması gerekiyor, ondan sonra da bunun diğerlerinden ayrışacak ve özgün lafı olması gerekir.

21. Kurum Kimliği

İletişimin devamlılığı için malzemenin nerede nasıl kullanılacağına detaylı olarak tarif edildiği bir kılavuz yaratmak doğrudur. Aslında buna kurum kimliği denilir. Kurum kimliğinin içinde normalde insan politikaları da olur. Yani insan kaynaklarına nasıl baktığı, kadrolarına nasıl baktığı, terfi nedir, cezalandırmak nedir, ödüllendirmek nedir orada; bunların tanımı olur.

Daha sonra daha ürüne yönelik dünya görüşü olur. Baştan beri anlattıklarımız bir anayasa gibi diyelim ama sadece içsel mesajlar değil, elaleme bunu komünike ederken de nelere dikkat edeceğine olur. Yani burada kurum kimliğinde bütün basılı malzemenin, bayrakların, her şeyin iyici tanımı vardır.

Bu işin iş olarak kullanımında minicik ayrıntı şeyler bile, kodlama dediğimiz tekrarıyla belli standartların, belli büyüklüklerde, belli renklerde, "logo ve amblem" dediğimiz belli yazı karakteriyle hepsinin tanımı edildiği (hiçbir zaman 100 sayfayı geçmeyen) bir şey lazımdır. Ama şöyle bir eser partilerin hepsinde bence olmalı ve o bütün saha çalışması yapan insanlara verilmeli, plastik bayraklar bile o standartta

olmalı. Konvoylarda görsel olarak nasıl bir çözüm bulunacak ve hangi mesajların verileceği zaten besbelli olmalı. Ama hangi mesajların nasıl verileceği de iyi tarif edilmelidir.

Ayrıntıların resmin bütünüyle uyum içinde olması, eşgüdüm çok önemli bir şey. Alakasız bir mesaj vermek, tuhaf bir renk kullanmak bütün inandırıcılığı bozar. Dolayısıyla eşgüdüm, kampanyalarda çok önemli. Geleneksel başörtüsüyle türban arasındaki farkı iyi tarif ediyorsa bunu her yerde savunmak lazım. Yani hem nalına hem mihına olduğu zaman hiç inandırıcı olmuyor. Yahut da sen "türban olmasın" diyemiyorsan da o zaman senin kurum kimliğinin, söylem bütünlüğün içinde bir yara vardır.

22. Motivasyon

Parti sadakatini geliştirmek için belli ki eğitim ve motivasyon çok çok önemli. Yani sadece iletişimin işi değil bunlar. Özellikle de bu işte motivasyonun çok büyük önemi var. Kötü örnekleri de var ama kuvvet açısından sonuçlarına bakıyorsak, rağbet etmek gereken bir şeydir. Yani "bu yaşımdan sonra eğitilecek miyim?" gibi şeylerle hiç alakası yok. Aynı dili konuşmak için eğitim mutlaka gereklidir. İletişim stratejilerini nasıl iletteceğimiz konusunda bir partinin seçim kampanyası zamanında mutlaka eğitim ve motivasyonu da küçümsememek lazım.

Doç. Dr. Selahattin Önür'ün Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni'nin 18. Sayısı'nda 6 Kasım 2003 tarihli Türkiye Mimarlık Öğrencileri Buluşması Sonuç Bildirisi'ne Yaptığı eleştiriye cevaben

Arzu AYBAT
İstanbul Teknik Üniversitesi

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - II sürecinde gerçekleştirilen panel ve forumların üçüncüsü, Türkiye Mimarlık Öğrencileri'ni bir araya getirerek "Nasıl Bir Mimarlık Eğitimi?" ve "Nasıl Bir Gelecek?" gibi akıllara takılan soruların yanıtlarını birlikte bulmaya çalışmamızı sağladı. 6 Kasım 2003 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi'nde gerçekleştirilen forumun nasıl ki konuşmacıları gibi yürütücüleri de biz öğrenciler olduysak, forumu takip eden günlerde "Sonuç Bildirisi"ni yazanlar da bizlerdik. Daha da doğrusu, sürenin kısıtlı olması nedeniyle forum esnasında oluşturduğumuz yazım kurulunda bulunan diğer arkadaşlarımın bana iletmiş notları bir araya getirerek sizi şaşırttığını söylediğiniz bildiri metnini kaleme alan ve ismi geçen arkadaşların bilgisi doğrultusunda Mimarlık ve Eğitim Kurultayı - II'ye sunan ben oldum.

Bildiğiniz gibi Kurultay'a yönelik olarak beş farklı atölyede çalışmalar yürütüldü ve bunlara ilişkin uzlaşma raporları kaleme alındı. Bu çalışmaları yürüten akademisyenlerin ve pratisyenlerin, saptamalarını, sürekli iç içe oldukları, sürecin yaşayan özneleri olan biz öğrencilere ilişkin gözlemleri doğrultusunda yaptıkları gerçeğinden hareketle, atölye konularının çoğunun öğrencilerin forumunda da gündeme gelmesi ve bu kadar belirgin olan sorunlara yaklaşımların belli noktalarda örtüşmesi kaçınılmazdı.

Bildiriye yazan kişi olarak yanıt vermek istediğim bir konu da, metindeki düşünceler, kullanılan terimler ve dilde, öğrencilerin yaşları, yaşam deneyimleri. Düş güçlerinin yansımıyor olmasına yönelik eleştirinizdir. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde eğitimci olduğunuzu göz önünde bulundurarak asıl şaşırtıcı konunun, kimlikleri sizlerle etkileşim içinde gelişen üniversiteli öğrencilere yabancılaşmanız olduğu fikrindeyim. Mimarlık Eğitimi'nin muhakkak suretle çözüm getirilmesi gereken sorunlarını her an deneyimleyen ve bunlar üzerine profesyonel anlamda olmasa da görebildiğimiz, anlayabildiğimiz ölçüde akıl yoran üniversiteli öğrenciler, demek ki sizler tarafından, mesleğimizin geleceği, dolayısı ile de kendi geleceğimiz konusunda kaygı taşımayan, yaşam deneyimi konusunda elbette ki yetersiz ama bir o kadar da cesaretsiz, herhangi bir konuya bütünsel yaklaşımlarda bulunmaktan uzak bireyler olarak tanınıyoruz. Halbuki konu mimarlık olduğunda bizlerin de sizler kadar farkında olduğumuz gerçek şudur ki, daha iyi bir gelecek, ancak eğitim sistemimizde kalitenin yükseltilmesini hedeflemekle sağlanabilecektir. İşte bu nedenle öğrencilerin bildirisi, Kurultay'ın sonuç bildirgesi ile görüş birliği içindedir.

KASABALAŞTIRDIK LARIMIZDAN MISINIZ?

Yönetimde Yerellik veya Drina Köprüsü

Şevki Vanlı

Yerellik üzerine

Bazı sözcükler insanlardan sevgi toplar. Sanırım "yerel" de bunlardan biridir, kutsaldır, karşı olunamaz. Yerellik Dünyadaki gelişmelerden uzak kalmış yörelerin marifetleri olduğundan kimlikle özdeştilir, değerlendirilir, eleştirilmez. Halbuki buna karşı sanatta insanların yaklaşımı daha gaddardır... Ürün her yönüyle başkalarıyla yarışılır...Yerdele kimliği oluşturan ortaklıklar, sanatta beklentileri yıpratır.

Anadolu'daki geleneksel ile Meksika'da bulunan benzerlikler ilgi görür, tarihi yorumlarda belge sayılır... Kimse, asırlarca yinelemeye "pes" demez. Sanatta yeniyi ister. Bence insanlar çok kez çelişki yaşarlar. Yerel, ilkel, geri kalmış, çağdışı demektir. Her ne kadar, Kamu yönetimi konusunda, yalnızca Belediye, şehir, çevre yani mimarlık sınırlarının dışına çıkmak istemesem de, yerel herşey bölge bağımlısı... Dünya ile ilişkileri kısıtlı bir yaşam şeklidir.

Sen yaptın olmadı

Tabelayı asınca üniversite, hastahane, parti, banka vb...vb...yapıların içini gerektiği gibi doldurmadıkça, yine tabela ile Belediye olunmaz. Yetkilerin sorumluluğunu taşımak bir ehliyet, yani yeterlilik konusu olmalıdır... Çağdaş kurumlar ancak çağdaş insanlarla yürütülebilir...Halkın yakından tanıdığı büyük kurum olan Silahlı Kuvvetler'de disiplin, cesaret yetmiyor, modern silahları kullanmayı bilmeyen ordunun başarı kazanması olası değildir... Ordunun hareket yeteneği de birimler, kümeler oluşturularak düzenlenir. Ama birimler çok çok sınırlı yetkilere sahiptir. Bu yetkinin üstündeki konularda bilgileri yetersizdir. Şayet bilgileri varsa yetkileri artırılır...

Bu sözlerin demokratik olmadığını söylemek kolay. Hatta otoriter, faşist, insan haklarına aykırı gibi değerlendirilmesi olasıdır... Bir başkanın seçimle gelmesi, halkı temsil etmesi gibi gerçekler, bilmeyenin, bilmediğini başarıyla yapması gibi anlamsızlığın altında kalır... Bu düşümü kimse, Tanrı gelse çözemez.

Halkın gözünde belediyeçilik, çöp toplama gibi şehirlie dönük gündelik hizmetlerle ölçülüyor... Sokakla ilgili gündelik işlerin bir şekilde yüklenicilerle yapılması olası... Gecekondu gelince, bir ülkenin ekonomik yetersizliği ve dengesiz kalkınmasının göstergesidir. Oturanların daha sağlıklı konutlara taşınması, sosyo/ekonomik bir hedeftir. Fakat bir toplumun kültürel yapısını yansıtan güya düzenli yerleşimlerdeki başarısızlık, niteliksizlik, uygarlığının yetersizliğinin göstergesidir.

Esenboğa yolu ve gecekondu

Ankaralı bir belediyeçi, havaalanından şehre girişteki tepelere bezenmiş gecekonduardan utandığını, seçilirse, bu görüntüyü blok apartmanlarla değiştireceğini söyledi. Benzeri istekleri, 40 yıldır duyuram...İnsanlar fakirliklerinden utanırlar!.. Nicelik

değerlendirmesi insan yeteneğinin ilk basamaklarında başlar... Ama nitelik, son basamaklarda bulunduğundan pek az kişi onu görmek olanağına ve çok kez üzüntüsüne ulaşır. Nitekim, Esenboğa'nın gecekonduarından biraz önceki sırtlara son 20 yılda, belediyececinin vaadettiği bloklardan dikilmeye başlanmıştır. İşte o zaman yöneticilerin ve görelî mimarlık ortamının başarısızlığı, çağımızın değerlerini, nitelik ölçütlerini henüz tanımadıkları ortaya dökülmektedir. Çağın geliştirdiği uygarlık ortamından uzağız...

Burada çok önemli bir çelişki var. Eski söz "bilmediğini bilmemek"... İyiyi, güzeli seçememek... Yapmak ayrı bir konu...

Marmara depremi ve üç ayda kalıcı konutlar

III. Bin yılın başındaki büyük felaketten sonra, sağ fakat evsiz kalmış halkı yerleştirmek için yapılacak kalıcı konutlar tartışılıyordu... Türkiye'nin en düzgünlerinden olan İzmit Belediye Başkanı... "parayı bana versinler üç ayda yaparım" kerametinde bulunmuştu...

Bu haber üzerine, yine ülkemizin en düzgün gazetelerinden birine koşmuş, bu yaklaşımın hiç de ciddi olmadığını anlatmaya çalışmışım. Ama o da konunun tarafımdan abartıldığı kanısına varmış olmalı ki kılını kıpırdatmadı... Sonucunu görmemiş olabilirsiniz, Bayındırlık Bakanlığı çok düşük mimarî nitelikli, paylaşılan konutlar yaptı...Kuşkusuz, kötü niyet aramıyorum. Ama onların iyiyi kötüyü ayırt edemediklerini biliyorum. Adamlar

Doğantepe, Önce ve Sonra Kaynak: Altındağ Belediyesi, Tanıtım Broşürü

Özgür birimler, yerel yönetimler

Şehirlerimizi ve vilayetlerimizi parçaladıkça, her bir birim, bütünün küçüğü, yani kasaba olacak, sorunların değişeceğini sanmak aldatıcı olacaktır. Bütünün sorunları ortadan kalkmayacak, büyük bir dağınıklık ve eşgüdüm sorunu doğacaktır. Düzen içi politik ve sosyal sürüşmeler artacaktır. Küçük bölge, küçük yönetimle birlikte, küçük adamlar yetki sahibi olacak, vasat daha çok düşecek, uygunsuzluklar daha zor kontrol edilecektir.

İnen ölçekle birlikte, yerleşimlerde, istekler de büyük şehir vizyonundan, kasaba vizyonuna inecektir. Zaten, kırsal alandan şehirlere olan göçler böyle bir süreci zorlamaktadır. Ortak kültürümüz de kasaba niteliklidir. Artık öyle yaşıyor, düşünüyörüz. İsteklerimiz bu ortamda biçimleniyor... Bunun belediyelerimizi, mimarlarımızı etkilememesi olanaksız. Zaten yerel, evrenselin karşıtı değil midir? Bu ortam içinde yerellikten çıkmaya çalışan kasaba kültüründen kurtulabilen mimarlarımızı alkışlamamız gerek. Belki şehirlî olmayı taklit ederek çağdaş kalabiliyorlar...

Devlet yönetiminin yüzeysel öyküsü ve kuşularım

Osmanlı'nın Devlet deneyimini Selçuklulardan devralmasından ve oldukça esnek ve yerel geleneği paylaşan bir yaklaşımla imparatorluğu yüzlerce yıl yönettiklerinden öte fazla birşey bilmiyorum. Zamanın iletişim teknolojisi zaten bazı koşulları zorunlu kılıyordu. Ama görüldüğü kadarıyla Romalı daha kalıcı, organik bağlar istemiştir. Cumhuriyet'in genelde her konuda uluslararası birikimden yararlandığı da herkesce biliniyor. Kuşkusuz, yeni ve olabildiğince çağdaş düzene dönüşümün yedeğinde gelen eskinin mirasını öğretmek çok zor olmuştur. İki farklı yaklaşım, İvo Andriç'in 1943 tarihli "Drina Köprüsü" isimli Nobel ödüllü romanında yer alır. Yugoslav yazar Saray Bosna'da, Sokollu sadrazamlığında Drina nehri üzerindeki ünlü köprü ve başındaki vakfiye hanın nasıl yapıldığını, yapımın İstanbul'dan nasıl yönetildiğini anlatır. Bölge, Avusturya'nın eline geçtikten sonra, Bosna'da yaşam değişmiş, yeni egemenlerin ilk işi kapılara numara koymak olmuş! Eskiden yerel geleneğe yapılan katılım yerine, yeni bir sistem (o da bir tür gelenek) yerleşmiştir.

Bir ülkenin yönetim şeklini değiştirmek, bir uygarlık dönüşümü gibi olmalıdır. 80 yıllık uygulamanın ancak aylarla ölçülen bir dönemde tersine çevrilebilmesi sanırım akıl almaz bir sorumluluktur.

Farklı yerel koşullar, başka yerel veya bölgesel yaklaşımlar ve istekler doğuracaktır. Bugüne kadar bu farklılıklar çağdaş değerler doku içinde, merkezi disiplinle, olabildiğince bütün kalmıştır.

Yönetimin yerel yönetime tesliminin, bir(geriye) devrim olduğu bilincinde olduğu kuşkuludur. Yerel istekler farklılıklarını artıracak, Devletin korunması gerekecektir. 1980'lerde başlayan, federasyona kadar uzayan tartışmalar, sanırım benzeri yaklaşımların doğuş işaretiydi...Türkiye'nin farklı istekler tarafından yönetilmesi için, geliştirilen politikaların da gizliliği kalmadı...

Eleştirel bir ortamda, çağdaş değerler etrafında buluşmak önemli fakat çok zor ve sağlıklıdır. Tartışılmayan inançlarda birleşmek kolay, ama sorunlara gebedir. İnançlar bir karşı cepheye karşı oluşurlar. Cephe yok ise oluşturulamaz. İnancın ancak bir gerilimle yaşamın sürdürüleceğine inanırım. Bu da tarihte olduğu gibi bir çatışma ortamı demektir. Ne yazık!

İletişimin bir sorun olmaktan çıktığı bir zamanda bölgeler arası büyük dengesizliklerin yaşandığı, bilgileri çok sınırlı yerel halkı yalnız bırakmak gibi bir sorumluluğun alınması için, ya bir özel amaç ya benzersiz bir gaffet olmalı...

Mutsuz Türk şehirleri ve mimarisini daha kötü günler bekliyor. Yetki kullanmak bilgi kullanmaktır. Bilgisi olmayana yetki vermek çok tehlikelidir.

ÇAYYOLU'NDA BİR YEREL YÖNETİM KATILIM DENEMESİ SEMT BİRİMİ'NE BİR BAKIŞ

Kemal Nalbant Mimar

Çayyolu, Ankara'nın Batısında 80'li yılların sonunda Belediye tarafından geliştirilerek hayata geçirilmiş , bir toplu konut projesinin ürünü bir banliyö yerleşimidir. 90'lı yılların ikinci yarısından itibaren yerleşilmeye başlanmış ve bugün itibarıyla yaklaşık 10 yıllık bir geçmişe sahiptir Yani , o çok bilinen / kullanılan deyişle " Planlı" bir yerleşim. Hem de 3-4 tip projeyle binlerce Konut'un üretildiği, üretilirken bizzat Belediye organları eliyle denetlediği bir alan. Kooperatifler eliyle / aracılığıyla örgütlenerek gerçekleştirilen inşaatlar da cabası. İmar Planlarında öngörülen konutlar, Sosyal donatıların büyükçe bir bölümü öyle ya da böyle kısmen hayata geçmiş durumda. Dolayısıyla, kuramsal olarak baktığımızda kentsel ve beledi sorunların minimum düzeyde olması beklenen bir yer. Ancak tüm bunlara rağmen Çayyolu özellikle konut bölgelerinde bir ölü şehir görünümünde. Bu kısmı yazının sonraki bölümlerinde yeniden tartışmaya açacağız.

Yukarıda kısaca bahsedilen Çayyolu için , bağlı bulunduğu İlçe Belediyesi olan Yenimahalle Belediyesi, mevcut yasalar çerçevesinde hiç de üzerine vazife olmadığı halde, Yerel Yönetim ve yerinde yönetim anlayışı gereği olarak 1999 yılında Çayyolu Semt Birimi Danışma Kurulu "Semt Meclisi" uygulamasına başlamıştır. Bu uygulama, "hizmetlerin gerçekleştirilmesinde, yöre sorunlarının çözümünde, ekonomik, sosyal kültürel açılımlarda, karar mekanizmalarına halkın katılımını sağlayarak daha etkin ve yaygın hizmet yanında, daha demokratik bir yönetim yapısına ulaşmak amaçlıdır".*1

Semt Birimi'nin ana kurgusu Belediye Başkanı'nın atadığı bir Koordinatör'ün uygulamaları yürüttüğü, Danışma Kurulu'nun kararları aldığı ve Belediye'nin çeşitli müdürlük birimlerinden elemanların çalışan kadroyu oluşturduğu bir yapıya sahiptir. Bu yapıda, Koordinatör bir yandan Semt Birimi ve Belediye arasındaki ilişkiyi sağlarken, öte yandan alınan kararların uygulanmasına nezaret etmektedir. Danışma Kurulu (Semt Meclisi), meslek kuruluşlarının (Odaların) yörede oturmakta olan üyelerinden önerdiği temsilciler, Çayyolu'ndaki 6 mahalle'nin muhtarı, yine aynı mahallelerde oturan site sakinlerinin seçtiği 6 temsilci, bölgede örgütlü sosyal amaçlı derneklerden seçilen bir temsilci, Okul aile birliklerinden seçilen bir temsilci, spor kulüplerinden seçilen bir temsilcinin katılımıyla oluşmuştur. Ayda bir toplanan Danışma Kurulu'nun Sekreteryası koordinatörlük tarafından sağlanmakta ve gündemi yine koordine eder önermektedir. Gerekteği durumlarda Semt Meclisi Genel Yönetim, Planlama ve İmar,

Çevre ve Altyapı, Sağlık Hizmetleri, Tanıtım Hizmetleri konusunda komisyonlar oluşturup detaylı araştırmayı yaparak karar vermektedir.

Semt Birimi çalışmaya başlamasından bu yana geçen 4 yıl içinde;

- . Bölge genelinde yapılması düşünülen parkların yerlerinin belirlenmesi
- . Yapılan parkların isimlerinin belirlenmesi
- . Yeni yapılacak yolların ve asfaltlama çalışmaları programı
- . Çay yolu Köyü, Dodurga ve Alacaatlı imar planları hakkında Kurul görüşleri
- . Çöp toplama hizmetlerinin yeniden düzenlenmesi
- . Sokak hayvanları ile ilgili çalışma yapılması
- . Bölgede yaşanan trafik sorunları
- . Yüksek gerilim hatları ve baz istasyonlarının helikopter uçuşlarının bölgede yaşayanlar üzerinde yaptığı olumsuzlukların araştırılması
- . Çiçek ve inşaat malzemesi satan esnafın satış yerleri ile düzenlemeler
- . Çayyolu şenliği, Halk Koşusu, Çevre Günü, çeşitli sosyal faaliyetler için kurs düzenlemesi (Bahçıvanlık .vb. gibi) gibi etkinliklerin organizasyonu.*2

gibi bölgedeki yaşam kalitesini artırmak yönünde son derece kapsamlı ve çeşitli çalışmaları gerçekleştirmiştir. 4 yılını dolduran böyleleri bir deneyimin; son 1 yılında Mimarlar Odası Temsilcisi olarak Danışma Kurulu Üyesi ve son 5 yılda da Çayyolu'nda oturan biri olarak, hem Semt Birimi'ne hem de Çayyolu'na ilişkin bazı gözlemleri aktarmak bu yazının amacıdır.

Öncelikle çok yakında kaybettiğimiz değerli plancı Raci Bademli'nin Planlamaya ilişkin yazılarından birkaç alıntı yaparak başlar isek "Planlama öz olarak hedeflerle yönetim- bağlamında sunulan bir hizmettir... Planlama bu anlamda yaratıcı bir hizmet süreci olarak sadece hedefler ve/veya sorunların olası çözümleriyle değil; sorunları yaşayanların çözümleri benimsemesiyle ilgilidir. Bu bakımdan Planlama , süreç yönetimini konu alan ve kendisi bizzat süreç yönetimi olan bir uğraştır. Oysa ülkemizde planlama sadece hedef belirlemeye , sadece rüya görmeye , sadece ulaşılacak son durumları belirlemeye indirgenmiştir... Bu gereklilik, imar planlama zihniyetinin diğer zayıflıkları, tutarsızlıkları ile bütünleştiğinde ise, artık Türkiye'de şehir planlaması zihniyetinin kökten değişmesi kaçınılmaz oluyor... İmar planlaması zihniyeti için deniz

bitti.!!!"*3 Hocamızın söyledikleri ışığında baktığımızda; Semt Birimi her ne kadar oluşumunda bugünkü Belediye işleyişinin küçük ölçekte "hiyerarşik" bir modelini örnek almışsa da, aslında "seçimle gelen diktatörler" olarak nitelenebilecek belediye başkanlarının karar alma ve uygulama yetkilerini belki de ilk kez belirli oranda katılımcı bir yapıyla paylaşma isteğinin ürünüdür. Dolayısıyla "süreç yönetimi mekanizmaları"ndan biri olabilir. Bu yüzden de üzerinde tartışılıp düşünülmesi gereken bir oluşumdur.

Doğrusu, 20.000 ha. alana ve yaklaşık 100.000 nüfusa sahip bir bölgeyi düşündüğümüzde, sorunların bütün ve mükemmel olarak çözüldüğü söylenemez. Ancak, böylesi önemli ve gönüllülük esasına dayalı bir aracın ilk basamak deneyimi için oldukça başarılı temellere oturtulduğu söylenebilir. Tabii, Belediyenin ilgili birimlerinin bu uygulamayı benimseyip üst kademenin paylaşımcı / katılımcı tavrını içselleştirmesi yönünde katedeceği bir hayli yolu olduğu için bir başka cephesini oluşturmaktadır. Belki de ilk defa bölge insanları lokal sorunlarını tartışarak çözmek için irade beyanında bulunmakta ve Belediye örgütlenmesi çözüm için bir araç sunmaktadır. Söz konusu birimlerin, özellikle İmar Biriminin bu duruma bir fırsat gözüyle bakması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Semt Birimi'nin hedeflenen katılımı ne oranda sağlayabildiği veya tabana doğru yaygınlaşabilmesi için neler yapılabileceği, işleyişi üzerine daha uzun saptamalar yapmak olasıdır. Ancak, burada bizzat içinde bulunduğumuz son bir yıl içinde Kurul gündemine gelen birkaç somut örnek ile bu yazının çerçevesini kısıtlı tutmak daha yararlı olacaktır.

Bunlardan ilki çiçekçilerin satış yerleri ile ilgili Belediye'nin onları bir yerde toplayarak düzenleme önerisi üzerine Danışma Kurulu'nda yapılan tartışma esnasında gündeme gelmiştir. Aslında Çayyolu'nun halen yürürlükte olan İmar Planı'nda kaynaklanan bazı sorunları üzerinde odaklanmıştı. Öyle ki Plan'a baktığımız zaman; yolların, sosyal donatı alanların yeşil alanların ve konut alanlarının belli bir ölçüde var olduğunu ve bunların büyükçe bir bölümünün öyle ya da böyle büyük ölçüde hayata geçtiğini görmekteyiz. Ancak, özellikle bakkal büfe vb. gibi zorunlu küçük alışverişler için gerekli mekanların olmadığı, bırakın bunu Çayyolu gibi bir 100.000 nüfusa sahip yerleşiminin merkezinin olmadığı (şimdi bu gereksinim çok kısmi olarak köyün çarpık yapısı içinde giderilmekte) su götürmez bir gerçektir. Öte yandan yine Plan'ın ve belki de arabalılık düzeyinin yüksekliğinin bir eseri olarak yaya hareketi Çayyolu'nda hemen hemen yok gibidir. Örneğin yaklaşık 4-5 km. uzunluğa sahip Ankaralılar Caddesi, yine benzer boyutlarda 8. Cadde ve Bangha Bandu Caddesi üzerinde, kaldırımlarında yayaların olmadığı sadece arabaların geçtiği ölü yollar halindedir. Zaten belki onlarca sayıda var olan diğer ufak yollarda in ve cin karşılıklı top oynamaktadır. Çayyolu'nda eklemek almak isteyen bir yaya minimum 500-600 m. yürümekte, okullara servisle gidilmekte, kapalı site alanlarında yan komşusu ile karşılaşmayan / tanımayan binlerce insan, tasarım düzeyi, yararlılığı ve kullanılabilirliği düşük parklar sonuçta ölü bir banliyö yaratmaktadır. Doğrusu, arabası olmayan bir insan veya aile için oldukça zor, katlanılması güç bir yaşam kesiti sunmaktadır. Bu durum bir sürü yeni yerleşim yerinde olduğu gibi, Çayyolu'nda da, gerek İmar Planı'nın gerek Büfe, Merkez, Ticaret, Park vb. gibi uygulamaların ciddi bir yeniden okuma'ya ihtiyacı olduğunu göstermektedir (Örneğin Kurul'un önceki yıllar içinde aldığı kararların birinde Site'nin kendi içine Büfe kurdurma isteği olumlu bulunarak uygulanmıştır). Bu yeniden okuma "Çayyolu'nun ihtiyacı olan ciddi bir canlandırma nasıl gerçekleştirilebilir?" sorusuna cevap aramalıdır. Bu bölümün başında sözünü ettiğimiz, başlangıçta bütün alanın yeniden gözden geçirilip irdelenerek, 3-5 dükkancık ya da büfecik'ten oluşacak, belki otobüs duraklarıyla ve parklarla da ilintili mikro merkezciçler, hem ufak tefek zorunlu alışveriş ihtiyacının karşılanması

sağlayacak, hem de bölgede oturan insanların bir karşılaşma/ buluşma noktası olabilecektir.

İkincisi Çayyolu Köy Planı'na ilişkin; Belediye İmar Müdürlüğünden elemanların verdiği brifingde plan üzerinde 4-5 yıldır çalışıldığı, çeşitli kereler Hazine'nin veya Büyükşehir Belediyesi'nin açtığı davalar ile plan'ın iptal edildiği, Plan'ın özellikle İmar Kanunu'nun 18. Maddesine dayanarak kamusal kullanımların Belediye eline geçmesi fikrini önde tuttuğu (Zira Belediye'nin kamulaştırma için ayıracağı herhangi bir kaynağının olmadığı), mevcut yapılaşmalara (kaçak da olsa) dikkat edildiği, vb. gibi bilgilendirmeler yapılmıştır. Yakın zamana kadar Belediye mücavir sahası dışında olduğu için, Köy Muhtarının verdiği izinlerle (Teksas Kanunları) 7-8 katlara varan devasa binaların yapıldığı Köy alanı için Plan'da ana yol kenarı, ticari kullanıma ayrılmış ve merkez kullanımları yüklenmiş, diğer kısımlarda ise oldukça yüksek yoğunluklu konut kullanımlarının küçük parsellasyonlar ile gerçekleşmesi öngörülmüş idi. Merkezde yayalaştırma önerisi var idi. Hatta 1/5000 Nazım Plan'da Yeşil Alan olarak yer alan bazı araziler imara açılmış idi. Danışma Kurulu'nun bu ve benzeri konularda yaptığı itirazlar üzerine, bu sefer revize edilmiş bir başka öneri geldi. Ancak özellikle, ticari kullanımda yayalaştırma önerisinin de olduğu kesimde; yaptığımız daha detaylı bir kentsel tasarım yapılması yayalaştırmanın gerektireceği otopark altyapısının çözümü, bir köy meydanı oluşturulması, özellikle Köy'ün kuzey ve doğusunda imara açılan alanlarda küçük parsellerde sabun kalıbı apartman dokusu yerine, topografyanın da dikkate alındığı bir silüet çalışmasına bağlı yeni bir yapılaşma (kentsel doku) konusundaki önerilerimiz dikkate alınmamıştır. Tabii burada, Plan'ı oluşturan teknik ekibin bir kentsel yenileme projesi yaptıklarının, yapılan 1/1000 İmar Planı'nın sadece hukuksal bir doküman olmaktan öte (yeni yolları, arsaları ve arsa üzerine yapılacak binayı belirleyen) nasıl bir detaylı çalışma gerektirdiği konusunda rutin'in dışında bir heyecana sahip olmayışı da etkili olmuştur.

Son bir örnek, bütün Çayyolu'nda yaklaşık 40 kadar yapılan parka ilişkindir (İmar planında belirlenmiş olan ve 5 dönüme kadar alana sahip bu küçük parkların sahibi ilçe belediyeleridir). Genellikle çocuk oyun alanları ve mahalle parkları olarak tasarlanan bu alanlar, parsel artıklarıdır. Dolayısıyla, kendi başlarına bir varlık (hakiki bir park) olma şansları hayli düşük oldukları halde içinde her şeyin var olduğu "hücre" parklardır. Yani, Planlayana göre bir parkta genetik olarak var olması gereken çocuk oyun alanı, oturma birimleri, pergolaları çöp kalıntıları vb. gibi elemanları ve az yeşilleriyle herşeye sahiptir. Ama kullanılabilirlik düzeyleri son derece düşük iken, bakım ve işletme maliyetleri ters orandadır. Doğrusu bu birbirinin çok aynı "hücre" parklar yerine (yalnızca Danışma Kurulunca verilen isimleri farklı), sadece ağaç dikilen ve daha çok etrafındaki konut ve benzeri kullanımlarla bütünleşebilecek, dolayısıyla bulunduğu yer ile anlam ve kullanım kazanabilecek yeşil parçacıklar önerimiz de tartışılmalıdır diye düşünüyoruz.

Sonuç olarak yukarıdaki örnekler ışığında Çayyolu Semt Birimi'nin yaşadığımız bölgenin yerel sorunlarına çözümler getirmeye çalışan bahsedilen yapısı ile ve mevcut Belediye birimlerinin bu yapıyı benimsemesi sağlandığı takdirde, daha iyi noktalara sıçramalar yapabilecek ve yaygınlaştırılabilecek çekirdek potansiyele sahip olduğu söylenebilir.

¹ Çayyolu Semt Birimi Tanıtım Kitapçığı, Ankara 2003 s.2

² Çayyolu Semt Birimi Tanıtım Kitapçığı, Ankara 2003 s.10,11

³ Planlama Dergisi (TMMOB Ş.P.O.Yayını) 2003/2 s.7

Bir Yerel Yönetim Efsanesi:

Jaime Lerner

Mehmet Saner

Jaime Lerner'in Curitiba'da belediye başkanı olarak görev yaptığı üç dönem ele alındığında, yerel yönetim kavramının “yerel” yaklaşımlarla nasıl yorumlanabileceği, benzer sorunlarla yüz yüze kalan kentler için Curitiba örneğinin nasıl bir model olabileceği açıktır. Kentler, yönetilmeyi ve yalnızca hizmet almayı bekleyen değil, kent yaşamını ortaklaşa bir etkinlik olarak gören, ortak sorunlar karşısında birlikte hareket edebilen kentlilerin katılımıyla ve ancak tüm kent halkı tarafından paylaşılan bir sorumlulukla yaşanabilir yerler haline gelebilir.

1937-Curitiba doğumlu bir mimar olan Jaime Lerner, Brezilya yasalarına göre art arda iki dönem belediye başkanı seçilemeyeceği için aralıklı olarak üç dönem boyunca Curitiba'da belediye başkanlığı görevini yürütmüştür. Bunların ilk ikisinde seçilmemiş fakat “atanmış” yönetici olarak görev almış, sonucunda ise halkın %92'sinin onayını alarak başarısını, kentlisinin gözündeki erişilmez yerini, efsaneliğini kanıtlamıştır. 1994 yılında Parana eyaletinin valisi olmuştur. Çevreci ve toplumsal yaklaşımların kabul gördüğü son yer ise UIA'dır (Uluslararası Mimarlar Birliği). Lerner 2002 yılından bu yana UIA'nın başkanlığını yürütmektedir.

1950'lerde tüm Latin Amerika kentlerinin ortak sorunu olan yoğun göç ve hızlı nüfus artışı, Brezilya'nın Parana eyaletinin 150,000 kişiyi barındıran başkenti Curitiba'yı da etkisi altına almıştır. Kentin hızla artan nüfusla birlikte baş gösteren sorunlarına çözümler üretmesi amacıyla 1965 yılında genç mimarlar ve kent plancılarından oluşan bir grup kurulmuştur. Grup üyelerinin genel tavrı, o dönemde moda olduğu şekilde, otoyollar, görkemli binalar ve alışveriş merkezleri inşa etmek için borçlanmak yerine yeni planlama girişimlerini, çevresel faktörleri ve kent halkının temel ihtiyaçlarını ön planda tutarak gerçekleştirmek yönünde olmuştur. 1971 yılına gelindiğinde, bu grubun kurucularından biri olan 33 yaşındaki Jaime Lerner, o sıralar Brezilya'nın yönetiminde bulunan askeri diktatörlük tarafından Curitiba'nın belediye başkanlığına atanmıştır.

Belediye başkanı olduktan sonra Lerner'in çözüm arayışına giriştiği ilk sorun kent içi ulaşımında öncelikle tercih edilen özel araç kullanımı olmuştur. Kentin insanlar için daha iyi bir yaşam çevresi olabilmesinin ilk şartının otomobillere verilen önemin azaltılması olduğu düşüncesi uygulamaların temelini oluşturmuş; bu kapsamda ilk olarak kent merkezinin en yoğun araç trafiğine sahne olan alışveriş akslarının araç trafiğine kapatılarak yaya bölgesi haline getirilmesi hedeflenmiştir. Başlangıçta dükkan ve mağaza sahiplerinin itirazları ile karşılaşan Lerner'in talep ettiği 30 günlük deneme süresinin sonunda uygulamanın geniş ölçüde benimsendiği, hatta çevredeki işletmecilerin kendi sokakları için de aynı uygulamaya geçilmesine istekli oldukları görülmüştür. Bu deneyimin, seçilmemiş bir belediye başkanının halkın güvenini kazanması yolunda önemli bir adım olduğu açıktır. Bugün gelinen noktada Curitiba kent merkezinin büyük bir kısmı yayalaştırılmış, geçen zaman içinde kent nüfusu 3 kattan fazla artmış olmasına karşın otomobil kullanımı %28 oranında azalmıştır.

Lerner kent içi ulaşımında tercihi özel araç kullanımından toplu taşımacılığa kaydırabilmek için kapsamlı bir projenin uygulamasına ise ilk kez seçimle iş başına geldiği 1989-92 döneminde başlamıştır. Büyük ve pahalı projeler yerine varolan potansiyellerin kullanılarak kent için pahalı olmayan fakat etkili çözümlere ulaşmayı hedefleyen

Lerner, toplu taşımacılık için de yüksek maliyetli ve uygulaması yıllarca sürececek bir metro projesi yerine otobüs hatlarını işler ve tercih edilir hale getirmeyi amaç edinmiştir. İlk etapta eski otobüsler birleştirilerek üç bölmeli ve 270 yolcu taşıma kapasiteli yeni otobüsler elde edilmiş, bu araçlar için kent merkezinde dairesel, merkezden dışarı doğru ise radyal olmak üzere geçiş önceliği bulunan özel otobüs yolları açılmış, özel durak tasarımları gerçekleştirilmiştir. Lerner'in kendi tasarımı olan bu duraklar ücreti önceden ödenerek girilen, yerden otobüs seviyesine kadar yükseltilmiş özel tüplerdir. Bu tasarımla hedeflenen, araçlara inme-binme ve ücret ödeme sürelerini kısaltmak, dolayısıyla otobüslerin duraklarda kısa süre kalmasını sağlayarak tüm sistemin hızını artırmaktır. Sonuçta, yolcu taşıma kapasitesi, hızı, transit geçiş kolaylığı ve kent her noktasına ulaşmayı sağlayabilmesi ile metro sistemi gibi işleyen fakat metro yapımının 1/80'ine mal olan ve işletmesine 6 ay gibi kısa bir sürede geçilen *Ligeirinho* (hızlı) otobüs sistemi Curitiba'ya özgü olarak ortaya çıkmıştır. Kent sakinlerinden kabul görmesi ile kullanımı %75'lere varan bu toplu taşıma modeli sadece kent trafik sorununu çözmekle kalmamış, hem kendini besleyen bir sistem olarak kent yönetimini ekonomik anlamda rahatlatmış, hem de toplamda kullanılan yakıt miktarındaki azalma ile hava kirliliği gibi önemli bir sorunun çözümünde etken olmuştur.

Curitiba'nın sağlıklı yaşam koşulları sunan bir kent haline gelmesinde Lerner'in katkıları trafik ve toplu taşıma sorunlarını çözmekle sınırlı kalmamıştır. Kent içinde açılan 17 park, bu parkları birbirine bağlayan toplam 90 mil uzunluğundaki bisiklet yolları benzer uygulamalardan sadece birkaçıdır. Lerner, belediye başkanı olarak göreve gelmesinin ardından temin ettiği 1,5 milyon ağaç fidesi ile kent içi ve çevresinde kentlileri ağaç dikmeye, var olan ve yeni dikilen ağaçların korunması sorumluluğunu almaya teşvik etmiştir. Tüm bu uygulamalarda temel olan ise kent ekolojik problemlerinin çözümünü ortaklaşa üstlenmek, çözümlerin sürekliliğini sağlayacak ortak zemini oluşturabilmek ilkesidir. Bu yaklaşımın somutlaştırıldığı en önemli alanlardan biri de geri dönüşüm uygulamalarıdır. Curitiba kentinin atıkları, bir merkezde toplanıp ayrıştırılarak geri dönüşüm sürecine katılmak yerine, kent sakinleri tarafından evlerde ayrıştırılarak belirli zamanlarda gelen toplayıcılara verilmekte, böylece tüm kent tarafından paylaşılan sorumluluk geri dönüşümü hem daha kolay hem de daha ucuz bir süreç haline getirmektedir. Toplama araçlarının ulaşamadığı, nispeten daha düşük gelir gruplarına ait yerleşim alanlarında ise yine evlerde ayrıştırılan atıklar insanlar tarafından geri dönüşüm merkezlerine getirilmekte, getirdikleri atıklara karşılık yoksul insanlara kent çevresindeki tarım alanlarından düşük maliyetle sağlanan temel besin maddeleri ya da otobüs biletleri ücretsiz olarak verilmektedir. Kent halkının büyük bir çoğunluğunun katıldığı bu uygulama dışında kalan ayrıştırma işleri ise geri dönüşüm merkezlerinde evsizler ve alkol ve uyuşturucu bağımlıları tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu sayede toplum tarafından dışlanan insanların da toplama geri kazandırılması hedeflenmektedir. Böylece, kent halkı tarafından paylaşılan sorumluluk kent sosyal yapısının dengelenmesine de katkıda bulunmaktadır. Aynı zamanda dönüştürülebilir atıkların çevredeki endüstriyel tesislere satılması ile sağlanan ekonomik imkanlarla ücretsiz sağlık hizmeti ve kimsesiz çocukların bakımı gibi girişimler de olanaklı hale gelmektedir. Geri kazanım faaliyetlerine

sadece atıklar değil, aynı zamanda varolan yapı stoğunun kentlilerin kullandıklarına uygun şekilde dönüştürülmesi de dahildir. Eski bir ambarın tiyatroya, terk edilmiş bir tutkal fabrikasının halk merkezine dönüştürülerek kent yaşamına dahil edilmesi bu faaliyetlerden yalnızca birkaçıdır.

Belediye başkanlığını yaptığı Curitiba kenti ile sonradan valisi olduğu Parana eyaletinin gelişimlerinde Lerner'in başka bir katkısı da endüstriyel alanlar konusunda olmuştur. Kentin dışında ayrılan bir bölgeyi bazı vergilerde indirimler yaparak yabancı yatırımcılar için çekici kılan Lerner'in bu yatırımlardan talebi ise temel olarak çevresel kaygılarla belirlenmiştir. Endüstriyel tesisler çevreye zarar vermeyecek, alanlarından önemli bir parçayı yeşil alan olarak geliştirmeyi kabul edeceklerdir. Sonuçta, özellikle otomotiv sektöründeki yabancı yatırımcılar tesislerini bu bölgeye taşımak ya da yeni tesislerini burada kurmak için önemli girişimlerde bulunmuşlardır.

Jaime Lerner'in Curitiba'da belediye başkanı olarak görev yaptığı üç dönem ele alındığında, yerel yönetim kavramının "yerel" yaklaşımlarla nasıl yorumlanabileceği, benzer sorunlarla yüz yüze kalan kentler için Curitiba örneğinin nasıl bir model olabileceği açıktır. Kentler, yönetilmeyi ve yalnızca hizmet almayı bekleyen değil, kent yaşamını ortaklaşa bir etkinlik olarak gören, ortak sorunlar karşısında birlikte hareket edebilen kentlilerin katılımıyla ve ancak tüm kent halkı tarafından paylaşılan bir sorumlulukla yaşanabilir yerler haline gelebilir. Curitiba halkının kendi kentlerini dünyada yaşanacak en iyi yer olarak görmelerinin ve dolayısıyla Jaime Lerner'in bir yerel yönetim efsanesi olarak ortaya çıkmasının temelinde kentlilerin yaşadıkları yeri sahiplenmelerinin ve kent yönetiminden sorumlu olan kimselerin karşılıklı güven ortamını sağlamasının yattığı açıktır. Kentliler ancak bir güven ortamında yönetime katılabilir, ve ancak bu katılım ile kentler adına önemli adımlar atılabilir, kentler yaşanacak yerler haline gelebilir.

Burada sözü edilen yaklaşımlar ve uygulamalar düşünüldüğünde Curitiba'nın yalnızca üçüncü dünya ülkeleri için değil gelişmiş ülkeler ve kentler için de planlama, yerel yönetimler ve yerel çözümler gibi konularda model olarak alınabileceği ortadadır. Bu özgün deneyim Ankara için de bir model teşkil edebilir, ya da en azından Ankara için de çıkarılabilecek bazı sonuçları işaret etmektedir. İki kentte yaşanan ve yaşamaya devam edilen sorunlar bir yana, Ankara ve Ankaralılar için çıkarılması gereken temel sonuç kentlilerin yerel yönetim anlayışı ile ilişkilendirilebilir. Belediye başkanını kendileri için doğru olanı bilecek ve uygulayacak kişi olarak gören, sadece yönetilmek isteyen ve hizmet bekleyen anlayışın yerine kentliyi yönlendirecek ve tüm kent halkını uygulama sorumluluğuna dahil edecek kişiyi belediye başkanı olarak göreve getirmenin yararı henüz çok iyi kavranamamıştır. Jaime Lerner ve Curitiba örneği bu anlayışın değerini ortaya koyan yönüyle Ankara için önemli bir örnektir.

Bu yazı aşağıda adı geçen yazılar ve haberlerden derlenmiştir.

Kaynakça:

- "Curitiba, Brazil". Time, vol. 141, issue 2, (11.01.1993): 32.
- "Curitiba, The Role Model The Mayor who Built Brazil's City of the Future" contributed by Bebet Gozun.

- "Home Remedies are Best". Economist, vol. 327, (17.04.1993): 45.
- "Leading by Example". Economist, vol. 335, (29.04.1995): 29-30.
- "Mayors Issue Challenge". Planning, vol. 59, issue 11 (November 1993): 31-32.
- Ekinci, Oktay. "Dünya mimarlarının dayanışma ve işbirliği örgütü UIA'nın (Uluslararası Mimarlar Birliği) yeni başkanı Jaime Lerner...". Cumhuriyet (31.07.2002).
- Katz, Ian. 1997. "Building a Detroit in Latin America". Business Week, (15.09.1997): 58.
- Lerner, Jaime. "Change comes from the cities". <http://www.ourplanet.com/imgversn/81/lerner.html>
- Margolis, M. 1992. "A Third-World City that Works". World Monitor, vol. 5, issue 3, (March 1992): 42-48.
- Meadows, Donella. 1994. "The Best City in the World?". Good Medicine (Fall 1994): 8.
- Moore, Curtis. 1994. "Greenest city in the World!". International Wildlife, vol. 24, issue 1, (January/February 1994): 38-45.
- Motivalli, Jim. 2002. "All Aboard". Sierra, vol.87, issue 1, (January/February 2002): 46-53.
- Pedreira, Mauricio & Goodstein, Carol. 1992. "Blueprint for an Eco-safe City". Americas, vol. 44, issue 4, (1992): 6-15.
- Peirce, Neal R. "Curitiba's World-Class Congestion Cure". <http://sustainable.state.fl.us/fdi/fsc/news/world/0003/curitiba.htm>, 29.03.2000.

Resim referansları:

- Tube: www.idfta.org/.../238.braz.curitiba.bus_plat.htm, 23.02.2004, 15:00
- Bus_tube: www.marionkaplan.com/lib/mkbruc158.jpg, 23.02.2004, 15:00
- Bus: www.itdp.org/programs/BRT.html, 23.02.2004, 15:00
- Tube_2: www.ihana.com/.../2002/12/images/bus_tubeA.jpg, 23.02.2004, 15:00

İTALYAN KENTLERİNDE SOLA YÖNELİŞ VE KENTSEL KAMU POLİTİKALARI

Michael AIKEN

Guido MARTINOTTI

University of Wisconsin & University of Pavia, ITALY

Çeviri: Mehmet TUNÇER, Doç.Dr.

1970'li yıllar, İtalya ve İtalyan kentleri için dramatik bir dönem olmuştur. Ekonomik kriz, terörizm, refah tutarlarındaki patlama ve bütçe açıkları, aşırı borçlanmış kentler, bu on yılın İtalyan Kentleri açısından karakteristiğidir.

Bu dönem, aynı zamanda komünist güçlerin dramatik olarak yükselişi ve "kırmızı" yöneticilerin yerel yönetimlerde giderek artan bir şekilde yer alması dönemidir. Özellikle bu durum büyük kentlerde egemen olmuştur. 1975 yılına kadar, merkezi İtalya'da orta-boy kentlerde yer alan sol yöneticiler, daha sonra İtalyan kentlerine hakim olmuşlardır. Örneğin, İtalyan Komünist Partisi (PCI) 8086 İtalyan Kömününün %30'una dahil olabilmiş (1974), fakat bu oran 1975 yerel yönetim seçimlerinde %34'ün üzerine çıkmıştır. Nüfusu 5000 ve daha büyük 1884 kentte, PCI'nin kent yönetimine katılımı daha dramatik olmuştur. 1974'deki %36'lık oy oranı 1976'da %46'ya yükselmiştir. 1975 öncesi, PCI *giunta* yönetimine İtalya'nın en büyük on kentinden sadece Bolonya'da katılmış iken, 1975 ve 1976 Belediye Seçimlerinde sadece Palermo ve Catania'da *giunta* yönetime katılmamışlardır.

İtalya kentlerindeki "kırmızı" yöneticilerin deyimi ile ilgili şu sorular sorulabilir. Ne tür politikalar izlediler ve ne başarılar kazandılar? Hıristiyan Demokrat Partinin kontrolündeki bir kapitalist ülkede, yerel sosyalizm politikaları uygulayabildiler mi?

Bu sorulara kesin cevaplar verilememektedir. Çünkü bu aşamada yeterli bilgi ve veri bulunmamaktadır. Bazı parçacı cevaplar, 1971-1976 Döneminde İtalyan kentlerindeki sol *giuntaların* incelenmesi ile verilebilir.

Bu soruya geçmeden, öncelikle PCI'nin yerel yönetimlere karşı uyguladığı stratejiler ve PCI ile diğer sol partilerin kazançlarına katkıda bulunan faktörler incelenmelidir.

PCI'NİN YEREL YÖNETİM STRATEJİSİ

İtalya'da, PCI, Fransız Komünist Partisi gibi 1946 idari seçimlerinde oldukça başarılıydı ve yerel yönetimlere geniş bir şekilde katılmıştı. Anti-faşist havaya sahip olmakla ve seçmenlere kolayca ulaşmakta başarılıydı. Bu başarı, 1951-1955 yerel seçimlerinde azaldı ve Orta İtalya'nın geleneksel "kırmızı kültürü" ne sahip kesiminde az çok süregeldi.

PCI'nin stratejisi, Parti Sekreteri Palmira Togliatti'nin Rinascita'nın ilk sayısının başyazısında (1974) özetlendiği gibi, prestijli Komünist Teorisinin iki yönden gözden geçirilmesine dayanıyordu. Bir yandan, parlamento seviyesinde aktif katılım ile sistem içinde özellikle yeni bir demokratik bünye oluşturma deneyimi ile yasallık kazanmıştı. Öte yandan, çevrede kontrol kazanmış ve partiyi

sivil toplumda geleneksel Sosyalist görüşe göre oluşmuştu. Savaş sonrasında PCI, desentralizasyon taraftarı değildi. Hıristiyan Demokratlar (DC) is desentralizasyon istiyorlar ve ulusal düzeyde güç kazanmanın, kendi politik aktivitelerini ulusal düzeyde yoğunlaştırmakla daha kolay olacağına inanıyorlardı.

1960'lar boyunca, her nasılsa bu davranış yavaş yavaş değişti, "kırmızı alt kültüre" sahip merkezde ve artan kentsel protestoların, karşı koyuşların bulunduğu kentlerdeki yerel yönetimlerde dikkate değer bir başarı kazandılar. PCI'nin yerel kentlilere yakınlıkları ve taleplerine cevap verme potansiyelleri yüzünden, yerel yönetimler önem taşımaktaydı ve geniş reform programlarını uygulamak için yeterli güçleri olmalıydı. PCI'nin yerel yönetimler kontrolüne gerçekten katıldığı kentlerde; etkinlik, zayıflık, eşitlik ve *iyi yönetim* politikalarını mevcut çerçeve içinde vurgulamayı denediler.

DC'nin ulusal hükümeti kontrol etmesi ve koyduğu sınırlar, reform programının tamamını yürütmeyi zorlaştırmaktaydı. Bu, PCI'yi yerel yönetimlerin kurum ve kuruluşlarında reform yapmaya ve bölgelerde yerel yönetimlerde daha çok özerklik sağlamaya doğru götürdü.

Yerel ve ulusal konulardaki yakın ilişkilerde, PCI yerel yönetimlerin kendi sorumluluklarının yerine getirilmesinin ancak ulusal yönetimin kompozisyonundaki bir değişim ile olacağını, bunun da PCI'nin ulusal seviyede yönetim koalisyonuna katılması anlamına geldiğine inanıyordu. PCI kentlerin yönetimine katılmayı başarabilirse ve daha önemlisi, etkin ve etkili olarak yönetmeyi başarabilirse bu tür bir strateji bir bütün olarak işleyebilir.

İTALYA'DA SOLUN YÜKSELMESİNE NEDEN OLAN KOŞULLAR

Solun İtalyan Kentlerindeki son yıllarda görülen başarılarına neden olan genel ve özel faktörler şunlardır:

Refah Artışı

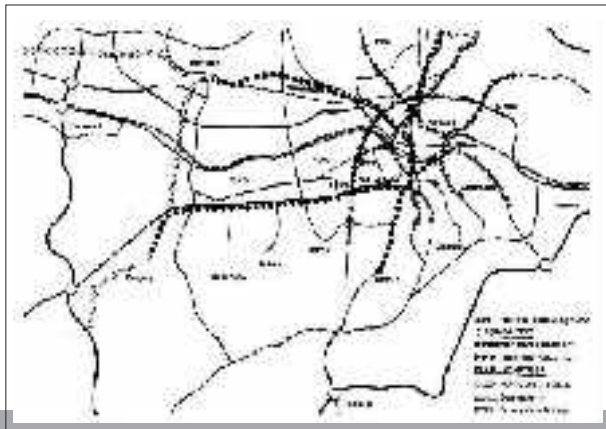
II. Dünya Savaşı sonrası döneminde gelişmiş sanayi toplamları, yönetimin refaha ilişkin fonksiyonlarında bir patlama deneyimi yaşamışlardır. Daha güçlü ve daha özerk olan yerel ve bölgesel idarelerin kurulmasına bir gereksinim doğmuştur. Bu eğitimin bir fonksiyonu, izolasyon ve merkezi artan servis taleplerinden korumaktır. Refah devletinin yükselişi, bu nedenle, ara kurumların stratejik öneminin artışı ve ulusal (merkezi) kuruluşlara göre özerkliğinin artışına sebep olmuştur. (...)

Bu yazının devamını www.mimarlarodasiansankara.org adresinde, Yerel Yönetimler başlığı altında bulabilirsiniz.

ANKARA ULAŞIMINDA BİR DÖNEMİN MUHASEBESİ

Prof. Dr. Cüneyt Elker

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde son iki seçim döneminde aynı yönetim görev yapmıştır. Doğal olarak da, bu yönetim ulaşım konusunda iki dönem boyunca aynı politikayı sürdürmüş ve çok sayıda uygulama yapılmıştır. Bu uygulamalar bir araya getirildiğinde, döneme damgasını vuran özelliklerin başlıcalarının şunlar olduğu görülmektedir: plansızlık ve keyfilik, bilime ve uzmanlığa ilgisizlik, gizlilik ve hepsinde önemlisi çağdaş politikalara aykırılık. Aşağıda bu başlıklarla neler kastedildiği açıklanmaktadır.

Şekil 1. Ankara Ulaşım Ana Planı'nda Raylı Sistem Hatları

Plansızlık ve keyfilik

Geçmişte Ankara için yapılmış ulaşım planları vardır. Bunlardan en sonuncusu ve yasal olarak geçerli olanı EGO Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan ve 1994'te Büyükşehir Belediyesi ile UKOME tarafından onaylanan "Ankara Ulaşım Planı"dır (Şekil 1). 2015 yılına kadar yapılacak (raylı sistem, yeni yollar, katlı kavşaklar gibi) bütün yatırımları içeren bu plan, ulaşım biliminin gerektirdiği yöntemler izlenerek yoğun bir çaba sonunda ortaya çıkarılmış bir çalışmadır. Doğal olarak, kentte ulaşım ile ilgili her türlü uygulama bu plana göre yapılmak zorundadır. Bir plan ya aynen uygulanır, ya da zaman içinde beklenmeyen gelişmeler sonucunda aksadığı yerler olduğu belirlenirse, benzer bilimsel yöntemler kullanılarak yenilenir.

Oysa, Ankara'da son dönemde plana aykırı sayısız uygulama yapılmıştır. Söz konusu yatırımların hemen hemen tümüne keyfi bir biçimde ya da el yordamıyla karar verilmiş ve planın yenilenmesi akla bile getirilmemiştir. Çok sayıdaki plansızlık örneklerinden aşağıda sadece bir kaçına yer verilmektedir.

Akay Kavşağı:

2015'e kadar yapılacak bütün katlı kavşaklar yukarıda sözü edilen Ulaşım Ana Planı'nda gösterilmektedir. Planda Akay'da bir katlı kavşak bulunmamaktadır. Buna rağmen, belediye yönetimi bu nokta için bir katlı kavşak projesi hazırlamış, Meslek Odaları ve ilçe belediyesi projenin iptali için dava açmış, mahkemenin önce durdurma sonra iptal kararı vermiş olmasına karşın proje inşa edilmiştir. Proje, plana uyumsuzluğuna ek olarak, metronun 2. aşamasının yapımında da önemli teknik zorluklar yaratmıştır.

Eskişehir Yolu Aksı:

Ulaşım Ana Planı, metronun ikinci aşaması olarak Batıkent-Kızılay hattının Eskişehir Yolu üzerinden Çayyolu'na uzatılmasını, ayrıca İnönü Bulvarı'nda mevcutlar dışında yeni bir katlı kavşak yapılmamasını öngörmektedir. Oysa bu koridor üzerinde yapılanlar, yönetimin planlama kavramından ne kadar uzak olduğunu açık bir biçimde gözler önüne sermektedir.

Önce, metronun Kızılay-Çayyolu arasındaki 2. aşamasının iptal edildiği açıklanmıştır. Bu toplu ulaşım yatırımı yerine otomobil trafiğine hizmet edecek biçimde Mevcut Eskişehir Yolu genişletilmiş, (planda da var olan) paralel Anadolu Bulvarı inşa edilmiştir. Daha sonra, Dikimevi-AŞTİ arasındaki Ankaray hattının Çayyolu'na kadar uzatılması gündeme gelmiş, projeleri yaptırılmış, hatta inşaatına başlanılmıştır. Daha şimdiden doyma noktasına yaklaşmış olan bu hattın kapasitesinin Çayyolu yolcuları da eklendiğinde yetersiz kalacağı yolundaki yoğun eleştiriler üzerine, bu projeden vaz geçildiği ve Eskişehir Yolu üzerinde yapımı sürmekte olan raylı sistem hattının yeniden Batıkent-Kızılay metro sistemine bağlanacağı açıklanmıştır. Ancak aynı zamanda, İsmet İnönü Bulvarı üzerinde Ulaştırma Bakanlığı ile DSİ arasında tünel ve katlı kavşaklardan oluşan bir "kent içi otoyol" inşaatına başlanmıştır. Zaten plana aykırı olan böyle bir yolun, aynı koridorda hem toplu ulaşımın hem de özel ulaşımın geliştirilmesi

gibi politik bir çelişkisi olmasının yanısıra, metronun inşaatında da büyük teknik zorluklar, dolayısıyla ek maliyetler getirmesi de çok doğaldır. Aslında, bu zorlukların en önemlileri Akay ve Genel Kurmay katlı kavşaklarının yapıldığı anda ortaya çıkmıştır: bu kavşaklar metronun geçebileceği yer altındaki alanları işgal etmiştir. Bu nedenle, Ankara'daki metro inşaatlarında yaygın olarak kullanılan aç-kapa yöntemi yerine, Kızılay-Söğütözü arasında delme tünel tekniği zorunlu hale gelmiştir. Oysa, çeşitli faktörlere göre değişim göstermekle beraber, delme tünelde altyapı maliyetinin aç-kapa sistemine göre ortalama 2.5 kat daha pahalı olduğu bilinmektedir.

Batıkent-Sincan Metrosu:

Ankara Ulaşım Ana Planı, Sincan'ın toplu ulaşım gereksiniminin mevcut banliyö hattının modern bir işletmeye dönüştürülerek karşılanmasını öngörmektedir. Batıkent hattının Sincan'a uzatılması konusu, planda, 2015 yılından sonra ortaya çıkabilecek gelişmelere göre olası hatlar arasında ele alınmaktadır.

Buna karşılık belediye, Çayyolu Metrosu'nu iptal ettiği tarihte Batıkent metrosunu Sincan'a uzatacağını duyurmuş, ardından proje ve inşaatına başlamıştır. Konu sadece bir plana aykırılıktan ibaret değildir: var olan ancak iyi işletilemeyen bir sistemin küçük yatırımlarla iyileştirilmesi yerine, bunu yok sayarak yeni ve yüksek maliyetli bir yatırım yapılması gibi kit kaynakların verimsiz kullanımı gündemdedir. Kaldı ki, anılan hattın Ankaray'ın Çayyolu'na uzatılmasında olduğu gibi, Yenimahalle-Kızılay arasında bir kapasite yetersizliği yaratıp yaratmayacağı da bilinmemektedir.

Plansız uygulamalar elbette bunlarla sınırlı değildir. Yukarıdaki örnekler belediyenin son dönemdeki zihniyetinin tipik göstergeleri olduğu için burada verilmiştir.

Bilime ve uzmanlığa ilgisizlik

Geçmişte çeşitli dönemlerde, Ankara'da yerel yönetim ve özellikle EGO, ülkemizde var olan kısıtlı sayıda ulaşım uzmanının belediye çalışmalarına katkıda bulunmasını sağlayabilmiştir. Bu, bazan belirli aralarla toplanıp politika veya fikir projesi üreten danışma kurulları biçiminde olmuş, çoğunlukla da belediye bünyesinde uzman istihdam edilebilmiş ve hatta kurum kendi uzmanlarını yetiştirebilmiştir. Bu sayede elde edilen bilgi ve birikim, belediyeyi ve EGO'yu, politika üretebilir, ihale edilen plan ve proje çalışmalarının teknik denetimini yapabilir düzeye getirmiştir. Hatta, halen geçerli olan Ulaşım Ana Planı, bazı üniversitelerin de katkısıyla, EGO bünyesinde yapılabilmektedir. Buna karşılık son dönemde, belediye ve EGO içinde ulaşım konusunda uzmanlaşmış hiç bir eleman istihdam edilmemektedir. Bu da uygulanan projelerdeki keyfilik için nedenlerinden biridir.

Yine geçmiş dönemlerde, belediye ve özellikle EGO pek çok bilimsel toplantı ve kongre düzenleyerek bu alanda önder rolü oynamıştır. Bunlar arasında Toplu Ulaşım Kongreleri en bilinenleridir. Ayrıca, belediye temsilcileri OECD, Avrupa Ekonomik Komisyonu gibi uluslararası kuruluşların teknik toplantılarına katılmış, hatta Ankara'daki ulaşım ile ilgili uygulamalar örnek çalışmalar olarak bu platformlarda sunulmuştur. Son dönemde ise, belediyenin düzenlediği hiç bir bilimsel toplantı veya kongre bulunmamaktadır. Başka kuruluşlarca düzenlenen bu tür toplantılarda ise, belediye temsilcilerine yok denecek kadar az rastlanabilmektedir. Uluslararası kuruluşların teknik toplantıları da belediyece hemen hemen hiç izlenmemekte, izlenmiş olsa bile bu kuruluşların gündeminde olan çağdaş yaklaşımlar Ankara'daki uygulamalara hiç yansımamaktadır.

Gizlilik

1970'lerden başlayarak, Ankara'daki eski yönetimlerin ulaşım ile ilgili büyük projelerini sık sık kamuoyunda tartışmaya

açtıkları görülmektedir. Bu zaten demokratik ve saydam yönetimin bir gereğidir. Örneğin, Ankara'nın ilk metro projesi önerisi çeşitli bakanlıklar, üniversiteler ve meslek odaları tarafından bir çok toplantı ve seminerde bütün ayrıntıları ve gerekçe raporlarıyla birlikte uzun uzun tartışılmıştır. Aynı şekilde, geçmişte belediye tarafından hazırlanan ulaşım planları yeterli miktarlarda çoğaltılarak konuyla ilgili kuruluş ve kişilere dağıtılmıştır. Ulaşım projelerinin fizibilite ve avan proje raporları da başvurulduğunda elde edilebilmekteydi.

Şekil 2. Kendini Avrupalı Sanan Kent: Ankara

Oysa günümüzde, plan ve projeleri tanıtmak ve tartışmak üzere hiçbir toplantı düzenlenmediği gibi, fizibilite etütleri, proje açıklama raporları veya projelerin kendilerini görmek mümkün değildir. Hatta, proje hazırlatılan özel şirketlere, bunlarla ilgili dışarıya hiç bir bilgi sızdırılmaması yolunda çok sıkı tembihlerde bulunulmaktadır. Önceki dönemlerde uygulanmayan bu gizliliğin nedeni anlaşılabilir. Böyle bir gizlilik yoluna başvurulması için ya projelerde yanlışlıklar bulunması, ya da yasal eksiklikler var olması ve bunların ortaya çıkmasından çekinilmesi gibi gerekçeler akla gelmektedir.

Çağdaş politikalara aykırılık

Plansızlık ile bilime ve uzmanlığa ilgisizlik doğal olarak dünyanın ulaşım dalında bugün geldiği noktadan kopmayı meydana getirmektedir. Belediyenin yol kenarı ilanlarının birinde kullandığı slogan bu kopukluğun tipik bir ifadesidir: "Alt ve Üst Yapıları ile Ankaray ve Metro'suyla Avrupa Kenti Örnek Başkent" (Şekil 2). Raylı sistemlerin çağdaş bir büyük kentte varlığı elbette tartışılmaz. Ancak, alt ve üst yapıların ki burada katlı kavşaklar, tüneller, viadükler kastediliyor- avrupalı ve örnek bir başkent'in göstergesi olarak sunulması, yönetimin Avrupa'nın günümüzdeki resmi politikalarının farkında olmadığını veya yanlış algıladığını ortaya koymaktadır.

Bunu açıklamak için iki resmi belge burada örnek olarak sunulmaktadır:

Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi'nin "Avrupa Ulaştırma Bakanları Konferansının 50 Yılı: Genişleyen Avrupa için Ulaşım Politikaları" adlı 9737 sayılı ve 14 Mart 2003 tarihli belgesi "Sonuçlar" bölümünün kentsel ulaşım ile ilgili 88. paragrafı:

"(Avrupa'daki) Kentler otomobil kullanımını sınırlayan ve toplu ulaşım ile motorsuz ulaşım türlerini destekleyen politikalarla yönelmektedirler. Yaya

alanları ve yüksek otopark ücretleri pek çok kentte kullanılan önlemler arasındadır. Bu çerçevede içinde, tıkanıklık ücretlendirmesi, kent merkezlerine otomobillerin girişinin sınırlandırılması, toplulaşıma öncelikler, bio-yakıtların kullanımı, oto-paylaşma ve çevredeki toplulaşım durakları yakınında otoparklar gibi iyi uygulamalar ve yaratıcı politikalar benimsenmelidir.”

Avrupa Birliği'nin 2001 tarihli “Avrupa Ulaşım Politikası: Beyaz Kitap Politika Anahatları” adlı belgesinin “Kentsel Ulaşımın Akılcı Hale Getirilmesi” başlıklı IV. bölümünde trafik tıkanıklığının ana nedeninin aşırı özel otomobil kullanımı olduğunun altı çizilerek:

- toplulaşımın daha çekici hale getirilmesi
- kent merkezlerinde otopark kapasitelerinin azaltılması
- toplulaşıma (otobüslere) özel şeritler ayrılması
- işverenlerin çalışanların toplulaşım bedellerini karşılaması
- otomobil paylaşımı
- yolların otomobillere ücretlendirilmesi
- bu kaynaklardan sağlanacak gelirlerin toplulaşımın finansmanında kullanılması

gibi önlemlerin kullanılması önerilmekte ve yukarıdaki çerçeveye uygun ulusal projelerin Birliğin fonlarıyla desteklemesini öngörmektedir.

Kentsel ulaşımaya yönelik artık tartışılmaz olan bu tavrı, OECD veya Avrupa Ekonomik Komisyonu gibi uluslararası kuruluşların belgeleriyle de desteklemek mümkündür. 1970'lerden bu yana giderek yaygınlaşarak adeta kentsel ulaşım ile ilgili bir anayasaya dönüşen ve çevre, enerji, sürdürülebilirlik, sosyal denge gibi konulara duyarlılıktan kaynaklanan bu yaklaşımın anahatları şöyle özetlenebilir:

- *yeni yatırımlar yerine mevcut altyapının daha etkin kullanımı* (kapasiteyi arttırmak çözüm değildir; artan taşıt talebini karşılanmanın sonu yoktur; yeni yollar, katlı kavşaklar yapılarla dolmaktadır)
- *toplulaşımın geliştirilmesi* (sadece raylı sistemlerin geliştirilmesi yeterli olmayıp bütün toplulaşım sistemlerinin hizmet düzeyi arttırılmalıdır; otomobil yerine toplulaşım araçları tercih edileceğinden trafik azalacak ve mevcut yollardan daha etkin ve uzun süre yararlanılabilecektir)
- *otomobil kullanımını caydırıcı önlemler alınması* (bir kişiyi bir km taşımak için otomobilde otobüse göre 5 kat daha fazla enerji tüketilmekte, 10 kat daha fazla

harcama yapılmakta, 120 kat daha fazla kirlilik yaratılmaktadır)

- *yayalara öncelik* (trafiğin yaya hareketleri için ışıklı işaretlerde bekletilmesi “taşıtlara değil insanlara öncelik” ilkesinin sonucudur)

Bu anlayışı sonucu, son 20-30 yılda dünyada, toplulaşımı geliştirip otomobil trafiği talebini caydırmayı amaçlayan sayısız uygulama örneği ortaya çıkmıştır. Bu tür politikalara en güncel örnek 2003 yılı başından itibaren Londra kent merkezine giren otomobillerden ücret alınarak otomobil kullanım talebinin düşürülmesi ve elde edilen gelirin toplulaşımın geliştirilmesi için kullanılmasıdır.

Ankara ulaşımının son dönemi izlendiğinde, toplulaşımın geliştirilmesi adına çoğu plansız olarak yapılmış raylı sistem hatları dışında, bu çağdaş politikaların hiçbirinin uygulanmadığı görülmektedir. Tersine, inşa edilmiş olan katlı kavşak, tünel, viadük gibi çirkin yapılar, “mevcut yollardan olabildiğince yararlanma” ilkesine aykırı olduğu gibi, otomobil trafiğini tetikleyici rol oynamaktadır. Tıkanmaları bugün için kentin başka noktalarına taşımaları dışında bir yararı olmayan bu yapıların, yakın gelecekte körüklenen otomobil kullanımı nedeniyle yeniden doyum noktasına gelmeleri de kaçınılmazdır.

Yerel yönetimin bir başka çağ dışı uygulaması da yaya-taşıt kesişmesinde taşıtlara öncelik vermesidir. Kent merkezinde, dünyanın hiçbir uygar kentinde rastlanmayan miktar ve sıklıkta yapılan üst geçitler, çeşitli kentsel aktiviteler arasındaki yaya erişilebilirliğini azaltmakta ve insan ölçeğinin kaybolmasına neden olmaktadır. Yayaların, hemzemin geçişlere göre alt geçitlerde yaklaşık 6, üst geçitlerde 9 kat daha fazla enerji harcadığı bilinmektedir. Batı Avrupa ve Kuzey Amerika kentlerine bakıldığında (otoyollar, demiryolu geçişleri gibi son derece özel koşullar dışında) yaya üst geçitine hiç rastlanmaması ve yaya alt geçitlerinin de son derece az görülmesi bu politika nedeniyledir. Bu konuda sonsuz örnek olmakla beraber, Newyork, Londra ve Paris gibi büyük kentlerin merkezlerindeki ana caddelerde hiçbir yaya üst geçidinin bulunmaması ve trafiğin hemzemin yaya hareketleri için ışıklı işaretlerde bekletilmesinin hatırlanması yeterlidir.

Sonuç
Ankara'da son iki seçim döneminde görev yapan yerel yönetim, plansız, uzmansız, bilimi umursamayan yaklaşımı sonucu çağdaş ulaşım politikalarına ters sayısız uygulamaya imza atmıştır. Yatırımların büyük kısmının kalıcı nitelikte olması nedeniyle, bunların olumsuz sonuçları yalnız bugünü değil gelecek kuşakları da etkileyecektir. Bu olumsuzlukların başlıcaları otomobil kullanımında kronikleşen artış, yeni yol yapım gereksinmesi, buna rağmen kaçınılmaz sıkışıklıklar, kısıtlı bütçeden giderek daha fazla pay alan ulaşım sektörü, çirkin ulaşım üst yapılarıyla dolmuş açık alanlar, insan ölçeğinin giderek yok olması, daha fazla maliyet, daha çok enerji tüketimi ve daha kirliliği bir çevredir.

ankara belediye başkanlarını ararken

Doç.Dr. Mehmet TUNÇER

Havuzlarla bezendi kentimiz, ama yayalardan çok araçlara yönelik sanki. Büyük parklar yapıldı, yeşil oranı az, yapı oranı fazla ama olsun... Kızılay'da, bir çok meydan ve ana yolda yaz bozlarla yeni keşifler denendi, şehircilik, ulaşım, peyzaj ilkeleri dışında her şey yapılmaya çalışıldı.

Yerel seçimlere az kaldı ve bizler geride bıraktığımız yıllarda bize cansiperane(!) hizmet veren büyük, küçük belediye başkanlarını ve yönetimlerini aratmayacak(!) yeni “Şehremini” ler (Belediye Başkanları) seçeceğiz.

Belediyelerimiz, az zamanda çok büyük işler başarıp, alt-üst geçit inşa süreçlerini neredeyse 60 güne indirdiler, belki de uzun vadeli toplu taşıt sistemleri yerine, kısa zamanda gözle görülen işlerle başarılar elde ettiler. Eh, ama metromuz da yapılmaya başladı nihayet, bitenler, işlemeye başlayanlar da var.

Havuzlarla bezendi kentimiz, ama yayalardan çok araçlara yönelik sanki. Büyük parklar yapıldı, yeşil oranı az, yapı oranı fazla ama olsun... Kızılay'da, bir çok meydan ve ana yolda yaz bozlarla yeni keşifler denendi, şehircilik, ulaşım, peyzaj ilkeleri dışında her şey yapılmaya çalışıldı. Gene de; planlama ve projelendirme geçmişi 1980'li yıllara uzanan, 90'li yıllarda uygulamalarına başlanan, bazı büyük projelerin de sürdürülerek tamamlanmış olması da umut veriyor.

Ama, artık herhalde, kapsamlı bir planlama geçmiş olan Ankara'mızın planlı, programlı ve uzun soluklu uygulamalara gereksinimi olduğu da gözle görülür bir gerçek.

Küreselleşen, küçülen dünyada gerçek yerimizi almamızı sağlayacak senaryolara, stratejilere, kent politikalarına ve planlamalara gereksinimi var, Başkent Ankara'nın.

Hem de bunlar, her Belediye'nin kendi başına altından kalkabileceği işler değil, bir araya gelinip, ortaklaşa politikalar üretmek ve uygulamaları el birliği ile yaparak gerçekleştirebilecek hizmetler.

Örneğin; “Yeşil Politika” geliştirilmesi gerekli; tüm plan ve projelerin, kentin doğal ve kültürel/tarihsel çevre değerlerinin korunması ve geliştirilmesine yönelik olarak yeniden ele alınması gerekli. Yeşil politika dediğim, çevresel kaliteyi arttırmaya yönelik uygulamalar... Örneğin, ulaşım da toplu taşıt sistemlerinin geliştirilmesi, dolmuşların /otobüslerin azaltılması, yaya bölgeleri oluşturulması, “*ekolojik kent merkezi ve yerleşim dokularının*” planlanması, çevre duyarlı olarak tüm vadiler, akarsu havzalarının ele alınması, Ulus Tarihsel Kent Merkezi, Ankara Kalesi ve çevresi başta olmak üzere, kültür ve doğa varlıklarımızın korunması ve geliştirilmesine yönelik çağdaş politikalar... Yaşam çevrelerimizin, imarlı imarsız, gecekondular, ayrımcı yapılmaksızın teknik, sosyal donatı ve yeşil alan eksikliklerinin giderilmesine yönelik politikalar, planlamalar, uygulamalar.

Hava kirliliğini azaltacak, su ve toprak kirliliklerini azaltacak, gürültü ve görüntü kirliliklerini azaltacak politikalar; “Yeşil/Çevre Politikaları”dır.

Sosyal ve kültürel ağırlıklı, toplumsal, kentliye yönelik hizmetlerini en üst düzeye çıkaracak, kentli ile barışık, sivil toplum örgütleri ile barışık, birlikte çalışabilen Belediyelerimiz olmalı, diye düşünüyorum. Sokaklarımızda, kaldırımlarımızda rahat yürünmeli, sürekli kaldırım yapmayan, büfeleri ve durakları sürekli değiştirmeyen, çöpleri doğru dürüst toplanan, gürültüsü az, sorunları az, yaşanabilir bir kent için çalışmalı “*Yeşil Belediyeler*”.

Daha aydınlık, daha güvenli, daha az kurşunlu ekzos solunan, daha çok aktif yeşili olan, daha çok kültürel ve sportif alanları olan, daha az arsa spekülasyonu olan, sürekli yıkılıp çok katlı olarak yenilenmeyen bir Başkent için çalışmalı, Belediyelerimiz.

Ve, biz de onlara daha çok yardımcı olmak ve de daha iyi bir kentli, daha iyi bir Ankaralı olmak için çaba göstermeliyiz.

Söylemesi kolay olsa da, yapılması zor olsa da; açık, *şeffaf, demokratik, özerk ve çağdaş bir belediye* oluşturabilecek bir belediye yönetimi ve belediye başkanları seçmeliyiz Ankara'mıza.

Kışa dikkat, çukurlara da . Kalın sağlıcakla...

BAŞKA BİR KENT, BAŞKA BİR SİYASET İÇİN KADINLAR YEREL YÖNETİMLERE!...

Yıldız Temurtürkan Kadın Platformu

Ortak Yaşam Çevremizi Farklı Yaşıyoruz

Yerel siyaset, yurttaşların ortak yaşam çevresini (köy, ilçe, kent ve büyükkent) düzenler ve yerel nitelikli ortak gereksinimleri karşılar. Bu nedenle, yerel siyasetin dayatmacı değil, demokratik ve katılımcı olması, yerel örgütlerle işbirliği yapılması, karı değil insanı merkezine alması beklenir.

Ortak yaşam çevremizde bir arada yaşayan farklı toplumsal grupların gereksinimleri, çıkarları ve öncelikleri rekabet halindedir. Sermaye sınıfının öncelikleriyle işçi sınıfının öncelikleri, çocuklarla yaşlıların öncelikleri aynı değildir. Bir müteahhit ile gecekonduda yaşayan birinin hiç kuşkusuz kenti nasıl algıladığı farklıdır. Bedensel engelliler bedensel engelli olmayanlarla farklı gereksinimlere sahiptir. Anlaşılan o ki; ortak çevremizle ilgili çok farklı sorunlarımız, gereksinimlerimiz ve beklentilerimiz var ve 'ortak yaşam çevremize ilişkin politikalar ve politikasızlıklar her birimizi çok farklı etkiliyor. Kadınlarla Erkekler Yerel Uygulamalardan Farklı Etkilenir

Kadınların öncelikli kentsel gereksinimleriyle sorunları erkeklerinkinden farklıdır. Ortak yaşam çevresinin sunduğu ekonomik ve toplumsal olanaklardan eşit olarak yararlanamaz. Başkentte yaşayan kadınlar kentte karşılaştığı sorunları şöyle dile getiriyor : ' Kadınların gereksinimleri farklı erkeklerden... Mesela, aydınlatma konusu, sokakların aydınlatılması erkekler için çok problem olmayabilir, onlar karanlıkta da rahatça gidip gelebilirler, ama bu kadınlar için ciddi bir problem... Bu üst geçitler için de geçerli mesela. Bebek arabası sürmeyen bir adam (genellikle bebek arabasını kadınlar sürdükleri için) üstgeçitten geçmenin imkansız olduğunu bilmeyebilir, düşünmeyebilir, ama kadınların çok yaşadığı bir şey, geçemeyecek karşıya işte...'

'Düşün, bu şehirde alışverişin çoğunu kadınlar yapıyor, yani bir pazar arabasını düzgün bir biçimde sürükleyerek evine götürebilen bir kadın tanıyor musun?'

'Dışarıda iş bulsam çocuğuma kim bakacak? Yuva kreş çok pahalı.'

'Mesela parklarda öyle gidip de rahatça oturamıyorsun. Parklar da sarhoşların, işsiz güçsüz takımın eğlenip içki içtiği, barındığı yerler'

'Hani kendim müteahhit olsam, mimar olsam, mutfağı daha yaşanır daha rahat bir hale getiririm. Ben olsam evin en iyi yerini mutfak yaparım, önüne balkon yaparım. Ama şimdi evler öyle değil. Evin en kuytu, en karanlık yeri, daracık mutfaklar... Kaç kere beddua ettim o evi yapan müteahhide, camlar kocaman silemezsin. Camı silmeye çıktığımda hep, Aslı, yavrum, eteğimden tutardı 'anne düşeceksin' diye. O camların daha rahat, dar, açılıp kapanması lazım.'

'Bir kentte ne kadar çok ses olduğunu bir çocuğun olduğu zaman anlıyorsun. Şimdi hiç ses yokmuş gibi gözüküyor ama bir bakıyorsun günlük yaşamın içinde seni rahatsız etmeyen, alıştığın, çok yakından gelen bir ezan sesi, işte aygazcının korna sesi, bir kamyon kornası, bir satıcının bağırtısı, ya da tar tar tar sokağın deliniyor olması ya da arkandaki inşaattan gelen bir gürültü, sürekli bir gürültü. Neyin ne kadar rahatsız edici olduğunu ancak rahatsız olmaması gerektiği konusunda titizlendiğin bir başka varlık olduğu zaman, işte bir çocuk olabilir, bir hasta olabilir, o zaman anlıyorsun'

Ayten Alkan'ın Ankara araştırmasının sonuçları oldukça çarpıcı gerçekleri gün ışığına çıkarır: Ankara'da yaşayan kadınların yarısı ancak yılda bir kez mahallesinden dışarı çıkabiliyor; yani kadınların yarısı belediyenin ekonomik, toplumsal ve kültürel hizmetlerinden yararlanamıyor. Ankara'daki kadınların %45'i kadın doktorun da olduğu bir sağlık ocağı ya da gezici bir sağlık ekibi

istiyor. %23'ü çocukların okul sonrasında çalışıp oynayabilecekleri düşük maliyetli bir etüd merkezi istiyor. %26'sı yürüme uzaklığında güzel, güvenli ve temiz bir park, %13'ü spor yapmak için gidilebilecek düşük maliyetli yürüyüş ve koşu parkuru istiyor. %10'u faturaların yatırılabileceği yakın bir şubenin açılmasını istiyor. %90'ı semtinde, başka kadınlarla biraraya gelebileceği bir kadın merkezi istiyor ve %91'i kadın sığınmaevlerinin olması gerektiğini düşünüyor.

Çoğu kadının yaşamında konut ve yakın çevresinin neredeyse tek yaşam alanı olduğu düşünülürse, kadınların kentsel yaşamda karşılaştığı sorunların pek çoğu yerel politikanın konusudur. Türkiye toplumunun yarısından fazlasının yaşadığı kentler cinsiyetçi kültür ve değerler tarafından biçimlendirilmiştir. Kenti var eden kurum ve örgütlenmelerin hemen hepsi kadınları dışlar, onların yaşadığı sorunları görmezden gelir. Kadınların ev dışında kullanabilecekleri mekanlar ya hiç yoktur ya da erkek kültür tarafından kuşatılmıştır. Kamusal yaşama katılımı neredeyse imkansız hale gelmiş olan kadınlar, kentsel yaşamın sorunlarını tartışma ve alınan kararlara katılma olanaklarından tamamıyla mahrumdur.

Öte yandan desteğe muhtaç bir grubun gereksinimlerini kendi personel ve kaynaklarıyla karşılayan geleneksel kamu hizmeti anlayışı; bireyi ezen, onu edilgen ve yönetilen haline getiren otorite ve hiyerarşiye dayalı bir ilişki biçimini de beraberinde getirir. Oysa yerel yönetimler, bu tür geleneksel otoriter bir kamusal ilişki yerine, sorunların sahiplerince dile getirilmesinin ve çözümlerini yine kendilerinin dayanışma ağı içinde gerçekleştirmesinin koşullarını yaratan yeni bir toplumsal katılım modelini yaşama geçirmeyi hedeflemelidir.

Yönetimler, bu tür geleneksel otoriter bir kamusal ilişki yerine, sorunların sahiplerince dile getirilmesinin ve çözümlerini yine kendilerinin dayanışma ağı içinde gerçekleştirmesinin koşullarını yaratan yeni bir toplumsal katılım modelini yaşama geçirmeyi hedeflemelidir.

Yerel yönetimler, kadınların kendi aralarında dayanışma ağı oluşturarak toplumsal yaşamla ilişki kurmalarını, mesleki eğitim ve becerilerini geliştirerek onları ekonomik olarak geliştirmeyi, kültür ve sanat üretimine katmayı, toplumsal, siyasal ve cinsel bilinçlendirmeyi, kadınların yaşamını iyileştirmeyi ve özgürleştirmeyi amaçlamalıdır.

Kadınların yerel ortak gereksinimlerinin karşılanmasının önünde duran yasal, toplumsal ve ekonomik engellerin ortadan kaldırılabilmesi için kadınların yerel düzeyde güçlenmesi ve temsil edilmesi gerekir. Ülkemizde yerel yönetim organlarında kadınlar ancak %1 ile temsil edilir. Yerel topluluğun yarısını oluşturan kadınların gereksinim, çıkar ve önceliklerinin yerel yönetimlerde temsil edilemediğini gösterir.

Aynı zamanda, kadınların yerel düzeyde yaşadığı sorunlar somut birer politik sorun olarak değil de kişisel sorun olarak kabul edilir. Mesela, kentin ışsız sokaklarının kentsel güvenlik sorunu olarak görmeyip kendi kendimize sokağa çıkma yasağı getirerek çözmek gibi.

Yerel yönetimler ülkemizde bir hizmet alanı olmaktan çok, erkeklerin rantı paylaştığı bir alan haline geldi. Aday erkekler GSMH'nin %30'unu oluşturan kentsel rantın paylaşılması için kıyasıya 'savaş' verirken, kentlinin sorunları tümüyle arka plana itiliyor. Herşey rant için!

Kadınların yaşadığı sorunların çözümü, bu sorunların sahiplerinin yerel siyasete katılmasıyla olanaklıdır ancak. Siyasetin rant elde etmek için değil, yaşamı dönüştürmenin ve insanlığa hizmetin bir aracı yapmak için kadınlar siyasetin 'vitrin'i olmaktan çıkmalıdır. Öz yaşamlarının kazandırdığı bilgi ve deneyimi yerel siyasete taşıyarak insanlığın hizmetine sunmak için kadınların talepleri ve temsilcileri yerel yönetimlere taşınmalıdır.

Yerel Seçimlere Doğru

Kadın Politikası

Nilüfer Timisi

28 Mart 2004 yerel seçimleri Türk siyasal yaşamı açısından önemli bir dönemeçtir. 2002 Genel seçimleri Meclis aritmetiğinde iki partili bir görünüm ortaya çıkarırken, Türkiye meclis içinde yer alan ana muhalefetle birlikte meclis dışında kalan muhalefetin de Türkiye sorunlarına ilişkin sesinin giderek cılızlaştığına tanık oldu. 90'lı yıllardan itibaren sürdürülen neo-liberal politikaların öncülüğünde yeniden yapılanma süreci içerisinde toplumsal olan, siyasal projelere gevşek bir biçimde eklenirken, neredeyse unutulur oldu. Türkiye tarihinin en ağır yoksulluğunu yaşadığı bir dönemin içerisinde. Eğitim, sağlık gibi temel hizmetlerin paraya tahvil edildiği, işsizliğin geniş toplumsal kesimlerin temel sorunu olduğu ve etnik, dinsel, sınıfsal vb. kimliklere ilişkin bir değişimin yaşandığı Türkiye'de alternatif siyasal projelerin de üretilebileceği bir kolektifliğin giderek ortadan kalktığı görülmektedir. Egemen siyaset yapma anlayışının merkezîyetçi yapısı içerisinde Türkiye'nin toplumsal sorunlarına ilişkin projelerin üretilmesinin olanakları ortada yokken, siyasetin lider ve çevresi merkezli yapısından da kaynaklanan temsil krizi nedeniyle toplumsalın da kendi projelerini, seçimler aracılığıyla gündeme taşımaya mümkün görünmemektedir.

Türkiye hakameterinin uyguladığı makro politikalar Türkiye'yi başta yoksulluk, işsizlik, eğitimsizlik olmak üzere önemli problemlerle karşı karşıya bırakmıştır. UNDP İnsanı gelişme raporu 2003 Türkiye için iç karartıcı bir tablo ortaya koymaktadır. Rapora göre 2001 yılında yaşanan kriz Türkiye'yi radikal bir biçimde etkileyerek insani gelişimde 11 basamak gerilemesine neden olmuştur. İnsani gelişim açısından Türkiye 175 ülke arasında 96. sırada yer almaktadır. Satın alma gücü paritesine göre Türkiye'nin milli geliri 6 bin 974 dolardan 5 bin 890 dolara gerilerken, nüfusun yüzde 2'si (1.4 milyon kişi) günde 1 dolarla, yüzde 10.3'ü (7.2 milyon kişi) günde 2 dolarla geçmektedir. Nüfusun yüzde 14.5'i okuma-yazma bilmemekte, yüzde 18'i sağlıklı içme suyuna ulaşamamaktadır. Yaşına göre yetersiz kilodaki 5 yaşın altındaki çocukların oranı ise yüzde 8'i bulmaktadır. Kamu harcamalarından eğitime ayrılan pay 1998-2001 yılları arasında yüzde 3.5, sağlığa ayrılan pay yüzde 3.6, askeri harcamaların payı yüzde 4.9 düzeyinde oluşurken, borç ödemelerinin payı yüzde 15.2'ye ulaşmıştır.

Türkiye'nin içinde bulunduğu bu yaygın krizden en çok

etkilenen toplumsal grup kadınlardır. UNDP 2003 İnsani Gelişme Raporunda kadının toplumsal konumu ve gelişmişliği endeksine göre, 144 ölçülen ülke arasında Türkiye 81'inci sırada yer almaktadır. Kadının topluma katılımı endeksi için ölçülen 70 ülke içinde ise Türkiye 66. olmuştur. Okullaşma oranı erkeklerde yüzde 65, kadınlarda yüzde 54; yetişkin okur-yazarlık oranı erkeklerde yüzde 93.7, kadınlarda yüzde 77.2 düzeyindedir. Erkeklerde kişi başına gelir 8 bin 28 dolar, kadınlarda 3 bin 717 dolar olarak hesaplanmıştır. Türkiye'de 15 yaş ve üstü kadınların yüzde 22.8'i okuma-yazma bilmemektedir. Her 100 okur-yazar erkek için 82 okur-yazar kadın bulunmaktadır. Çalışabilir kadın nüfusunun yüzde 50.3'ü ekonomik faaliyette bulunmaktadır. Tarımda çalışanların yüzde 72'si, sanayide çalışanların yüzde 10'u, hizmet sektöründe çalışanların yüzde 18'i kadındır. Buna karşılık, ekonomik gelir katkısında bulunan aile fertleri açısından toplam içinde erkekler yüzde 65, kadınlar yüzde 35 pay almaktadır. İşsizlik, yoksulluk, eğitimsizlik, yetersiz sağlık hizmetleri vb. gibi çok sayıda yaşamsal sorun karşısında üretilen siyasal projelerin yetersizliği de ortadadır. Kadınlar açısından bakıldığında bunca soruna karşılık, 2002 seçimlerinden itibaren siyasetin yoğun olarak kadınlar üzerinden de yapıldığını görmekteyiz. Laik-dinci çatışma ekseninde kadın bedeni siyasal söylemin temel malzemesi olmaya devam etmektedir.

Bu çerçeveden bakıldığında Türkiye'de egemen siyaset yapma biçiminin ve mevcut siyasal projelerin genel olarak toplumsal kesimler açısından ve özel olarak da kadınlar açısından tıkanıldığını ve yeni açılımlara ihtiyaç gösterdiğini söyleyebiliriz.

Kadınları Dışlayan Siyasal Pratik

Resmî siyasal söylemin Türkiye Cumhuriyeti'nin kadınlara seçme ve seçilme hakkını pek çok batılı ülkeden önce vermekle övünmesine karşılık, tarihsel olarak bakıldığında kadınların parlamentoda temsil oranları bu övgü ile bağdaşmamaktadır. 1935 yılında Parlamento'da temsil edilen kadın oranı yüzde 4.56, 1950 yılında 0.62, 1995 yılında yüzde 2.3, 1999 yılında yüzde 4.2, 2002 yılında ise yüzde 4.4'tür. Bu rakamlar seçme seçilme hakkını bizden çok sonra edinmiş batılı ülke oranlarıyla kıyaslandığında Türkiye'de kadınların genel politikada temsil edilmediği görülmektedir. Yerel politikaya ilişkin oranlar ise daha kötü sonuçlar ortaya koymaktadır. Türkiye'de Belediye Başkanı olan kadın oranı 1989'da 0.2, 1994'te 0.5, 1999'da 0.55'tir. İl Genel Meclisi üyesi kadın oranı 1989'da 0.8, 1994'te 0.08, 1999'da 1.4'tür. Belediye Meclisi üyesi kadın oranı ise 1989'da 0.7, 1994'te 0.1 ve 1999'da 1.58'dir (Sancar, Üşür, 2000: 222). 1999 Yerel seçimleri sonuçlarına göre Türkiye'de 3216 belediye başkanından 20'si, 3122 il genel meclisi üyesinden 44'ü, 34.084 Belediye meclisi üyesinden 541' kadındır.

Pek çok ülkede yerel politika siyasetin başlangıç noktası olarak görülüp ve kadınların yaşam pratikleri ile ilişkisi açısından yüksek temsil oranları ortaya koyarken, Türkiye'de % 1 oranıyla kadınlar yerel politikanın da dışında bırakılmışlardır. Örneğin Avrupa Birliği ülkelerinde her beş yerel yöneticiden biri kadındır. Kadınların belediye meclislerindeki oranı İsveç'te yüzde 41, Finlandiya'da yüzde 30, Danimarka'da yüzde 28, Almanya ve Hollanda'da yüzde 23, İtalya'da yüzde 22, Belçika'da yüzde 20'dir (Alkan, 2003).

Türkiye'de gerek genel seçimlerin sonuçları ve gerekse yerel seçimlerin sonuçları kadınların temsil edilmediği bir siyasal sisteme işaret etmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında kadınlar için dönüştürücü bir siyasetin mevcut siyasal pratiklerden çıkmayacağı ortadadır.

Kadınların politikada yetersiz temsillerinin nedenleri erkek-egemen politik yapı tarafından üç temel başlık altında açıklanmaktadır.

Sosyo-yapısal açıklama, seçimlerde yeterli nitelikte kadın aday bulunamamasına ilişkindir. Partiler adaylık sürecinde kadınlar ve erkekler arasında bir tercih yapma noktasına geldiklerinde kadınların yeterli birikim, eğitim ve politik tecrübeye sahip olmadıkları argümanını öne sürmektedirler. Nitekim seçim dönemlerinde partilere başvuran kadınların ne kadar yetenekli olduklarına ilişkin bir özgeçmiş metni sunmaları artık sıradan bir uygulama halini almıştır. Buna karşılık erkekler için böyle bir koşul aranmamaktadır. Genel ve yerel seçimlerde aday olmuş kadın ve erkekler arasında karşılaştırmalı bir analiz yapmaya olanak verecek bir veriye sahip olmasak bile parlamentoda ve yerel yönetimlerde yer alan temsilcileri eğitim düzeylerine göre sınıflandırsak, eğitimin erkekler için bir koşul olarak görülmediği kolayca açığa çıkacaktır.

İkincisi politik açıklama, Türkiye'de politik sistemin kadınlar için ne kadar açık olduğuna ikna etmeye yöneliktir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kadınlara seçme hakkını yasal olarak 1934 yılında pek çok batılı ülkeden önce verdiği ancak Türk kadınlarının bu haklarını yeterince kullanmadıkları, siyasal partilerin üzerinde uzlaştıkları ortak bir söylemdir. Erkek egemen politik söylem yasalardaki eşitliğin toplumsal bir eşitlik için yeterli olduğu düşüncesinden hareketle kadınların seçimlerde yetersiz temsillerinin kadınların siyasal ilgisizliği ile ilişkili olduğunu iddia etmektedir.

İdeolojik açıklama ise siyaset ve toplumsal cinsiyet arasında bir ilişki kurarak kadın olmanın siyaset yapmak için başlangıçtan bir engel ortaya koyduğunu öne sürmektedir. Kadın olmakla ilişkili toplumsal roller ve kadınlık kimliği, siyasetin gerektirdiği sorumlulukları ve bu sorumlulukları yerine getirirken olması gerektiği varsayılan rasyoneliteye sanip olmamaya ilişkili kılınmaktadır. Kadının kamusal alandaki sorumluluklarının onun gerçek sorumluluklarını yerine getirmesinde bir engel oluşturduğu iddia edilmektedir.

Bütün bu unsurlar siyasal partilerin kadın sayısının siyasetteki azlığına ilişkin açıklamalarına birer dayanak oluştururken, bunlar aynı zamanda siyaset yapmak isteyen kadınların önüne birer engel olarak çıkmaktadır. Kadınlar bir taraftan toplumsal önyargılar, değerler çemberinin sınırlarını zorlarken, bir yandan da kendilerini sürekli dışarda bırakmaya çalışan merkezîyetçi, ataerkil siyasal yapıların içinde kendilerine yer açmaya çalışmaktadırlar. Kadınları destek ordusu olarak gören ve hiçbir biçimde özerk olmayan kadın kolları içinde sınırlamak isteyen partiler, ön safları geçit vermeksizin erkeklerle ayırmıştır. Mevcut siyasal parti yapılanmaları içerisinde kadınların kendilerine yer açması ancak örgütlü bir mücadelenin sonucu olarak belirebilir.

Nasıl bir Kadın Politikası?

Kadınların siyasal temsili önündeki engelleri ortadan kaldırmak ve kadın politikası için siyasal ve toplumsal bilinç ve alan yaratmak amacıyla kadın örgütleri, sivil toplum kuruluşları özellikle 90'lı yılların başından itibaren aktif olarak faaliyet göstermektedir. Kadınlar artan bir biçimde demokrasiyi sorgulamaya girişirken, eşitlik ve demokrasi arasındaki ilişkiyi başka hiçbir muhalefet grubunun, hareketinin yapamadığı biçimde sorunsallaştırmışlardır. Toplumsal cinsiyetin siyasal pratikte ayırdedici bir kategori olduğu ve siyasetin bu doğrultuda yeniden biçimlendirilmesi gereği, en azından seçim dönemlerinde kamuoyunun daha fazla iştittiği, ancak kadınlar tarafından üzerinde epeyce bilgi biriktirilmiş bir konudur.

Bu çerçevede 28 Mart yerel seçimleri kadınların ve kadın

örgütlerinin gündeminde önemli bir hedef olarak görünmektedir. Seçimler kadınlar için iti nedenle önemlidir. Niceliksel olarak, seçilmiş kadın sayısını artırmak, kadınların politik alandaki görünürülüklerini sağlamak. Sayısal eşitlik talebi, Türk siyasetinin egemen pratikleri içinde biçimsel bir ayrıntı olarak eleştiri konusu yapılırsa da, kadınların ve erkeklerin yaşamlarını etkileyen konularda kararlar alındığı kamusal platformlarda cinsiyetler arası dengenin sağlanmış olması önemlidir. Kadınların sayısal eşitlik talebinin ardında politikanın içeriğini ve politika yapma biçimini de değiştirme hedefi yer almaktadır. Cinsiyete dayalı eşitsizliklerin ortadan kaldırıldığı ve politikaların kadın ve erkek kimlikleri üzerinden yapılmadığı gerçek bir eşitlik için kadınların mücadelesi kimlikler üzerinden yapılmak durumundadır. "Hiçbir demokrasi önemli ve süregiden bölünmeleri yok sayarken eşit olduğunu iddia edemez; ama bizi yalnızca kadın ya da erkek kimliklerimizle ele alırsa, demokrasi kaybeder" (Phillips, 1995: 19). Yani sorun yalnızca daha fazla kadın temsili olmasını sağlamak değil, politik alanın mevcut kuruluş biçimini dönüştürmek üzere mücadele etmektir. Bu nedenle, "Nasıl bir kadın politikası ve nasıl bir kadın" sorusu bu seçimlerde diğer seçimlere oranla daha fazla tartışılıyor görünmektedir. Cinsiyetlerarası farklılığın Türk politikasındaki egemen görünümü nedeniyle, kadınlar aday aday olurken ve aday olduktan sonra da örgütlü bir kadın hareketi ile olan bağın gücünü fark etmiş ve bu gücü arkasında hissetmek istemektedirler. Bu durum pragmatist bir manevra olmaktan ziyade, kadın dayanışmasının tek tek kadınların önünü açacağına olan bir inancın artık Türkiye'de yerleşmekte oluşuna ilişkin bir işaret olarak okunmalıdır.

Sivil toplum kuruluşlarının, üniversite araştırma merkezlerinin kadın erkek eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelik gündemleri yanında, 1997 yılında Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği'nin (KA-DER) kurulması Türkiye'de kadın politikası açısından önemli bir adımdır. KA-DER siyasal ideoloji ve parti ayrımı yapmaksızın kadınların siyasal temsillerinin önündeki engelleri ortadan kaldırmak ve seçimle ya da atamayla gelinen karar alma mekanizmalarında kadınların temsili artırmak amacıyla kurulmuş olan ve bugün 21 ilde merkezi, pek çok ilde de merkez girişimleri olan bir dernektir. KA-DER'in siyasal hedefleri arasında ülke çapında kadın seçmen ve kadın aday eğitimi yapmak; siyasal alanda seçilmiş tüm meclislerde en az % 33 oranında kadın bulunmasını sağlamak için anayasa, seçim yasası, yerel yönetimler yasası ve siyasi partiler yasasında gerekli değişikliklerin yapılmasını sağlamak; kadın-erkek eşitliği ombudsmanı veya fırsat eşitliği ombudsmanı kurulmasını sağlamak; bütçeden kadın-erkek eşitliği politika ve programlarına ayrılacak kaynağın gerçekçi bir seviyeye çıkartılmasını sağlamak gibi bir dizi öneri yer almaktadır. KA-DER başta Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) olmak üzere Türkiye'nin imzaladığı ya da onayladığı her türlü uluslararası metnin uygulanması çerçevesinde bir baskı grubu olarak da çalışmaktadır.

3 Kasım 2002 seçimlerinde KA-DER Ankara öncülüğünde bir araya gelerek Kadın Koalisyonu oluşturan sivil toplum örgütleri siyasal partilere çağrı yaparak listelerinin ilk üç sırasında kadınlara yer verilmesini istediler. Ancak aday listelerine bakıldığında ideolojik duruşları birbirinden farklı olan, merkezde yer alan siyasal partilerin kadınlara ilişkin politikalarında bir ortaklık olduğu hemen görülmektedir. 2002 genel seçimlerinde AKP, listelerinde yer alan 27 kadın adaydan yalnızca 1 kişiyi ilk üç sıra içerisine yerleştirmişti. CHP ise 46 kadın adaydan 7'sini ilk üç sırada göstermişti. ANAP 77 kadın adaydan 14 kişiyi, MHP 18 kadın adayından 2 tanesini, DYP 41 kadın adaydan 11 tanesini, DSP 30 kadın

adaydan 12 tanesini, YTP 52 adaydan 22 tanesini, SP 6 adaydan 3 tanesini, BBP ise 26 kadın adayından 7 tanesini ilk üç sıraya yerleştirmiştir (www.ntvmsnbc.com). Cinsiyet kotasının uygulanmadığı bu partiler siyasal stratejilerini kadınları görmezden gelerek saptamaktadır. İlk üç sırada yer alan kadın adayların büyük çoğunluğunun da lider/parti, aday yakınlığı/bağlılığı ön plana çıkmaktadır. Bu kadınların çok azı kadın örgütlerinden ya da tabandan gelen bir hareketin temsilcileridir. Bu anlamda milletvekili olduktan sonra da kadın örgütleri, kadın hareketi ve kadın gündemi ile olan ilişkileri oldukça gevşektir. Bu çerçevede parti gündeminin dönüştürülmesi çerçevesinde güçlü bir baskı oluşturmaları da söz konusu değildir.

Merkez partileri dışında kalan siyasal partilere bakıldığında kadın kotasının yaygın bir biçimde kabulüne ilişkin bir uzlaşının mevcut olduğunu görmekteyiz. Bu partiler ortalama yüzde 30'luk bir kotayı parti politikası olarak belirlemişlerdir. 2002 Genel seçimlerinde örneğin ÖDP listelerinde 162 kadına yer vermiş ve bunların 65'i listelerde ilk üç sıralarda yer almıştır. DEHAP'da toplam 102 kadın aday listelerde yer almış ve 50'si ilk üç sıradadır. TKP'de ise 162 kadın aday listelerde yer alırken 18 kadın da seçilebilir illerde ilk üç sırada aday gösterilmiştir.

2002 seçimleri sonucunda AKP ve CHP'den oluşan iki partili bir siyasal tabloyla karşı karşıya kalan Türkiye politikası için meclis aritmetiği bir kez daha kadınlar aleyhine sonuçlanmıştır. Seçim sonuçları kadın erkek eşitliği açısından bir başarısızlık görünümündedir. Bu başarısızlığın nedeni ise yeterli kadın aday başvurmuyor diyerek sonucu kadınların ilgisizliğine bağlayan siyasal partilerin cinsiyetçi politikalarıdır.

2002 Genel seçimleri yalnızca kadınları değil, aynı zamanda Türk siyasal hayatında önde gelen kimi partileri de parlamentoda dışarıda bırakmıştır. Yerel seçimlere doğru bu siyasal partilerin bazılarının toplumsal cinsiyet politikası, üzerinde düşünülmesi gereken örnekler ortaya koymaktadır. Anavatan Partisi bu konuda özel bir örnek oluşturmaktadır. Seçimlerden oldukça düşük bir temsil oranıyla çıkan ANAP kurultayı sonucunda genel başkanlığa bir kadını seçmiştir. Benzer biçimde İstanbul gibi en önemli ilin il başkanı da kadındır. Yerel seçim aday listelerine bakıldığında da İstanbul ili için Belediye Başkanlığı adaylığının bir kadına verildiği görülmektedir. Belediye meclisi listeleri de genel seçimlerden daha fazla kadın adayın yerel seçimlerde listelerde yer alacağını göstermektedir. Kadın kotasına ilişkin bir düzenleme olmamasına karşılık ANAP'ın parlamentodayken ve parlamentoda dışarıda kaldığında izlediği farklı toplumsal cinsiyet politikasını bir bilinç dönüşümü olarak nitelenebilir. Burada Türkiye'de partinin gücü ile toplumsal cinsiyet politikası arasında doğrusal bir ilişki olduğu tespiti yapılabilir. Partiler parlamentoda ve yerel yönetimlerde temsil edilebilirlikleri yükseldikçe kadınlara ilişkin politika geliştirmeleri zayıflamaktadır. Her ne zaman parti temsiliyet altında kalmış, zayıflamışsa kadınların görünürlükleri artmaktadır. Burada partinin güç kaybettiği bir siyasal konjonktürde kadınların güçleniyormuş gibi görünmesinin ardında partinin kadınlara ilişkin politikasının değiştiği ya da kadınların daha başarılı bir siyasal mücadele yürüttükleri şeklinde bir yorum yanlış olur. Diğer kurumlar, alanlarda da olduğu gibi öncelikli, güçlü, prestijli olarak kabul edilen her türlü alan aynı zamanda erkeklerin yoğun olarak bulunduğu alandır. Gözden düşen, talep edilmeyen, marjinal kılınan, aynı zamanda kadınlara bırakılmış alanlardır. Partilerin kadınlara en çok göz kırptığı, en zayıf oldukları alanlardır.

28 Mart 2004 yerel seçimlerine doğru KA-DER aracılığıyla biraraya gelen sivil toplum örgütleri Kadın

Koalisyonu olarak bir taraftan siyasal partilere yoğun bir baskı oluşturup, daha fazla kadın temsilciyi yerel yönetimlere taşımalarını isterken, diğer taraftan da kadınlara aday olun çağrısı yapmıştır. KA-DER'in başta Ankara olmak üzere çeşitli illerde yaptığı çalışmalar sonucunda çok sayıda kadın siyasal yaşam ve yerel yönetimler konusunda bilgilendirilmiştir. Yoğun kampanyalar hazırlanarak basın ilgisini çekilmeye çalışılmıştır. KA-DER ve Kadın Koalisyonunun çağrısı kadınlar tarafından yanıt bulunmuştur. Başta muhtarlıklar olmak üzere, Türkiye'de bugüne kadar olmadığı oranda bir kadın partilere başvurarak çeşitli düzeylerde aday olmak istemişlerdir. Kadın Koalisyonunun çağrısı ve kadınların aktif katılımına karşılık partilerin kadınlara yönelik tutumu değişmiştir. Aday aday olmak isteyenlerden alınacak başvuru ücretleri, zaten belirli sınırları zorlayarak siyaset yapmak isteyen kadınların önüne önemli bir engel olarak konulmuştur. Kadınların büyük bir kısmı yüksek ücretler nedeniyle aday olmaktan vazgeçmiştir. Partiler kadın aday sayısındaki azlıktan şikayet ederken, Türkiye'de kadınların en yoksul grubu oluşturduğunu unutmus görünmektedirler. AKP ve CHP'nin aday listeleri kadınların çağrısına bir kez daha kulak tıkandığını göstermektedir. Her iki parti listesinde yer alan kadın sayısı bir elin parmaklarını aşamayacak sayıdadır. Cinsiyet kotası uygulayan SHP, DEHAP, ÖDP gibi partilerin listelerindeki kadın sayısında artışa karşılık, AKP ve CHP arasında bir mücadeleye sahne olacak görünen yerel seçimlere Türkiye bir kez daha kadınlar olmadan gitmektedir.

Kadınlar Yerel Siyasetten Ne Bekliyor?

Kadınların siyasetin yapılma biçimine ilişkin değişim önerileri içerisinde öncelikli olan iktidar/gücün niteliğine ilişkin bir değişimdir. Erkek egemen siyasal partiler içinde seçilmiş olmak aynı zamanda merkeziyetçi, emreden ve baskıcı bir iktidarı ele geçirmek anlamına da gelmektedir. Kadınlar için siyasal temsil bir iktidarı ele geçirmek değil, iktidarı paylaşımına açarak sorgulamaktır. Kadınlar merkeziyetçi bir iktidardan, koordine eden katılımcı bir yönetime doğru bir taleple siyaset yapmak istemektedirler. Yerel seçimlerde belediye başkanı aday aday olan bir kadının sözleri bu fikri açık bir biçimde ortaya koymaktadır:

Yerel yönetimler de, milletvekilliği de bir iktidara gelme olarak algılanıyor. Oysa biz iktidara gelmek değil, yönetim biçimini değiştirmek yani baskıcı egemenliğe dayanan emreden bir yönetici değil, koordine eden, ikna eden yatay bir örgütlenme modeli yaratmak istiyoruz. Kadın bakış açısıyla. Yani iktidarın belirli bakış açısını değiştirmek istiyoruz; bu nedenle bunu anlayamayanlar, iktidarı kadınlar ele geçirmek istiyormuş gibi bakıyorlar. Oysa sorun bu değil; sorun, tamamen o merkeziyetçi yapıda. Bunu kent merkez, belediyenin merkezi, hükümetin merkezi diye de algılayabiliriz. Bunu değiştirerek halk meclisleri, kadın meclisleri, çocuk meclisleri, muhtarlar belediye meclisleri, gençlik gurubu, kadın gurubu gibi belediye başkanıyla koordineli çalışacak bir yönetim modeli yaratmak istiyoruz. Bunu kavradığında o iktidarın elden kaçtığını düşünenler kendilerinin de bu yönetim tarzında bir yeri olduğunu görecektir ve bu engeller açılacaktır diye düşünüyorum (Yurdusev Özsökmenler, Belediye Başkanı Adayı, Uçansüperge.org)

Politikanın içeriğine kadın müdahalesi, politikanın bir kamu hizmeti olarak anlaşılması üzerinedir. Kendilerini özellikle yerel yönetimlerin hizmetlerinin doğrudan muhatabı olarak gören kadınlar, mevcut siyaset anlayışının bir iktidar aracı olarak gördüğü siyaseti, bir kamu hizmeti olarak tanımlamaktadırlar. Bu anlamda temsilci ve temsil edilen arasındaki ilişkiyi doğallaştırmak ve politikayı bir

kamu hizmeti haline dönüştürmek kadınların temel hedefidir.

Muhtarlığı siyaset olarak görmedim. Muhtarlığı bir amme hizmeti olarak gördüm. Ben belediye başkanlığının da siyasetle buluşturulmasını istemiyorum. Siyaseti olan belediye başkanlarımızın bize bakış açılarını gördüm. Benim bağımsız aday olmam da, bağımsız olarak halka hizmet etmek kadınların önünü açık kadınlara hizmet sunabilmek için (Dilek Kanber, Bağımsız Belediye Başkanı Adayı, ucansüperge.org).

Yerel politika Türkiye pratiği içerisinde bir rant aracı olarak görülmüştür. Kadınların bugüne kadar yerel politikada yetersiz temsilinin altında hem kadınların bu anlayış içerisinde kendilerine bir yer bulamamaları hem de bu rant paylaşımından doğrudan dışlanmaları görülebilir. Kadınlar eşe-dosta bağlı, çıkar ilişkilerinin yönlendirdiği bir yerel yönetim anlayışından, hizmete dayalı bir yerel yönetim anlayışına doğru bir politik dönüşümü talep etmektedir.

Yerel politikaya ilişkin kadın gündemi yerel politikanın teknik bir uzmanlık alanı olduğuna ilişkin bir anlayışı da sorgulamaktadır. Yerel yönetimler içerdikleri hizmet alanlarının bir gereği teknik bilgiye yoğun biçimde ihtiyaç göstermektedir. Teknik bilginin ise sanki verili bir koşullu gibi erkeklerde olduğu varsayılmaktadır. Gerek kadınların gerekse erkeklerin kendilerine ilişkin yaygın algıları bu yöndedir. Yerel yönetim seçimlerine kadınların müdahalesi içerisinde teknik bilgi ve yerel yönetim ilişkisi sorgulanırken, hem kadınlık niteliğine ilişkin ideolojik bakış sorgulanmakta hem de bilginin kolektifliği ve sorumlulukların paylaşılması ilkesi ortaya konulmaktadır.

Yerel politikaya ilişkin kadın gündemi tek tek bireysel yaşamların bilgisini politikaya taşımak istemektedir. "Kişisel olan politiktir" sloganına örnek teşkil edecek en somut anlar yerel seçim anlarıdır. Yol, su, temizlik, sağlık, ulaşım, sebze pazarı, uygun yaşam alanları, spor alanları, yeşil alan, çocuklar için eğitim ve oyun alanları, kreş, güvenlik, bakımevleri, sığınma evleri, toplum merkezleri, sağlık ocağı vb. gibi yerel yönetimlerin alanlarına giren pek çok hizmet aynı zamanda kadınlar açısından gündelik yaşamı çevreleyen önemli sorun alanlarıdır. Kadınlar her gün içiçe oldukları, çözüm bulmaya çalıştıkları kişisel gibi görünen sorunlarının, kolektif bir sorun olduğunu farkedere ve tek tek yaşamların bilgisini siyasete taşıyarak, yerel siyaseti kadınlar için ve kadınlar adına değiştirmek istemektedirler.

Bizim hanımların birçok sorunu var; yol sorunumuz, pazar sorunumuz, park sorunumuz var. Bunların hepsi bize bakıyor. Bunlarla hiçbir erkek muhtar aday ilgilanmiyor. Muhtarlık bir işimiz olduğunda gidip muhtarı kahvehaneden çağırıyoruz mesela. Bu muhtar ne kadar iş yapabilir ki... (Sergül Uslu, Muhtar Adayı, Tuzluçayır, Ucansüperge.org)

Sonuç: Olumlu Ayrımcılık

Siyasal partiler temsili demokrasilerde meşruyetlerini seçimlerden alır. Seçim halkın yönetim vekaletini temsilcilerine devrettikleri dönemdir. Belirli bir dönem içinde bu vekaletin nasıl kullanıldığına ilişkin değerlendirme sandık sonuçlarının dağılımı aracılığıyla belirlenir. Siyasal partilere yönelik halk tercihi aynı zamanda bu partilerin ideolojik söylemleri aracılığıyla ortaya koydukları programların da tercihi anlamına gelir. Yani halk belirli bir siyasal parti tercihi aracılığıyla belirli bir ideoloji, dünya görüşü ve bunlara uygun bir yönetim program tercihi de yapar. Temsilcilerini, bunları yapacak olanlara ilişkin bir güvenin simgesi olarak seçer.

Seçim yalnızca halkın tercihinin somutladığı bir anlık değildir. Aynı zamanda siyasal partilerin de bir tercih yaptıkları dönemdir. Partiler ideolojik tanımlama sınırları içerisinde bir diğer seçim dönemine kadar geçecek olan süre

içerisinde nasıl bir yönetim sergileyeceklerini gösterir. Ülkenin genel ve yerel sorunları konusunda yapacakları somut hizmetlere ilişkin programları kendi siyasal vizyonlarını ortaya koyan tercihlerdir. Bunları hangi yöntem tekniklerle, nasıl ve kimlerle yapacaklarına ilişkin bir tercih. Gerek siyasal partilerin seçim program, plan ve adaylık listelerine bakıldığında ve gerekse halkın bu siyasal partilere oy verirken en azından listelerin cinsiyet dağılımını sorgulamaksızın oy verme davranışlarına bakarak, Türk demokrasisinin kadınlar açısından ciddi problemler içerdiğini bir kez daha söylemek gerekmektedir. Herhangi bir toplumsal grubun istikrarlı olarak temsil edilmediği bir siyasal süreç demokrasi olarak adlandırılabilir mi?. Bu soruya kısaca halkın bilinç sorunu ya da siyasal partilerin demokrasi sorunu, kadınların ilgisizliği çerçevesinde tekil cevaplar bularak yanıt vermek olasıdır. Ancak bu yanıtlar bir bütün olarak erkek egemenliğinin (ataerkilliğin) farklı kurumsal düzenlemeler ve pratikler aracılığıyla nasıl işlediğini açıklamada yetersiz kalabilmektedir. Nitekim siyasal partiler kadın temsilinin yetersizliğine (yokluğu demek belki daha doğru) ilişkin eleştirileri yanıtlarken temel olarak kendilerini belirli bir demokrasi anlayışından yola çıkarak savunmaktadırlar. Bu savunma, sonucun niteliğini dönüp yeniden kadınlara fatura eden bir anlayıştır. Buna göre siyasal partiler kadınlara erkeklerle aynı eşit platformda yarışma olanağını açmakta ancak Türk aile yapısının özellikleri, kadınların isteksizliği, nitelikli kadın sayısındaki yetersizlik, kadınların karakter özelliklerinden kaynaklanan zaafılar, toplumun henüz yeterince olgunlaşmış olmaması vb.gibi daha da artırılabilir olan nedenler partilere göre kadınların yetersiz temsil edilmesine neden olmaktadır. Bunun da ötesinde aslında siyasal partiler kadın ya da erkek değil, insan olma ekseninde bir demokrasi anlayışının içinde yer aldıklarını, kadınların da erkekler tarafından temsil edilmesinin bir sorun olarak algılanmaması gerektiğini iddia etmektedirler. Sorun insanlık olarak konunca cinsiyetler arasındaki basit farkın bir önemi kalmamaktadır.

Kadınlar Türkiye'de cinsiyetçi bir demokrasi olduğunu iddia etmektedir. Böyle bir demokrasi modelinin gerçek içeriğine kavuşması kendiliğinden olabilecek bir süreç olarak görünmemektedir. Kadınların, kadınlar ve erkekler için mücadele edenlerin örgütlü müdahalesi ancak bu süreci dönüştürebilir. Kadınlar Türkiye'deki siyasal parti yapılanmasından, toplumsal bilinç kadar bir dizi engelin aşılması yönünde yoğun çabalar sarfetmektedir. Ancak bu çabaların yanında eşitlik temelinde bir demokrasiyi kabul ettiğini söyleyen siyasal partilerin de artık bir adım atmaları zorunlu hale gelmiştir. Bu adım da pek çok ülke tarafından uygulanmış ve sonuçları önemli değişikliklere yol açmış olumlu ayrımcılık politikalarıdır. Bir dahaki seçimlere kadınlarla erkeklerin birarada olduğu listelerle girmek ancak en az yüzde 33'lük bir kota ile mümkün görünmektedir. Eşit temsile dayalı bir demokrasi ancak Türkiye'nin ağır problemlerine bir yanıt bulabilir.

Kaynakça

- Alkan Ayten, Kadınlar Tarafından, Kadınlarla Birlikte ve Kadınlar İçin Yerel Politika. KA-DER Ankara, 2003.
- Phillips Anne, Demokrasinin Cinsiyeti. Metis, İstanbul, 1995.
- Sancar Üşür, Serpil, "Siyasal Süreçlere Katılımda Kadın Erkek Eşitliği", Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş. TUSİAD, Aralık, 2000
- Sancar Üşür, Serpil, Siyasal Yaşam ve Kadınlara Destek Politikaları. T.C. KSSGM, Ankara, 1997.
- Yerel Yönetimlerde Kadınlar, Uçansüperge.org.tr-
- UNDP Human Development Report 2003.

SALT KENDİ ALANININ İÇİNDE VAR OLMAK, ... YA DA...

Nuray Bayraktar

M.O. Ankara Şubesi
34. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

YÜREKLERİ UMUTTAN YANA OLAN KADINLARA DAİR...

Aşağıda yer alan yazı 1994 yılında kaleme alındı ve Damar Dergisi'nde yayınlandı. O günden bu yana da güncelliğinden bir şey kaybetmedi.

Yazıya konu olan kadına ilişkin en önemli değişiklik adının başındaki Dr. Ünvanı... oğlu şu an 13 yaşında ... 2 dernekte Yönetim Kurulu üyesi. Yani rolleri açısından durumu aynı. Tüm hayali aykırı kadınların öykülerini yazmak... Murathan Mungan'ın "Yüksek Topuklar" kitabındaki kadınlara inat, umudu hep kocaman yüreklerinde taşıyan, hayatı dönüştürmeye ve anlamlı kılmaya çalışan kadınların öykülerini.

*Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin yönetim mekanizmalarında yer alan tüm kadınlara sevgiyle...

Kadın hakları ve eşitliğinin insan hakları ve insanlar arasındaki eşitlik bağlamından çıkartılarak, salt kadını ve bedenini korumaya yönelik bir içerik ile tartışıldığı; kadın bağımsızlığı isteminin değişme kendini ve toplumu değiştirme anlamından öte biçimsel gösterimlere indirildiği bir ortamda...

Kadının siyasi alanda yeterli temsiliyetinin olmadığı; aile içi şiddete maruz kalan kadınların çoğunluğunu üniversiteli kadınların oluşturduğu, kadının hala başlık parası karşılığı alınıp satılabildiği bir sistemde...

Ev içinde ya da dışında yönetmeyi kabullenmiş, evine ve çocuğuna karşı üstlendiği büyük sorumluluğu diğer tüm sorumluluk alanlarının önüne geçen; yeterli eğitim olanaklarından yoksun kendi haklarına ve kendi bedenine sahip çıkamayan toplumsal rolü açısından üretici ve dönüştürücü olmayan çoğunluk içinde...

Anne olmak, eş olmak, hoca olmak ve yönetici olmak. Öncelik sırası yok belki içlerinde. Tüm birbiriyle bağıntılı tüm birbirini besleyen, birbirinden beslenen kimlikler. Ancak tümünün paydasında kadın olmak kaynaklı sorunlar var. Ve tüm kimliklerinde yoğun olarak öncelikli bu sorunu yaşamaktasın.

"Anne olmak" ve "eş olmak" kadın niteliğinin en ağır bastığı kimlikleridir. Zaman zaman diğer kimliklerinin önüne geçen; toplumdaki değer yargılarının; kabullerin ötesinde "farklı alanlarda kendini ifade etmeye çalıştığın her durumda ve her ortamda sorumlulukların konusunda kendinle en yoğun tartışmaya girdiğin kimlikleridir bunlar. "Hoca olmak" kadın

paydası ile çok da bağıntılı değildir sana göre. Kadın olmanın böyle bir işte olumlu ya da olumsuz bir katkısı yoktur. Bu kimliğinle devinim isteyen hızlı bir çalışma temposu içindedir sadece. Erkek meslektaşlarıyla aynı koşullarda çalışmaktasındır, ama aynı olanaklarla değil. Sınırlılık iş ortamından kaynaklanmamaktadır çoğunlukla. Sınırlılık ilk iki kimliğinden kaynaklanmaktadır, işle ilgili olarak "zaman" ciddi bir sorundur hep. Gün 24 saattir ve ilk iki kimliğin için kuşkusuz ve mutlaka bir erkekten daha çok zaman harcıyorsundur. Enerjin daha mı çoktur bilinmez ama zamanı iyi programladığın bir gerçektir. Birbiri ile çakışan ya da çatışan bir çok istemde öncelikler senden yana değildir hiç. Kendinin ne istediği ya da beklediği hep gerilerdedir ve genellikle hemen vazgeçebileceğin; kendine dair olan istemlerin ve beklentilerindir. Her durumda kendine dair olandan bu denli kolayca vazgeçebilmekte iken, benimsediğin dördüncü kimlik en ciddi ve önemli sorumluluk olanıdır kuşkusuz. Bir meslek örgütünde kadın yönetici olmak tüm kimliklerine baskın çıkan, tüm kimliklerini örteleyen tercihindir. Sorumluluğun büyüktür ve içten içe hep korku duymaktasındır. Başarılı olamamak kabullenilemez bir durumdur senin için, oysa çok açıktır; ne senden öncekilerden kötü, ne senden sonrakilerden çok iyisindir. İş; kuralı ve gereği ölçüsünde iyi yapmaya çalışmaktasındır tüm sınırlılıklara karşın. Üstelik para kazanmak için yapmak zorunda olduğun bir işin vardır ve bu alana ilişkin sorumlulukların çok büyüktür. Bu sorumlulukları ötelemen vazgeçmen ertelemen ise mümkün değildir ve doğal olarak benimsediğin bu yeni kimlik ilk iki kimliğinden biraz daha fedakarlık yapmanı gerektirmektedir. Toplumun beklentileri anlamında iyi bir anne ve iyi bir eş kimliğinden sınırlı maktasındır şimdi. Çocuğuna daha az zaman ayırabilmekte; evdeki düzeni sıkça ve çoğunlukla sekteye uğratmaktasındır. Bu durumdan kaynaklanan iç sıkıntılarının aldığın sorumluluğun birey olarak, toplum olarak gelişimin bir halkası olduğu kabulü ile bir miktar dağılsa da, bu; sorumluluklarını gidermen ya da çocuğuna daha verici olman konusunda gösterdiğin olağanüstü çabayı engellemektedir. Oysa sen yaşamı olduğu gibi kabullenmektense muhalefeti ve mücadeleyi seçenlerdensindir ve ancak böylesi bir kimlikle, içinde var olduğun toplumda kendini ifade edebilmektesindir. Yaşamın her alanında evde, işte, sokakta söyleyecek sözü olanlardan birisindir. Evde dönüştürmeye çalıştığın ilişkilerden öte, toplumu dönüştürmek konusunda da sorumluluğun olduğu düşüncesidir seni farklı bir yerde olmaktan alıkoyan, iyi anne olmak istemin iyi birey olma isteminin gerisindedir artık. Ev de seni daraltır, sığlaştıran düzene karşı çıkışın da aynı noktada bir mücadeleyi içermektedir. O nedenle tüm kimliklerinin ateşinde bu yeni kimliğin "insan olmanın" en iyi ifadesidir sana göre. Ve iyi anne, iyi eş, iyi hoca olmanın aslında "iyi insan" olmakla mümkün olabileceğini kavramış ve kabullenmişsindir, içinde var olduğun sistemden, ortamdın, düşünce tarzlarından kaynaklı tüm olumsuzluklara karşın her ortamı dönüştürebilme gücün de bu kabulden kaynaklanmaktadır. Ve "insan" olmak, "iyi bir insan" olmak istemin senin salt kendi alanının içinde var olmaktan çıkarak, farklı ortamlarda var olma istemini ve tercihini beraberinde getirmektedir. Ya da..."nın karşılığı da sadece budur sana göre.

ÖTEKİ(M)LER NE KADAR ÖTE(M)DE...

Pınar Göksan Aker

Karanfil Sokağı'nda sabah... Beyaz... Soğuk... Maskımı gömdüğüm atkıdan sıyrılınca, bacağında, kanlı ırice yarayı yalayan köpek geliyor gözüme... Siyah... Zifiri...

Yaralı bir hayvanla karşılaşınca, hayvanın yarısından gözlerine kaydırmak gözlerinizi tehlikelidir. Duygusallaşmakla yetinir kalır, yemeyeceği bir simiti önüne bırakmaktan öte'sini düşünmezsiniz. Görevinizi yapmış, karnını doyurmaya çalışmışsınızdır, ama yemiştir. Vicdanınız gevşerken, yaraysıyla bırakırsınız hayvanı...

Yaraya bakmaksızın, onu, çektiği acıdan kurtarmayı düşündürtür size... Kendinizi onun yerine koyup aynı acıyı hissetmenizi sağlar. Sempatinin s'si düşer o an, empati olur. Onun içindir ki insanlar, sokakta gördükleri aciz her hayvana "Ah canım, yazık..." diye yaklaşır, başını okşamaktan, en kabadayısı bir simit parçası uzaktan öteye geçemezler.

"Yok, yok o zaten iyileşiyor"

Yaraya odaklandım, gözleriyle buluşmadan... Baksam, orada kimbilir neler bekliyordu beni, hangi öte'ler, hangi yara bereler...

Yavaşça doğruldu, tık nefesle kalktı, seke seke yürümeye başladı. Bacaklarının üçü sağlamdı... Takıldım peşine... Hesapta öteki birinden yarıdımla, taksiye bindireceğim.

Fazla ilerlemeden, sokağın sonundaki camlı bankamatik kulübesinin önünde yavaşladı, yığıldı. Hani, biz insanoğlunun parayı ATM'lerde (Acil Takviye Merkezi!) bile sıcak tutmak adına icat ettiğimiz o camekânı kulübelere... İçerde, üç çocuk birbirlerine sokulmuş, bir olmuş yatıyorlar. En büyükleri gibi görünen dördüncüsü gerinip doğruldu, kapıyı açtı ve dışarı çıktı. Sanki evinin kapısını açar gibiydi... Köpek, fark edince, yattığı yerden yavaş hareketlerle çocuğa yöneldi. Kendilerince birbirlerine "Günaydın!" dediler. Çocuk elleri cebinde, köpek ardında... Seslendim çocuğa:

- Yardım eder misin? Köpeği iyileştirmek istiyorum.
- Ben de!... Onu şimdi iyileştirmeye götürüyorum.

Yalandı.

Olsun!

- Tamam, şimdi ben götürüyem, sen sonra yine iyileştirirsin.

- Yok yok, o zaten iyileşiyor.
- Yardım et de taksiye bindirelim.
- O zaman şu köşeden bindirelim.
- Yardım edecek misin?
- Hi hi...

Çocuk, sokağın ucuna dek düşünmüş olmalı ki, birdenbire Yüksel Caddesi'ne saptı. Koşarak uzaklaşmaya başladı. Siyah

köpek de ardından... Tek ayağını yere basamadan, tökezleye, seke... Kimbilir canı nasıl yana, acıya... Görüntü belleğimde, ardı ardına film kareleri gibi kayıyor, o an donuyordu...

Ve dilimi ısırırım o an. Çocuğın aniden uzaklaşmasının nedenini, ardından bakarken o kareler içinde bulacaktım... Kafasındaki düşünce balonunda şu vardı: "Beni neden görmüyorsun?"

Sonraki günlerde peşine düştüğüm yalnızca siyah köpek değildi artık, o çocuğu aynı zamanda... Çevreden sordum. Hemen herkes çok doğalmış gibi, "Onlar mı? Balıcı çocuklar... Köpek de onların... Sadece sabahları buradalar... Çocuklar uyanınca birlikte kaybolurlar ortadan... Kimbilir nereye giderler..."

Belli ki durumu kanıksayanlar, hem köpeğin, hem de balıcı çocukların sadece ve sadece gözlerine bakmışlardı. Bakıp acımış, acıyıp kendi hallerine şükretmiş, şükredip başlarını öteye çevirmiş, çevirdikleri anda da unutmuşlardı!

Kimse ne köpeğin yarasına, ne çocuğın yüzündeki kesiklere bakma cesaretini gösterebilmişti. Kolay mı, o zaman acıma, yerini sorumluluğa bırakacaktı. O da doktor demektir, veteriner demektir, karnını aşıla, yüreğini sevgiyle doyumak demektir. Vesaire, vesiare...

Ben hâlâ...

Ötekileri görmek için ille de kentin öte yakasına mı geçmek gerek...

Lavabosundan yılan çıkan gecekondu; karda kıyamette yalınayak gezen çocuklara; tek göz odada yaşayan 8 nüfusa; sanayide çalışan minik ellere, kirli suratlara; morartılmış gözleri, nasırlaşmış elleri ve tatmin edip çocuk doğurmaktan genişlemiş rahimleriyle duyuları törpülenmiş kadınlara; televolelerdeki sanal göz ziyafetini banyoda otuzbir çekerek gerçeğe dönüştürdüğünü zanneden delikanlılara; genelevlerdeki zevk makinesi kadınlara; namus belâsına babasının elinden içtiği zehirle ölen genç kızlara; ölen erkeğinin kardeşini koca bilmek zorunda olan gelinlere; işsizlik-sakatlık-alkol üçgeninde yutulan yaşamlara; dayaktan canı çıkan çocuklara mı bakmak gerek yalnızca?

Ötekiler, o kadar da ötemizde değil.. Onları görmek için ille de Altındağ varoşlarında gezinmek, objektifi sanayiye doğrultmak, kamerayı yolsuz-ışksız, yolları kardan geçit vermez köylere çevirmek gerekmiyor...

Öteki Ankara nicedir Karanfil Sokağı kadar ötemizde...

Yatağı soğuk taş, çatısı yıldızlı gece, duvarı dipsiz bir duyarsızlık olan koskoca bir evde yaşayan çocuklar, köpekler, kediler... Ötekiler...

Velhasıl, ben hâlâ o çocukla köpeği arıyorum. Benden önce görürseniz; gözlerinden önce, yaralarına bakmayı deneyin.

KENTSEL DÖNÜŞÜM

YASA TASARISI TASLAĞI ATÖLYE ÇALIŞMASI

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan yasa taslağı ile ilgili atölye çalışması, 20-22 Şubat 04 tarihinde Bolu/Abant'ta yapıldı.

Atölye çalışması;
BAYINDIRLIK ve İSKAN BAKANLIĞI /TEKNİK ARAŞTIRMA VE UYGULAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİLERİ,
KAMU KURUMLARININ TEMSİLCİLERİ,
YEREL YÖNETİM TEMSİLCİLERİ,
TMMOB VE MESLEK ODALARI TEMSİLCİLERİ,
ÜNİVERSİTE'LERDEN TEMSİLCİLER,
SERBEST ÇALIŞAN ŞEHİR PLANCILARININ katılımıyla gerçekleşti.

1.gün:
Genel Müdür Hami Yıldırım tarafından,Yasa Tasarısı ile ilgili katılımcılara bir sunuş yapıldı.

2.gün:
Oturumu yönetmek üzere, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı Prof.Dr. Ali Türel TMMOB temsilcileri tarafından oturum Başkanlığına önerildi.

Katılımcılarında uygun görmesi üzerine Prof.Dr.Ali Türel oturum başkanı olarak toplantıyı açtı.

2.gün 1.oturum:
"KENTSEL DÖNÜŞÜM YASA TASARISI" üzerine genel değerlendirmeler yapıldı. Bu oturumda söz alan bütün konuşmacılar, yasa tasarısının başlığının çok iddialı olmasına rağmen amaç ve kapsam bölümünün ise "KENTSEL DÖNÜŞÜM" kavramından çok uzak olduğunu, tasarının bu biçimi ile yeni bir "GECEKONDU

AFFI"nı içerdiğine vurgu yaptılar.

Konuşmacılar tarafından, "KENTSEL DÖNÜŞÜM" kavramı doğal afetlere maruz alanlar, tarihi çevre, sosyal ve teknik donatı alanları itibari ile niteliğini kaybetmiş, ekonomik ömrününü tamamlamış yapıların bulunduğu çöküntü alanlarının tamamının dönüşümünü kapsayan bir kavram olduğu, imar mevzuatına aykırı yapıların ve gecekonduların dönüşümünün bu konu başlıklarından sadece bir tanesini oluşturduğu vurgulanarak "İMAR AFFI" niteliğinde bir tasarının toplumun hemen hemen tüm kesimleri tarafından onay görmediği belirtilmiştir.

"KENTSEL DÖNÜŞÜM'ÜN BİR KENTLİLEŞME ve UYGARLAŞMA PROJESİ" olarak ele alınması gerektiği ve fiziki planlamanın dışında SOSYAL VE KÜLTÜREL boyutunun olduğu, bu dönüşümü sağlarken kentin gerçek sahiplerinin "TOPLUMSAL MUTABAKATININ alınması gerektiği tarafımızdan ortama aktarılmıştır.

Yasa tasarısının aceleye getirilmeden , bütün katılımcıların eleştirileri doğrultusunda yeniden değerlendirilmesi ve bu konuda "YAPI ÜRETİM SÜRECİNİN PAYDAŞLARININ görüşlerinin alınması gerektiği vurgulandı.

TMMOB ve MESLEK ODALARININ atölye çalışmalarına çağrılmalarının olumlu bir adım olduğunu ve bu noktada odaların öneri ve katkılarının devam edeceği ifade edildi.

Daha sonra tasarının madde'lerinin görüşülmesine geçilerek katılımcıların değerlendirmeleri alındı.

3.Gün:
Bakanlık raportörleri ilk iki günkü değerlendirmeleri eleştirileri ve katkıları da kapsayan "DEĞERLENDİRME RAPORUNU" katılımcılara sunmuş ve katılımcılardan değerlendirme, görüş ve önerilerinin yazılı olarak isteneceği ifade edilerek ATÖLYE ÇALIŞMASINA son verilmiştir.

BOLU - ABANT

KENTSEL DÖNÜŞÜM ATÖLYE ÇALIŞMASI SONUÇ RAPORU

20-22 Şubat 2004 tarihleri arasında Kentsel Dönüşüm Kanun Taslağı Çalışma Toplantısı kapsamında yapılan oturumda, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ali Türel oturum başkanı seçildi.

Kentsel dönüşüm kavramı doğal afetlere maruz alanlar, tarihi çevre, sosyal ve teknik donatı alanları itibari ile niteliğini kaybetmiş, ekonomik ömrünü tamamlamış yapıların bulunduğu çöküntü alanlarının tamamının dönüşümünü kapsayan bir kavram olduğu, imar mevzuatına aykırı yapıların ve gecekonduların dönüşümünün bu konu başlıklarından sadece bir tanesini oluşturduğu, oturum başkanı tarafından vurgulanarak imar affı niteliğinde bir tasarının toplumun hemen hemen tüm kesimleri tarafından onay görmediği belirtilmiştir.

Özellikle Habitatin 5. yıl toplantısında kentsel dönüşüm kavramına "af" olarak yaklaşılmasının istenmediğinin güçlü olarak dile getirildiği, bu güne kadar yürürlüğe konan af yasalarının spekülâtif gelir yasasına dönüşmesi nedeni ile yerel yönetimler de dahil bu yaklaşımın rağbet görmediği belirtilmiştir. Tapu verme hakkı yerine güvenli kullanım hakkının ön plana çıkarıldığı vurgulanmıştır. Bu çerçevede taslak hakkında genel düşünceler tartışmaya açılmıştır.

Bu kanun taslağı ile kentsel dönüşüm kavramına hukuki çerçeve çizilmeye çalışıldığı, bu taslağın kentsel dönüşüm kavramının içeriği ile örtüşmediği belirtilerek, kentsel değişim ve dönüşümün günümüzde kendiliğinden gelişen bir süreç olmasına rağmen çerçevesinin çizilmesine ve planlı hale getirilmesine ihtiyaç duyulduğu, tasarının vizyon, gözlem, geliştirme basamakları izlenerek oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır.

İmar ve Şehirleşme Yasa Tasarısı'nı referans alan bir düzenleme yapılması gerektiği konusunda ve bu taslak çerçevesinde oluşturulan rantın mutlak suretle kamuya dönüştürülmesi konularında mutabakata varılmıştır.

Devletin halkın barınma ihtiyacını karşılaması gerekliliği unutulmadan, güvenilirlikten uzak yapılaşmadan kaçınılması gerektiği belirtilerek, taslağın bu hali ile imar affını çağırıştırdığı, kentsel dönüşüm sürecini kapsamadığı, bu aşamada kentsel dönüşüm kavramının çok boyutlu olarak ele alınıp, kavramsal olarak yıpratılmaması gerektiği hususu üzerinde durulmuştur.

Kentsel dönüşüm kavramının "İmar ve Şehirleşme Yasa Tasarısı" içinde değerlendirilebileceği veya her iki tasarının eşgüdüm içerisinde ve eşzamanlı olarak ele alınmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

Tasarının mevcut 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Afet Mevzuatı ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun ile çelişen ve örtüşen hususlarının ayrıştırılması gerektiği, tüm bu tasarıların birbirleri ile ilişkisinin kurularak yetki ve uygulama karmaşası yaratacak hükümlerden kaçınılması gerektiği vurgulanmıştır.

Kentsel Dönüşüm Kanun Taslağı'nın bu hali ile İmar ve Şehirleşme Yasa Tasarısı taslağında çerçevesi belirlenen planların kademeli birliklilik ilkesini zedelediği vurgulanmıştır. Yukarıdaki önerilerden farklı olarak taslağın kapsamının daraltılması, detaylara girmeden genel esasları içeren ve kentsel dönüşüm sürecini değil, kentsel dönüşüm projelerini yönlendiren bir taslak niteliği kazanması gerektiği de önerilmiştir. Örnek olarak Kuzey Ankara Girişi Kanun tasarısı verilmiş ve tasarının kendi içerisinde finansını gerçekleştirdiği belirtilmiştir.

Gönüllülük esasına dayalı protokolle projelerin geliştirilmesi, plan değişikliği, arazilerin hamur edilerek ilgili idareye aktarılması gibi yöntemlerle bu projelerin yürütülebileceği, kamulaştırma yöntemine en son başvurulması gerektiği vurgulanmıştır.

Proje ölçeğini aşan nitelikteki taslağın ilgili idarelere mali külfet getireceği hususu üzerinde durulmuştur.

Öncelikle üst ölçekli planlara uygun eylem projelerinin ve finans modelinin oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır.

Kamunun yarattığı rantın, kamuya dönüşümünün engellendiği af niteliğindeki tasarılarından bu anlamda da kaçınılması gerektiği belirtilmiştir. Kamunun yarattığı rantların belli kesimlere aktarılmasından da kaçınılması ile demokratik katılım için yaşatma ve denetim mekanizmalarının üretilmesi gerektiği belirtilmiştir. "Mülk edinme hastalığından uzaklaşarak", kentlerin kapışılacak mekanlar değil, ortak yaşanacak mekanlar haline getirilmesi gerektiği, kentleşmenin ortaklık kurma kabiliyeti olduğu gibi söylemlere de yer verilmiştir. 4916 sayılı yasanın kentsel dönüşüm önünde önemli bir engel oluşturduğu, ilgili hükümlerinin yürürlükten kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılmasının gerektiği üzerinde durulmuştur.

Kentsel dönüşüm planı tanımına gerek olmadığı, bu kavramın İmar ve Şehirleşme Yasa Tasarısı taslağındaki

plan kademeleri ve plan tanımları içinde değerlendirilmesi gerektiği hususu üzerinde durularak, bu taslakta yer alan plan tanımının ve tescile ilişkin hususların geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Taslak ile 2981 sayılı yasanın yürürlükten kaldırılmasının uygun olduğu doğrultusunda verilen görüşlerinin yanı sıra, söz konusu yasanın yürürlükten kaldırılması ile kaybedilecek kaynaklar nedeniyle sorun yaşanacağını belirten görüşlere de yer verilmiştir. 2981 sayılı yasanın yürürlükten kaldırılması halinde yargıda birikmiş konuların yükünü azaltacak hükümlere de taslakta yer verilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Danıştay temsilcisi tarafından; idari mahkemenin verdiği kararın kesin olduğuna dair taslakta bir düzenlemeye yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Kentsel dönüşüm projelerinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından onaylanması gerektiği doğrultusunda görüş belirtenler olduğu gibi denetim yetkisinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na verilmesi halinde mevcut kadrolarla denetimin nasıl yürütüleceği doğrultusunda endişe duyulduğu ifade edilmiştir.

Kanunun bu hali ile İmar Mevzuatına aykırı yapıların ve gecekondu kullanıcılarının müracaatı ile başlayan bir süreci tanımladığı, tüm Türkiye'den gelecek müracaatlar doğrultusunda sağlanacak kaynakların nereden bulunacağı konusunda tereddüde düşüldüğü ifade edilerek, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın belirlediği alanlarda uygulama yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Kentsel dönüşümün 3 temel süreci olduğu vurgulanarak; bu süreçlerin, bilimsel ve teknik verilere dayalı karar süreci, uygulama süreci ve katılım süreçlerinden oluştuğu belirtilerek, bu süreçlere yönelik tanımlama yapılmadığı üzerinde durulmuştur.

Anayasa'nın 56. ve 57. maddesiyle sağlıklı çevreyi ve sağlıklı yerleşmeleri kurma ve geliştirme görevi kapsamında; devletin sorumluluklarına değinilerek kaynak bulmaya, alternatif kaynakları geliştirmeye, maliyeti toplumsallaştırmaya olan zorunluluk dile getirilerek, kentsel dönüşümün tüm bu sorumlulukları yerine getirmek için bir araç olarak görülmesi gerektiği belirtilmiştir. Taslağın başlığına denk düşen bir açılımı olmadığı, bu anlamda kentsel dönüşüm kavramının uygarlaşmanın bir aracı olarak görülmesi gerektiği ve kentin yeniden üretim sürecine kentte yaşayanların doğrudan katılımının sağlanmasının önemi üzerinde durulmuştur. Toplumsal mutabakatın oluşturulmasının gerekliliği üzerinde durularak, İstanbul Deprem Master Planı kapsamı çerçevesinde bu kavramların geliştirildiği belirtilmiştir. Kentin depreme karşı hazırlıklı olması için, kentin yeniden üretim sürecine kentte yaşayanların doğrudan katılması gerektiği vurgulanarak kentsel dönüşüm kavramının sosyal, kültürel ve ekonomik boyutunun bu bağlamda değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Kentsel dönüşüm için gerekli olan araçların yeniden tanımlanması gerektiği, imar hakkı transferi, gayri menkul değer artışı ile transfer, yapılaşmaya teşvik ve zorlama, kamulaştırma, kiralama veya satma gibi mülkiyet

haklarında kısıtlama yapılması, sigorta havuzunun birleştirilerek yeni kredi sistemlerinin oluşturması ve Düzenleme Ortaklık Payında değer artışının dikkate alınması gibi yöntemlerin bu taslak içinde geliştirilmesinin gerektiği belirtilmiştir.

Planlamanın mevcut durumu yasallaştırma sürecinin önüne geçerek, dışsallıkları da kapsayacak şekilde geliştirilmesinin gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Mutlak suretle yapı stoğu envanteri oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

7269 sayılı Yasada afet riski taşıyan bölgelerin tasfiyesi öngörüldüğünden, genel esaslar maddesinden 7269 sayılı yasanın çıkartılması istenmiştir. Kentsel dönüşümün koruma alanları ile kıyı alanları ve özel alanlarda uygulanmasının sorunlara neden olabileceği belirtilmiştir. Plan kademeleri içerisinde kentsel tasarım projelerinin yer alması ifade edilmiştir. Ömrünü bitiren konutların yenilenmesi, afet riskli alanların dönüşümü, mevcut yapı yoğunluğunun azaltılması ve kent kimliklerinin belirlenmesine yönelik konuların taslakta ayrı ayrı ele alınmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Hak sahipliği kavramı üzerinde durulmuştur.

Taslakta yer alan ada bazında düzenleme önerisinin kentsel tasarımı daha etkin hale getirebileceği, parsel bazındaki uygulamalardan artık uzaklaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Mevcut imarlı alanların afet tehlike ve riskleri ile sosyal ve teknik donatı alanları açısından güvenilirliğinin irdelenmesinin gerektiği, bu bağlamda imar planlı alanlarda yapılan tespitler doğrultusunda yeniden değerlendirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Bu taslak ile belediyelere kamulaştırma yetkisinin verilmesi halinde, hizmet vermek isteyen belediyelerin uygulamaya ilişkin sorunlarının çözülmüş olacağı ifade edilmiştir.

Vakıflara ait taşınmazlara ilişkin düzenlemenin yeniden yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Amaç, kapsam, genel esaslar ve istisnalar maddelerinin taslağın içeriği doğrultusunda değerlendirilerek, yeniden düzenlenmesi gerektiği hususunda görüş birliğine varılmış olup, genel esaslar bölümünde planlama ve uygulamadaki ilkelerin belirlenmesinin gerekliliğine dikkat çekilmiştir. Ayrıca kapsam maddesine "mevcut yerleşmelerde" ifadesinin eklenmesi önerilmiştir.

Plan kademeleri arasında dikey doğrultuda gidiş ve gelişlerin olmasının, üst ve alt ölçekli planlar arasındaki içerik uyumunun önemi üzerinde durulmuştur. Sosyal ve teknik altyapının yapı tanımı içine alınarak kentsel dönüşümün tümünü içerecek şekilde düzenlenmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Amaç maddesinin İmar ve Şehirciye Yasa Tasarısı'nda yer alan kavramlarla zenginleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu maddedeki "tüm" ifadesinin, mevcut ve gelecekteki yapı, altyapı ve arsa ihtiyaçlarının karşılanması olarak değiştirilmesi önerilmiştir.

Amaç maddesinde yer alan "ucuz yapı ve arsa üretmek" ifadesinin yerine "kaliteli ve sağlıklı yapı üretmek" ifadesinin getirilmesi istenmiştir. Tescil dışı alanlarda ve mera vasfını yitirmiş alanlarda, bu taslak doğrultusunda uygulamanın nasıl yapılacağına ilişkin esasların belirlenmesi istenmiştir.

Özel kanunlarla verilmiş yetkilerin devam ettirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

İmar Mevzuatı açısından, arsa ve arazi kavramlarının taslak içerisinde birlikte ele alınması istenmiştir.

Hisseli parsellerde dönüşümün gerçekleşemediği vurgulanarak taslakta bu hususlara yer verilmesi istenmiştir. Taslak içerisinde yer alan, hisseli parsellerin ada bazında çözüm önerisi benimsenmiştir.

Taslakta yer alan plan ve parselasyon planlarının onaylama, tespit ve askı sürelerinin yetersiz olduğu belirtilerek, süreçlerin tereddüte yer vermeyecek şekilde kesinleştirilmesi istenmiştir.

Afet tehlike ve risklerinin stratejik plan ölçeğinde belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Sınır tespit kurullarının kurulmasına gerek olmadığı, sınırın planlama aşamasında belirlenebileceği belirtilerek, müracaata göre belirlenmesinin sakinçaları üzerinde durulurken aynı zamanda sınır tespit kurulunun tanımlar bölümünde tanımının yapılması, sınır tespit kurullarında yer alacaklara ilişkin mesleki yeterliliğe sahip ifadesinin daha açık yazılması gerektiği ve farklı nitelikli alanlarda ilgili meslek gruplarının yer alması gerektiği ifade edilmiştir.

Mevcut ve gelecekteki afet tehlike ve riskleri taşıyan alanların tümünün taslak kapsamına alınmasının uygulanabilirliğinin olmadığı belirtilmiştir.

Taslakta yer alan ÇED ön araştırma raporu ifadesinin çevresel durum değerlendirme raporu olarak düzeltilmesi gerektiği ve 1993 yılından önce yapılan yapılar için ayrı bir düzenleme yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Yapının esas bedeli tanımının, yapının taşınmaz maliyet bedeli olarak düzeltilmesi gerektiği, arazi, arsa değeri, taşınmaz değeri gibi tanımların eklenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Kentsel dönüşüm ve iyileştirme farklı alanlarda uygulanacak ise değişik uygulamaları tanımlayan plan dokümanını üst ölçekli planlarda belirlemenin önemi ve farklı ilçelerde yapılabilecek müracaatları izleme mekanizmasının gerekliliği üzerinde durularak, ayrıca başvurularda hisseli mülkiyetin değerlendirme kriterlerinin belirlenmesi istenmiştir.

İmar planları ile oluşan değer artışlarının adil bir şekilde dağıtılmadığı, %40 olan DOP (Düzenleme Ortaklık Payı)'un bu haliyle bile kamu eline geçmesi gereken alanların tamamını karşılamadığı belirtilmiş, çağdaş ve gelişmiş ülkelerde imar uygulamalarının alternatifli ve değer esasına dayalı olarak yapıldığı vurgulanmıştır.

Taslakta yer alan KOP (Kamu Ortaklık Payı) tanımının

yürürlükteki mevzuatta yer almadığı belirtilerek, tanımının yapılması gerektiği veya DOP ile KOP'un birleştirilerek İmar ve Şehirciye Kanunu ile paralelliğinin sağlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Kentsel dönüşümün de içerik olarak değerlendirme esasına göre yapılacak imar uygulaması ile örtüştüğü belirtilmiştir. Mevcut yerleşim alanlarında oluşturulması öngörülen mülkiyete, harita bilgilerine ve arazi kullanımlarına yönelik güncel sonuç verilerinin oluşturulmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Kentsel dönüşüm planlarıyla oluşacak değer artışlarının yaşam alanlarına aktarılmasının mutlaka gerçekleştirilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Bu işlemlerin yapılmasında sürecin tanımlanması ve değerlendirme yönetmeliğinin mutlaka oluşturulması gerektiği belirtilmiş, eşdeğerlik yönteminin uygulanması ile taslaktaki kamulaştırma maddesine gerek kalmayacağı vurgulanmıştır.

Taslağın tespit ve tasnif işlemlerinde kullanılmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarından temin edilecek bilgi ve belgelerin bedellerinin taslakta oluşturulan fondan karşılanması gerektiği, ayrıca hava fotoğraflarının da 203 sayılı kanun gereğince Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile Harita Genel Komutanlığı'ndan 30 gün içinde temin edilmesinin mümkün olmadığı dile getirilmiştir.

Taslakta uygulanış biçimi ile öngörülen idari cezaların ve para cezalarının, madde içinde yazılması ve uygulanma şekillerine netlik kazandırılması gerektiği, para cezalarını uygulayacak birimlerin belirsiz olduğu ve cezaların miktarlarına ilişkin takdir yetkisinin geniş aralıklarla verildiği ifade edilmiştir. Ayrıca, cezaların artırılmış olması olumlu karşılanmıştır.

İlgili idareler bünyesinde yeterli eleman bulunmaması halinde, özel sektörden eleman temin edilmesinin şaibelere yol açılabileceği belirtilirken, aksi görüşler de dile getirilerek çalışma usul ve esasları belirlenmek suretiyle denetim sağlanabileceği dile getirilmiştir.

Kentsel dönüşüme yapılan kamusal finans desteğinin getirdiği ve getireceği yüklerden söz edilerek, kişilerden arsa bedelini peşin almak, altyapı ve yapı maliyet bedelinde indirim yapmak yöntemlerinin üzerinde çalışılması gereken hususlar olduğu belirtilmiştir.

İmar mevzuatına aykırı yapı ve gecekondu tanımları içerisinde yer alabilecek yapı türlerinin sınıflandırılarak belgelerin ve ceza türlerinin bu sınıflara göre çeşitlendirilmesinin ve konutu olmayanlara da belge verilmesinin tasarı içerisinde yer almasının gereği üzerinde durulmuştur.

Sonuç olarak; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından kentsel dönüşüm kavramının hazırlanan yasa taslağı ile tartışmaya açılmasının önemi üzerinde durularak bu çalışmanın bundan sonra yapılacak çalışmalar ile geliştirilmesinin gerekliliği vurgulanarak, tüm çevrelerin bu gelişim sürecine yapacakları katkıların derlenmesi neticesinde uygulanabilir ve kapsamlı bir kanunun ortaya çıkacağı görüşünde birleşilmiştir.

Zümrüt Apartmanı

Nahide Tan

Zümrüt apartmanı felaketi ile ilintili gündemde ve bu platformda tartışılması gereken sanırım "mesleki eğitimin kalitesi, meslek bilinci, konut arsası üretimi, imar planının oluşturulmuş süreci, mesleki denetim, işi erbabına yaptırma", "sağlıklı konut üretimi" bir yana, "bilinçli konut satınalma" nasıl temin edilir olmalı...

Göçük altında kalanlar arasında mimar, mühendisler de var... Meslektaşlarımız nasıl oluyor da bu konutlarda barınmayı göze alıyorlar? Bu yapıları nasıl satın alıyorlar? Demek ki "konut üretiminden sorumlu bizler" kolayca, sonucu böyle facia olabilecek durumlarda aciz kalabiliyoruz...

Zemin etüdü, zemin hesapları, statik projeleri bize birşey ifade etmiyor...

Mimar ve mühendisler bu noktadayken, teknik donanımı olmayan insanların bilinçlenmesi nasıl olacak?

Yıllar önce ablama ev satın alırken yardımcı olmuştum... Aldıktan sonra yangın merdiveni olmayan 18 katlı bir apartmandan ev aldığımızı farkettim ve bu evde halen yaşamaktayım...

Şimdi düşündüğümde ciddi bir konut firması tarafından "yangın merdiveni şartnamesi öncesi" yapılmış olsa da 18 katın gereklerini karşılamalıydı diyorum...

Satınalma sürecinde "inşaat standardı, çevre, sosyal donatıları, satınalma bedeli" dörtlemesini takip ettiğimizi sandığımız halde bunu tam olarak başaramadığımızı görüyorum şimdi...

İnşaat standardı dediğimizde, klasik olarak konutta talebe uygun hacimsel büyüklükler, kullanılan malzeme, ıslak hacimler, servis mekanları ve ekstralara, apartmanın ortak hacimlerinin kalitesine bakıyoruz da yangın çıktığında ne yaparız bakmıyoruz. Garaj/otopark/depoyu önemsiyoruz da zemin emniyet katsayısı ne alındı bu yapıda ve zeminin durumu nedir öğrenmek aklımıza gelmiyor? Yapının ısı, su ve ses izolasyonunu anımsamıyoruz alırken de yaşarken aykırıyoruz... Kaçımız yaşadığımız ya da ürettiğimiz bir yapıda ne oranda sağlığa zararlı malzeme kullandığımızın ve bunun bir standardı olduğunun bilincinde? Ahsapta, PVC, boya imalatında kullanılan zararlı malzemeler, petrol ürünleri, kanserojen malzemeler aynı derecede hayatımızı tehdit etmiyor mu?

Her konuda istikrarsız, kontrolsüz ve güvensiz bir ülkede yaşıyoruz...

Eğitim sistemimiz, beklentilerimiz, taleplerimize de bu istikrarsızlık gözlüğünden bakıp ulaşıyoruz...

Kısaca beklentilerimiz fakir, kendimizi en iyi şeylere layık göremiyoruz ve hiçbirşeyi sorgulamıyoruz...

Ucuza kapattık mantığındayız, köşe dönme mantığındayız... Ürettiklerimizi ucuza üretiyoruz, emeğimiz ucuz, düşünmeye vaktimiz yok, zaten pek de iştahımız yok...

"Mimar" olarak "yapılaşma sürecinin" çok aza indirgenmiş bir kısmına müdahale edebiliyoruz... Yaptırımımız yok, bu konuda bilinçlendiğimiz de yok...

Geleneksel değerlerimize de çağın gereği teknolojik gelişmelere de aynı özensizlikle bakıyoruz. En azından deprem sonrası deprem konutlarının üretimi sürecini izleyen biri olarak aslında sorunu çözmek kolay da bunu bizim yakalamamız biraz zor, ülke olarak diyorum... Henüz bu şansımız yok gibi...

Çöken Beklenti

Haldun Akçakoca
Mimar-Moskova

Moskovalıların sevgililer günü için beledikleri sürpriz bu sefer hiç umulmadık bir yerden geldi. İki hafta önce, Moskova kentinin damarlarını oluşturan ve günde 8.5 milyon insanı taşıyan, Avrupa'nın en sık tren kalkma aralığına sahip metrosunda patlayan ve 40 kişinin ölümüne yol açan bombanın ardından, Moskova'lılar sevgililer gününü de kanlı bir eylem beklentisi içinde tedirgin bir şekilde geçirirlerken, Transvaal Park'daki çökme haberi tabii ki, ilk başta bir terör saldırısı etkisi yarattı.

Bir kısmını arkadaşının yaşgünü kutlamaya gelen çocuklarla, bir kısmını sevgililer günü akşamı, yakındaki bir eğlence merkezine gitmek için biraraya gelen gençlerin oluşturduğu yaklaşık 352 kişilik bir kalabalığın üzerine saat 19.15'de büyük bir gürültü ile çöken havuzun çatısı, 26'sının ölümüne en az 111'inin ise yaralanmasına yolaçtı.

Üç gün süren kurtarma çalışmaları sırasında, enkaz altında ve suyun içinde kalanların, -20 derece soğukta donarak ölmelerini engellemek için, enkaz yığına sürekli olarak sıcak hava pompalandı.

Batı Avrupa'da türünün en büyük örneği olmakla ve 18 ay gibi rekor bir sürede tamamlanmakla ünlenerken, Şehir Konseyi tarafından da 2002 'en iyi gerçekleştirilmiş proje' ödülünü alan eğlence kompleksindeki havuz, en geniş yerde 50 m. açıklığa sahip ve suyun yüzeyinden 20 m. yükseklikten giden betonarme taşıyıcı bir çatı örtüsüne sahipti.

Projelendirmesi Moskova'da benzer çok büyük bir projeye imza atmış olan Sergei Kiselyov & Partners tarafından, inşaatı ise uzun süredir Rusya bölgesinde iş yapan Koçak İnşaat tarafından gerçekleştirilen havuzun çökmesi sonucu, sözkonusu firmaların lisansları geçici olarak donduruldu.

Yetkililer, çatının içeri ile dışarı arasındaki yüksek ısı farkının etkisi ve hesaplanandan daha fazla biriken ve temizlenmeyen kar yükü yüzünden çöktüğü şeklinde ilk ağızda yapılan açıklamaların, gerçeği yansıtmayabileceğini, incelemelerin sürdüğünü ama yapım hatası ile bakım eksikleri üzerinde durulduğunu bildirdiler.

Bundan sonra, yapılan açıklamalarda ise, havuzun kar edebilmesi için günde 1500 kişiyi ağırlaması gerekirken, bu rakamın altında kalındığından gerçekleşen işletme değişiminin ardından, (havuz suyunu temiz tutmak için kullanılan) "klorid" in buharınının yolaçtığı, yıpratıcı korozyon etkisini azaltmak için çalıştırılması gereken havalandırma tertibatlarının yeterince çalıştırılmaması olduğu ihtimali üzerinde de durulduğu belirtildi.

Bunun yanısıra temizlenmeyen karın zaman içinde donarak, ve havadaki nemi de emerek sürekli ağırlığını arttıran buz külesine dönüşmesinin de etkenlerden birisi olabileceğini gözardı etmemek gerekiyor.

Moskova'daki ilk çöken havuz çatısı değil ...

1984'de Hollanda'daki Belediye Yüzme Havuzu'nun ardından, 1985 yılı Mayıs ayında da, İsviçre'nin Uster kentinde, benzer şekilde çöken havuzun betonarme çatısının enkazının altında, 12 kişi hayatını kaybetmişti.

Söz konusu olaydan sonra İsviçre, Federal Malzeme Test ve Berlin Malzeme Araştırma ve Test Enstitü'lerinin ortaklaşa yaptıkları araştırmalardan sonra, çatının çökmesinin, betonarme taşıyıcı içindeki çelik donatının korozyona uğraması ve çatı yükünü taşıyamaması sonucunda olduğu ortaya çıktı. Bu korozyonun ise temel olarak, klorid'in yolaçtığı "Stress Corrosion Cracking Gerilim Korozyon Çatlama" (SCC) sonucu olduğu saptandı.

Klorid buharının malzeme yüzeyinde oluşturduğu son derece zararlı etkiyi azaltabilmek için, taşıyıcı ve konstrüktif yüzeylerde düzenli olarak temizlik yapılması gerekiyor.

Büyük açıklık geçen havuz çatılarında bunun yanısıra, işletme maliyetlerini düşük tutmak için, içerdeki havanın yeniden sirküle edilmesinin de yolaçtığı yüksek nem oranı ve kondansasyon, içerdeki yüksek hava sıcaklıklarının korozyon etkisini arttıracı unsurlar olduğunu unutmamak gerekiyor.

"Stress Corrosion Cracking Gerilim Korozyon Çatlama" Etkisinin nedenleri, tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlere ilişkin daha ayrıntılı (ingilizce) teknik açıklamaya, www.corrosion-doctors.org/forms/swimming.htm adresindeki web sayfasından ulaşabilirsiniz.

Öteki/ Çocuk/Ankara... Çocuk/Ankara/Hayal Ankara/Hayal/...

Büyük Kolej Türkçe Dersi Zümresinin sekizinci sınıf öğrencileri için hazırladıkları "Ankara'yı bir balon ile gezdiğinizizi düşünün. Yukarıdan gördükleriniz ile ilgili betimlemelere yer verecek bir yazılı anlatım çalışması yapın." sınav sorusu üzerine öğrencilerin yazdıkları metinlerden. (Derleyen: Nermin Çelik)

Ankara'ya Yukarıdan Bakmak / Doğa Çelik

Ankara'yı aşağıdan görünce çok güzel bir şehir olduğunu biliyorum; her tarafında ayrı bir güzellik var. Ankara'ya yukarıdan bakınca görülecek güzelliği hayal etmek çok zor. Öncelikle Kızılay; yukarıdan bakınca binlerce insan, hepsinin işi ayrı hepsinin gideceği yer, düşündükleri farklı. Gerçi Ankara'nın eski fotoğraflarına baktığımda o zaman daha güzel olduğunu düşünüyorum. Bu koca binalar şehrimizin güzelliğini biraz bozdu. Ama Ankara'nın havası, suyu gibi yoktur. Hele öyle bir yükseklikten bakınca şehir daha da güzelleşiyor. Sadece Kızılay değil, GOP, Bahçelievler, Keçiören gibi semtlerimizin hepsi güzel. Keşke balonla gezmek gibi bir imkanımız olsaydı. Ankara'ya yukarıdan bakınca aşağıdan baktığımız kadar güzel olduğuna eminim.

Güzel Ankara-Çirkin Ankara / Alican Boysan

Balonla Ankara'yı gezdim geçen hafta. Çok güzel yerleri olduğu gibi kötü yerleri de vardı. Apartmanlar yukarıdan bakılınca oyuncak bloklar gibi gözüküyorlardı. Parklar ise yeşillik dolu salata kaselerine benziyorlardı. Gökyüzünden bakınca herşey o kadar minik gözüküyordu ki, Atakule'yi bir lolipopa benzettim. Anıtkabir ise, bir kibrit kutusu gibi gözüküyordu. Buralar güzel yerlerdi. Gecekondu mahalleleri ise içi karartıcı görünüyorlardı. Bir savaştan kalan yıkıntılara benziyorlardı. Apartmanların tersine buralar iticiydi ve kum ile taş yığınlarına benziyorlardı. Gezi üç saat sürdü ve sonra yere indik. Gökyüzünde dolaşmak çok güzeldi.

Gökyüzü Gezisi / Mert Pehlivan

Şu anda Ankara üzerindeyim. Uçmak denen eylemin ne kadar güzel bir şey olduğunu yine anlıyorum. Her şey, herkes küçücük görünüyor buradan. Fakat manzara çok güzel. Daha önce bu kadar güzel bir şehirde yaşadığımı bilmezdim. Anıtkabir ışıklı bir şekilde görünüyor buradan. Ankara'nın karanlığına ışık tutuyor. Atakule de çok güzel buradan. Göğe doğru yükselen bir meşale gibi. Yüzüme çarpan rüzgar müthiş bir huzur veriyor bana. Gece ilerlerken hafifçe uyukum geliyor. Bu an herşeye bedel. Artık yere inmem gerek. Fakat o ses de ne? Galiba, galiba uçak bu...

GENEL KURUL GAZETESİ ÖYKÜSÜ

Çocuk ve Mimarlık Çalışma Grubu
Rabia Ç. Çavdar

Çocuk ve Mimarlık Çalışma Grubu, "1000 Mimar 1000 Okulda" projesi kapsamında yapılan çalışma ve etkinliklerden elde ettiklerini genel kurul ortamında sergileyerek, mimarlık ortamı ile paylaşmak istedi. Bu çerçevede, okullarda yürütülen projelerden seçki yaparak, üretilen maketlerden örnekler belirleyerek genel kurul fuayesine taşıdı. Ayrıca çocuklar, mimarlara söylemek istediklerini mimarlardan beklentilerini ortaya koyacakları ve kendi yaşam önerilerini aktaracakları bir genel kurul gazetesi çıkartma isteğinde oldular. On gün öncesinden hazırlıklara başlayarak, bir gazete atölyesi kurguladılar; neler yapmak istediklerine, gazetede nelerin nasıl bir düzende varolmasını istediklerine karar verdiler.

Mimarlar Odası 5. katında, 3 gün boyunca bir araya gelerek, bir arada çalışarak gazetelerini baskıya hazır hale getirdiler. gazetenin son sayfasını ise; genel kurulu izleyerek, genel kurul günü tamamladılar, genel kurula ilişkin, gözlem ve eleştirilerini aktardılar.

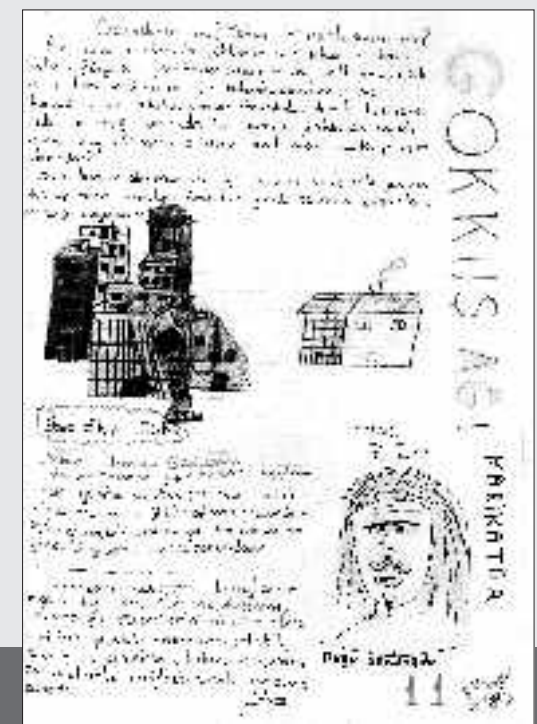
Adı; "Gökkuşuğu" gazetesi...

Bir çağrışım oyunu ile buldular gazetesinin adını. Bin bir renk, rüzgar gülü, uçurtma ve merdiven gibi isimlerin arasından; farklı düşünce ve hayalleri bir arada bulundurduğu gerekçesiyle "Gökkuşuğu"nu seçtiler. "Yeni Yaşam Önerileri" ikincil isim olarak belirlendi; çünkü yeni yaşam önerileri sunuyorlardı yazdıklarıyla. Hitit güneşi eskizini ana sayfaya gazete amblemi olarak yerleştirdiler, Ankara keçisi eskizlerinden de her bir sayfaya logo yaptılar. Orta sayfada ise bir çocuk parkı tasarımı vardı, pek de bildiğimiz/tandığımız parklara benzemeyen.

Çocuklar bu gazete'yi genel kurul günü satarak elde ettikleri gelir ile, Saraycık'taki Şehitler İlköğretim Okulu'nun kütüphanesine kitap almayı hedeflediler. Şimdi hangi kitapları alabileceklerini araştırmaktalar.

Eğer nasıl bir gazete olduğunu merak ediyorsanız; Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nden edinebilirsiniz.

Çocukların gözüyle mimarlığı ve mimarlık sorunlarını izlemek istiyorsanız; Gökkuşuğu'na davet ediyoruz sizi.

Gazete Yaratma Atölyesi katılımcılarına; Büşra Elçin Türkan, Dilara Zegerek, Doğu Gündoğdu, Eda Kirişçioğlu, Ege Sönmez, Hazal Kafadar, Merve Kavuncu, Neslişah Hocaoğlu, Özhan Özen, Özge Göçer, Ufuk Özkıran, Ulaş Yıldırım, Türk Cebeci'ye sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ
ÇOCUK VE MİMARLIK GRUBU

cocukmimarlik@mimarlarodasiankara.org
info@mimarlarodasiankara.org

duyuru ... duyuru ... duyuru ... duyuru ...

MİMARLAR ODASI ŞUBELERİ YÖNETİM KURULU GÖREV DAĞILIMLARI 2004 / 2006

ADANA ŞUBESİ (8. Dönem)

Başkan : Samet KARYALDIZ (15930)
Başkan Yrd. : Bekir KAMIŞLI (20176)
Sekreter Üye : Tülay SARI (20119)
Sayman Üye : M.Yaşar COŞKUN (6360)
Üye : Ediz İrfan ERKOÇ (24056)
Üye : Ayça KATLAV ŞAHBAZ (28355)
Üye : Taşkın CEYLAN (21185)

ANKARA ŞUBESİ (38. Dönem)

Başkan : H. Ali ULUSOY (17892)
Başkan Yrd. : Semra UYGUR (11956)
Sekreter Üye : M. Onur YILMAZ (29997)
Sayman Üye : Hatice ÜSKÜDAR ÖZER (19866)
Üye : Tezcan KARAKUŞ CANDAN (19502)
Üye : Kemal NALBANT (14707)
Üye : Mehmet SANER (31692)

ANTALYA ŞUBESİ (10. Dönem)

Başkan : M.Osman AYDIN (13140)
Başkan Yrd. : Özge KÖKSAL (21871)
Sekreter Üye : Nilgül YILMAZ (17553)
Sayman Üye : Hüseyin YAŞAR (17634)
Üye : Mustafa YALIM (17589)
Üye : Ali Serdar AYKURT (30295)
Üye : Fatma Hale ÖZKAYA (31350)

BALIKESİR ŞUBESİ (7. Dönem)

Başkan : S.Cengiz DİKİCİ (15558)
Başkan Yrd. : A.Tevfik AYKUL (8034)
Sekreter Üye : Erkan AĞABEYOĞLU (23025)
Sayman Üye : Murat ALBAYRAK (18123)
Üye : M.Ali ÖZERK (21530)
Üye : Saduman ERCAN (12189)
Üye : Ayşe UÇAR KEÇEÇİOĞLU (17938)

BURSA ŞUBESİ (10. Dönem)

Başkan : Ahmet AYBAR (6628)
Başkan Yrd. : Melih TURA (10929)
Sekreter Üye : İşıl GENÇOĞLU MAYDAER (22389)
Sayman Üye : Mete Mithat ÖZGEN (23445)
Üye : Ahmet ARABACIOĞLU (15783)
Üye : Ömer Tahir GÜLKOKAR (8742)
Üye : Figen AKŞEN (19551)

ÇANAKKALE ŞUBESİ (5. Dönem)

Başkan : Ünal ÖMERCİOĞLU (15565)
Başkan Yrd. : Aytekin BIBER (27513)
Sekreter Üye : Serpil AKA (18015)
Sayman Üye : Esra ÖZKÖK PİRİNÇÇİLER (18061)
Üye : Hüseyin Avni ELİBOL (18068)
Üye : Mustafa KURT (23763)
Üye : Yiğit ESER (27530)

DENİZLİ ŞUBESİ (6. Dönem)

Başkan : Süleyman BOZ (10091)
Başkan Yrd. : Cüneyt ZEYTİNCİ (16202)
Sekreter Üye : İbrahim ŞENEL (24284)
Sayman Üye : Mehmet AKBAŞ (24982)
Üye : Selim İÇKE (20562)
Üye : Mesut BAYRAM (20622)
Üye : Suat BİLĞİ (24970)

DIYARBAKIR ŞUBESİ (6. Dönem)

Başkan : Nihat ÇEN (21745)
Başkan Yrd. : Abdullah ALTUNTAŞ (28769)
Sekreter Üye : Mehmet ÖZEL (24935)
Sayman Üye : Necati PİRİNÇÇİOĞLU (24934)
Üye : Ramazan KARASIN (24882)
Üye : Gelavuj AKKOÇ (21776)
Üye : Gülşay ÇETİN TAYFUN (24860)

ESKİŞEHİR ŞUBESİ (7. Dönem)

Başkan : Halit HALAÇ (23629)
Başkan Yrd. : Ali YALÇIN (23618)
Sekreter Üye : K.Tunga ÇAĞLAYAN (23636)
Sayman Üye : Cem UÇER (23615)
Üye : Yeliz UZUNYURT (23682)
Üye : Erdiç KOLCU (23697)
Üye : Ömer SIKIER (23613)

GAZİANTEP ŞUBESİ (8. Dönem)

Başkan : A.Zafer OKUDUCU (13463)
Başkan Yrd. : M.Akif UĞRAŞ (9981)
Sekreter Üye : Cihangir UYGUR (27559)
Sayman Üye : M.Selim ÖZKANLI (21735)
Üye : Ali ETOĞLU (27597)
Üye : Pınar AĞAR (30524)
Üye : Aslı SAYGILI (29211)

GİRESUN ŞUBESİ (2. Dönem)

Başkan : Gürbay YÜKSEL (2692)
Başkan Yrd. : Hasan YEŞİLKAYA (6469)
Sekreter Üye : Hüseyin KARABÜRK (19709)
Sayman Üye : Zeynep AKGÜNEŞ DURKAYA (24808)
Üye : Saadet ARDA (16468)
Üye : Orhan AYDIN (24805)
Üye : Orhan PERÇİN (28463)

İSTANBUL BÜYÜKKENT ŞUBESİ (38. Dönem)

Başkan : Eyüp MUHÇU (15265)
Başkan Yrd. : Deniz İNCEDAYI (18531)
Sekreter Üye : H.H.Günhan DANIŞMAN (3526)
Sayman Üye : Sami YILMAZTÜRK (18340)
Üye : Esin KÖYMEN (25918)
Üye : Erdiç GÜNER (18629)
Üye : Aynur SAVAŞ (14485)
Üye : Arif ATILGAN (3796)
Üye : Tuncay GÜRPINARLI (13886)
Üye : İsmail DOĞANYILMAZ (26290)
Üye : Abdürrahim BAYRAMOĞLU (22714)

İZMİR ŞUBESİ (37. Dönem)

Başkan : Tamer BAŞBUĞ (11533)
Başkan Yrd. : Alev AĞRI (10595)
Sekreter Üye : Nilüfer ÇINARLI (20656)
Sayman Üye : Necdet ULEMA (22203)
Üye : Eser GÜLTEKİN (9213)
Üye : Boygar ÖZLEN (25064)
Üye : Tamer BOZOKLAR (20536)

KAYSERİ ŞUBESİ (7. Dönem)

Başkan : Mehmet KASAP (17188)
Başkan Yrd. : Azize Ful SAĞIROĞLU (9054)
Sekreter Üye : Hakan ÖZKAN (23167)
Sayman Üye : Hakan MAHIROĞLU (23512)
Üye : Mehmet ÖZDALKIRAN (19905)
Üye : Ahmet Tahir GÜL (15182)
Üye : Mehmet KÜTAHNECİ (23514)

KOCAELİ ŞUBESİ (2. Dönem)

Başkan : Nilgün AKCAN (21309)
Başkan Yrd. : İrfan YILDIZ (26295)
Sekreter Üye : Okan BONERİ (23977)
Sayman Üye : Hakan YALÇIN (26645)
Üye : Orhan KADIOĞLU (17768)
Üye : Mustafa SERDAROĞLU (16608)
Üye : Hürkan TOPUZ (26941)

KONYA ŞUBESİ (9. Dönem)

Başkan : Abdullah NALTEKİN (11307)
Başkan Yrd. : Cengiz SABUNCU (8280)
Sekreter Üye : Faruk KOÇAK (9564)
Sayman Üye : Mustafa KAŞ (16241)
Üye : Mehmet KALAYCI (8977)
Üye : Recep UYANDIRAN (27668)
Üye : Ekrem BEYAZBENLİ (20404)

MERSİN ŞUBESİ (8. Dönem)

Başkan : Semih L. TEMİZKAN (21046)
Başkan Yrd. : H.Cem BULUMLU (15875)
Sekreter Üye : Abdullah TÜRKÖĞLU (6710)
Sayman Üye : M.Fevzi AKIN (21107)
Üye : Mehmet Ruhi YÜKSEL (17778)
Üye : Sinan TÜTÜNCÜ (14574)
Üye : Eylem ÖZDOĞAN (28213)

ORDU ŞUBESİ (6. Dönem)

Başkan : Oktay TOPÇUOĞLU (24702)
Başkan Yrd. : A. Özden ÇEBİ (24708)
Sekreter Üye : Şenol ANŞIN (21215)
Sayman Üye : Cevat KARAGÖL (24731)
Üye : Elif BAKIR (24707)
Üye : Olgun OCAK (21999)
Üye : H.Atakan KILIÇ (24718)

SAMSUN ŞUBESİ (8. Dönem)

Başkan : Sacit ACAR (7539)
Başkan Yrd. : Murat DÜZOVALI (21222)
Sekreter Üye : Habibe BIYIKLI (20208)
Sayman Üye : Semra BILGIN (20108)
Üye : Hüseyin BAŞNAMLI (21250)
Üye : Atkın ÇELİK (28149)
Üye : İsmail SEVİNDİK (14662)

TRABZON ŞUBESİ (10. Dönem)

Başkan : Bekir GERÇEK (5552)
Başkan Yrd. : Mustafa TOPALOĞLU (9025)
Sekreter Üye : İlhan SAĞLAM (19020)
Sayman Üye : Tuncay ÇERCEL (19059)
Üye : Özlem CELAP (28465)
Üye : Alaettin GENÇ (17791)
Üye : S.Alper GÜMRÜKÇÜ (24847)

VAN ŞUBESİ (2. Dönem)

Başkan : Sönmez KARABULUT (8333)
Başkan Yrd. : Murat KARAKUŞ (23489)
Sekreter Üye : Ferit BAŞ (27407)
Sayman Üye : Ünsal KESER (26596)
Üye : Şehabettin ÖZTÜRK (23408)
Üye : H.Murat VANGÖL (25474)
Üye : Selim ELÇİOĞLU (30425)

DEĞİŞİK BİR GENEL KURUL

Ankara Şube'nin Bültenler, radyo ve gazete ilanları, telefon ve e-posta mesajları ile yürüttüğü "Genel Kurul'a Katılın!" çağrısı bu defa yanıt buldu ve son yıllarda rastlanan en yüksek katılımlı toplantı, 7 Şubat'ta DSİ Toplantı Salonunda yapılan 38. Genel Kurul'da gerçekleşti. Yaklaşık 320 mimarın ve konunun katıldığı Genel Kurul, önceki yıllara göre oldukça farklı hazırlanmıştı. Fuayenin, çok sayıda sergi panosu, kitap satış standları, Çocuk ve Mimarlık grubunun atölye çalışmaları ve sürekli film gösterimleri ile çok canlı bir ortam olmasına rağmen, her zamankinin aksine salondaki görüşmelere ilgi ve katılım çok yüksekti.

Çalışma raporu, yine geleneği değiştiren bir yaklaşımla ele alınarak ansiklopedik formatından çıkarılmış, 2 yıldır yapılan çalışmaların özeti Çalışma Raporu dergisi şeklinde ve ekinde aranacak her türlü ayrıntının kolayca bulunabileceği CD-rom olarak hazırlanmıştı. Ayrıca, şubenin ana çalışma akşarını anlatan 30 dakikalık bir film, Çalışma Raporu'nun okunmasından sonra salonda hep birlikte izlendi.

Yönetim kadar muhalefet de Genel Kurul'a özenle hazırlanmıştı; Detom grubunun eleştirilerini powerpoint sunuş olarak perdede göstermesi ilgi çekti.

Çocuk ve Mimarlık Çalışma grubundan 10 çocuğun görüşmeleri dikkatle izlediği ve bir bildiri sunduğu ilk Genel Kurul olarak tarihe geçti. Çocuklar atölye çalışmasında hazırladıkları çocuk gözüyle "Genel Kurul gazetesi: Gökkuşluğu"nu mimarlara sattılar.

Olumlu veya olumsuz eleştirileri olan mimarların dile getirdikleri ortak kanı, ortamdaki ve düzeyden hoşnut olduğu olsa da, sınırlı Genel Kurul zamanı içerisinde meslek açısından hayati görünen bir çok güncel konu gündeme gelemedi, tartışılmadı. Yerel Yönetim seçimleri, Kamu Reformu, Kentsel Dönüşüm, İmar ve Şehirleşme, Mahalli İdareler Yasa Tasarı Taslakları, Mesleki Denetim ve Yapı Denetimi gibi konuları Mart ayından başlayarak sık aralıklarla düzenlenecek danışma kurulları ve arama toplantıları ile mimarlık ortamının gündeminde tutmak ve doğru mimarlık politikaları oluşturmak dileğindedir.

Genel Kurul bant çözümünü www.mimarlarodasianskara.org adresinde bulabilirsiniz.

Kırmızı Beyaz Gazetesi, 24-30 Ocak 2004

Çocuk Çocuk, Şubat 2004

Sabah Gazetesi, 25 Ocak 2004

GENEL KURUL VAR

Mimarlarla "7 Şubat" çağrısı

Mimarlar Odası Başkanı Ayhan Çelik, 7 Şubat'taki genel kurula herkesi çağırdı

MİMARLAR Odası Ankara Şubesi Başkanı Ayhan Çelik, çocuklara, anne-babalara, yaşlılara, engellilere ve 28 Mart'ta kenti yönetmeye talip olan adaylara 7 Şubat'ta yapılacak genel kurulda buluşma çağrısı yaptı. Çelik, "Genel Kurul'un kentimizin geleceğinin tartışacağı bir platform olarak kullanılmasını istiyoruz" dedi.

"HEPİMİZİN SORUNU"

"Mimarlık sadece mesleği yapanların sorunu olarak görmediklerini vurgulayan Çelik, şöyle devam etti:

"Mimarlık, kentle yaşayan herkesin sorunu olarak görüyoruz. 1000 Okulda 1000 Mimar projesi ile çocuklarda kenti olma bilinci yaratmaya, 'Bina Kimlikleri' projesiyle de mimarlığın bir kültür birikimi, miras olduğunun altını çizmeye çalıştık. Cumhuriyet'ten günümüze yapılmış eserlerin künyelerini çıkararak tarihin kaydını tuttuk. İnsan yaşamı ile ortaklaşmış mimarlığın birikimini ortaya çıkaracağız. Hedefimiz kentteki 300 binanın künyesini çıkarmak."

ADAYLARA DAVETİYE

Ankara'nın süleyeceği çok şey olduğuna inandıklarını ifade eden Çelik, yaklaşan yerel seçimler öncesi Başkent'i yönetmeye talip olan adayların hepsine de Genel Kurul'u gelmeleri için davetiye gönderdiklerini belirtti. **Nergis DEMİRKAYA**

Sabah Gazetesi

Kentimiz ve kendimiz

Hasan Bülent Kahraman

Radikal Gazetesi 04 Mart 2004

Kentleri hep negatif bir tanımla, 'yok oluşlarını' söz konusu ederek tanımladık. Belki, bu defa yerel yönetim seçimlerini bahane edip varoluşları üstüne de düşünmeye başlarız.

Mimarlardan eğitime katkı

Mimarlar Odası Ankara Şubesi Başkanı Ayhan Çelik, çocuklara, anne-babalara, yaşlılara, engellilere ve 28 Mart'ta kenti yönetmeye talip olan adaylara 7 Şubat'ta yapılacak genel kurulda buluşma çağrısı yaptı. Çelik, "Genel Kurul'un kentimizin geleceğinin tartışacağı bir platform olarak kullanılmasını istiyoruz" dedi.

Mimarlar Odası Ankara Şubesi Başkanı Ayhan Çelik, çocuklara, anne-babalara, yaşlılara, engellilere ve 28 Mart'ta kenti yönetmeye talip olan adaylara 7 Şubat'ta yapılacak genel kurulda buluşma çağrısı yaptı. Çelik, "Genel Kurul'un kentimizin geleceğinin tartışacağı bir platform olarak kullanılmasını istiyoruz" dedi.

Evrensel, 06 Şubat 2004

Arredamento Şubat 2004

Akşam Gazetesi, 17 Şubat 2004

28 Şubat'ta yerel seçimler var. Kentler, kasabalar kendilerini yönetecekleri seçecek. Belediye başkanları, belediye meclis üyeleri, mahalle muhtarları bu seçimle belirlenecek. Belki de genel seçimlerden daha önemli bir seçim bu. Genel seçimler, merkezi yönetimi seçiyor, belli bir temsil esasına göre. Demokrasinin derecesi, düzeyi, işleyiş biçimi bu seçimlerin sonucundan payını alıyor. Bugün dünyanın birçok yerinde, henüz daha iyisi bulunmamış ama sorunları da çözülmemiş bir süreç olarak işliyor demokrasi. O sorunların başında da temsil edilenlerle temsil edenlerin yeterince özdeşleşmemesi geliyor. Daha özel olarak yerel yönetim daha genel olarak da yerellik kavramı demokrasinin yaşadığı sorunları çözmenin, aşmanın en önemli araçlarından, olanaklarından biri. Çünkü, yerel yönetim denilen şey, insanın gündelik yaşantısını doğrudan belirleyen bir olgu. Batı'nın tarihi yerellik ve yerel yönetim kavramının çevresinde oluşmuş bulunuyor. Genel yönetimleri belirleyen de gene yerel yönetimler. Birçok ülkede sürdürülen federatif yapılar zaten yerellik kavramına dayanıyor ve gücünü oradan alıyor.

Kent tarihimiz yok Biz, bu tarihe yabancıyız. Merkezi yönetim bizde her zaman daha önemli sayıldı. Göçebe bir kavim olmamız karşın merkezi devlet kavramını çok eski zamanlardan beri öğrenmiş, benimsemiş ve uygulamışız. Batı'daki feodalitenin olmaması, hatta Mustafa Akdağ gibi tarihçilerin çalışmalarına bakılırsa, ancak Celali İsyanları türünden atımların başarılı olması yol açacağı olmayan feodalite, yerellik kavramına, çevre kavramına uzak duruşumuzun ana etmeni. Çünkü, feodalite merkeze uzak ve bir ölçüde de direnen yerellikler anlamı taşıyor, öteki anlamlarının yanı sıra. O meydana da kent kavramının Batı toplumsal tarih ve bilincinde başka hiçbir şey benzemeyen bir önemi var. Rönesansla birlikte başka bir boyut kazanan şehir-devletler için bir başka yönünü hazırlıyor. Bu süreç burjuvazinin gelişmesiyle beslenmiş, desteklenmiş. Kimi araştırmacılara göre 'burjuva' sözcüğünün temelde kentle bir akrabalığı var. Bizim böyle bir kent tarihimiz yok. Kent, bugün de bizim için pek fazla bir şey ifade etmiyor. Bunun bir nedeni olarak, (Orta) Doğu kültüründen gelişimizi gösteriyoruz. Oysa o kültürlerin kaynağını meydana getiren Arap uygarlığı hiç de yerellik kavramını yok saymış, bir kenara itmiş değil. Bir kerere (öğrene) bildiğim kadıyla 'belediye' o dilin bir sözcüğü. 'Beled' kökünden geliyor ve 'kent' demek. 'Belediye' de biraz 'kentselleştirmek' anlamına geliyor. İkincisi ve çok daha önemli 'uygarlık' dediğimiz kavramın eski sözcüğü olan 'medeniyet' de gene bir Arapça sözcük ve kentle doğrudan bir ilişkisi var. 'Medeniyet', 'medeni' sözcükleri Medine şehriden geliyor. Yani, 'medeni' olan, 'Medine'den olan (kentten olan) anlamı taşıyor. (Ayrıca, Medine'ye verilen sıfat da 'münevvere', yani 'aydınlanmış' ki, bu da herhalde şehrin nasıl olması gerektiğini tanımlıyor her ne kadar 'ışıklı' olması Hz. Muhammed'e atfen olsa da.) Biz, bunca büyük tarihli uygarlıklarımıza rağmen kentle ilişkimizi bu düzeyde tanımlayamamışız. Bir kerere henüz 'belediye' sözcüğüne yerli bir karşılık bulamadık. 'Şehir' diyoruz genellikle. O da Farsça bir sözcük. Öte yandan onların karşılığı olarak 'kent'e başvuruyoruz. O, bizim 'antik' sözcüklerimizden birisi. 'Uygar' sözcüğü de öyle. (Fakat, yanılmıyorsam 'uygar' sözcüğüyle 'Uygur' sözcüğü arasında bir ilinti kurulmuştu.) 'İl' sözcüğü de öyle. Bir ara da, 'şar' sözcüğünü anımsadık. Fakat o da Farsça. Gayet 'eklektik' bir biçimde valilere 'öz' Türkçe 'ilbay', belediye başkanlarına 'şarbay' demeye başladık. Sonra onları da unuttuk.

İktidarın denetiminde Bütün bunlar, zihinsel, kültürel birer olgu olarak kentle ilişkimizin bir hayli sorunlu olduğunu gösteren şeyler. Kent, bizde, bir 'olanaklar mekânı' olarak görüldü daima. Ankara, siyasal otoritenin imkânlarını kullandıran, İstanbul, insanları kapitalin imkânlarına taşıyan bir mekân olarak tasarlandı. İzmir ise, 'gâvur' diye adlandırıldı. Antalya'nın ya da ne bileyim bir başka kentin, doğrudan bir kent olarak toplumsal belleğimizde çok yakın tarihe kadar hiçbir anlamı, izi bulunmuyor. Öte yandan, kısa bir süre öncesine dek, büyük nüfus hareketleriyle, gecekondulaşma ve farklı kültürlere yataklık etme aşamasına gelinceye değin, kent zaten ilgi alanımız içinde değildi. Ancak 1960'lardan itibaren bu olguyla sosyolojik olarak uğraşmaya başladık, hâlâ da alacak çok yolumuz var. Öte yandan, kent her zaman iktidarların 'denetiminde', dikkatinde kalmış bir konu. Çünkü, bir iktidarın simgeleştirilmesi, bir toplumsal ve bilimsel süreç dönüşürülmesi ancak kente dönük müdahalelerle hazırlanıyor. Ankara, bu anlamda 'kurulmuş' bir kent. Veya, Demokrat Parti iktidar 'kalkınmacılığı'nın, 'modernleşme'ciliğinin bir uzantısı olarak İstanbul'u 'kamulaştırdı' ve yeniden inşa etti. Bu süreçlerin anlamını yeni yeni irdeliyoruz. Buna mukabil, kent kavramı bugün de dünyada başlı başına bir çalışma alanı. Tarihten toplumbilime, psikanalizden sinemaya kadar sayısız disiplin kent kavramını ele alıp irdeliyor. İnsanın bu coğrafya parçası içinde biçimlenişine anlamlar üretmeye çalışıyor. Kimlik, aidiyet, cinsiyet, bellek gibi kavramların gene bu coğrafyadaki konumunu sorguluyor. Sokaklarından eğlenme, dinlenme, kültür mekânlarına kadar her yer kentte ayrı bir anlam taşıyor. O anlamların da uzantıları, öte ve yan anlamları var. Demokrasi ve yurttaşlık kavramları da öyle. Kent ölçeğinde ele alınıp açıklanmadıkça o kavramların bugün ne ifade ettiğini anlamak olanaksız. Bir başka düzeyde de, edebiyatın ürettiği (ve tükettiği) bir kent var. Merkezile, varoşuyla, yeraltıyla bir laboratuvar, örs, bir erime, pişme potası, kent. Biz, bir de kentleri hep negatif bir tanımla, 'yok oluşlarını' söz konusu ederek tanımladık. Belki, bu defa yerel yönetim seçimlerini bahane edip var oluşları üstüne de düşünmeye başlarız. Malum kentler yok oluyorsa biz de yok oluyoruz demektir!

EDEBİ MEKANLAR

Al Kumsallar'ın Psikotropik* Evleri

Stellavista'nın Bin Düşü
J. G. Ballard
Al Kumsallar, Arion Yayinevi, 1995

... Tozlu bir açelya yığınınca yoldan gizlenmiş bu ev, devasa bir beton metaforanın parçaları gibi asılı duran alüminyum kaplı altı küreden oluşmuştu. En geniş küre, salonu, görece daha küçük olan ve yukarıya kıvrılan diğerleri ise yatak odaları ve mutfağı içeriyorlardı. Metal dış kaplamaların çoğu delinmişti, tamamı hafifçe karamış yapı, çatlamış beton bahçeye karışmış otların içine, boşlukta unutulmuş bir uzay gemisi filosu gibi sarkıyordu.

Emlakçı Stammers, açelyaların kısmen örttüğü aracın içinden çıktı. Girişe koştu ve evi açtı (söylemeye gerek yok ki, Al Kumsallar'daki tüm evler psikotropikti). Sönük bir vınlama işitildi ve küreler yere hafifçe sürtünerek eğilip dönmeye başladılar.

Fay araçta oturmuş bu sarsıcı, güzel şeye bakıyordu, ama ben meraklanarak dışarı çıktım ve girişe doğru yürüdüm. Ben yaklaşırken ana küre yavaşladı ve kararsızlıkla bana döndü, onu diğerleri izledi.

... On adım önündeki ana küre kararsızlıkla dönüyor, giriş de aşağı doğru genişliyordu. Stammers açık kapının önünde durmuş, cesaret verircesine gülümsüyordu, ama ev bir şeylere sinirlenmiş gibiydi. Yürümeye başladığımda neredeyse panik içinde aniden geri çekildi ve giriş içeri çökerek diğer kürelere zayıf bir titreşim gönderdi.

Psikotropik evlerin, özellikle tetikte ve kuşkucu olanların, kendilerini yabancılara uyarlamaya çalışmasını izlemek daima ilginç olagelmiştir. Olumsuz duygulara, önceki kiracıların düşmanlığına, bir icra memuru ya da hırsızla olan travmatik

karşılaşmalara (bu kişiler psikotropik evlerden genelde uzak dururlardı; ters dönen bir balkonun ya da aniden gaz püskürtmeye başlayan bir koridorun tehlikeleri çok büyüktü) bağlı olarak tepkiler değişirdi. İlk tepkinin evin gerçek durumuna dair verdiği ipuçları, emlakçıyla beygir gücü ve esneklik çapı hakkında yapılan konuşmalardan çok daha kesin bir gösterge olabilirdi.

Bu ev kesinlikle savunmacı türdendi. Girişe tırmandığımda, Stammers kapının arkasındaki duvara sabitlenmiş kontrol masasını çaresizce karıştırıyor, sesi olabildiğince kısıyordu.bir emlakçı genelde orta/yüksek seçimini yaparak PT (psikotropik) tepkileri yükseltmeye çalışırdı.

...

... Asıl sorun şuydu; Al Kumsallar'ın çoğu erken ya da ilkel-fantastik PT'den oluşmaktaydı, ama yeni bio-plastik ortamın sunduğu olanaklar mimarların aklına daha çok yatmıştı. Yüzde yüz tepkisel yapı ile geçmişin katı, tepkisiz evleri arasında bir uzlaşmaya gidileli birkaç yıl oluyordu. İlk PT evlere serpiştirilmiş senso-hücreler öylesine fazlaydı ki sakinlerinin her ruh hali ve konum değişimini yankılıyorlardı; onlarda yaşamak birinin beynini işgal etmek gibi bir şeydi.

Ne yazık ki bio-plastiklerin sürekli alıştırmaya gereksinimleri vardır, yoksa katılışp çatlarlar. Çoğu insan, PT binaların hala gereksiz gizli anılarla doldurulduğunu ve aşırı duyarlı olduklarını düşünür; sonradan görme bir milyonerin, aristokrat bir aileden satın aldığı milyonlarca dolar değerindeki konaktan donmuş birhalde çıkarıldığını iddia edenler vardır. Ev, aristokratların bilinen kabalığı ve sinirliliğine tepki vermeye eğitilmişti ve kendini milyonere uyarlarken uyumsuzluk göstermiş, istemeden onun kibarlığını taklit etmiş ama becerememişti.

Ama geçmiş sakinlerin yankıları doğal olarak bazen üstünlük de sağlayabilir. Çok da pahalı olmayan birçok PT ev, mutlu ailelerin geçmiş kahkahalarıyla, başarılı bir evliliğin eğlendirici uyumuyla çınlar. Fay ve kendim için işte böyle bir yer istiyordum. Geçen yıl ilişkimiz biraz yıpranmaya başlamıştı ve sağlıklı bir refleks dizgesine sahip-örneğin, başarılı bir banka yöneticisi ve sadık eşinin refleksleri-, gerçekten eksiksiz bir ev, aramızdaki çatlamış köprüleri onarmakta oldukça yardımcı olabilirdi.

...

Beni izleyemeden merdivenden terasa koştum ve çifte cam kapıyı arkamdan kapattım. Artık durağan ve tepkisiz olan beyaz duvarlar, havuzun iki tarafında göğe yükseliyordu. Saydam bir yoğun zaman boğu olan su devinimsizdi, diğer uçta, arabada oturan Fay ve Stammers'in boğulmuş imgelerini görebiliyordum, bu görüntü geleceğimin mumyalanmış bir parçası gibiydi.

On yıl önce, Gloria Tremayne'in davası boyunca üç hafta süreyle, onun birkaç metre yakınında oturmuşum ve o kalabalık salondaki herkes gibi ben de o maskemsi yüzü, tanıklık yapan her bir şahidi-şoför, polis şefi, silah seslerini duyan komşular- inceleyen o düzenli gözleri asla unutmadım. Kurbanlarınca suçlanan zeki bir örümcek gibiydi, ne herhangi bir duygu açığa vuruyor, ne de tepki veriyordu...

...

Başlangıçta herşey sakindi. Fay bana karşı çıktı, ama evialdığımızda cebimizde kalacak parayla ona yeni bir mink kürk almaya söz verdim. İkincisi, ilk birkaç hafta boyunca sesi düşük tutmaya dikkat ediyordum, böylece kadınsı iradelerin çarpışması gibi bir durum ortaya çıkmayacaktı. Psikotropik evlerin önemli bir sorunu, birkaç ay sonra insanın, evin son sahibinin imgesinin aymsını almaya için sesi yükseltmesi gerekmesidir. Bu ise bellek hücrelerinin duyarlılığını ve bulaştırma oranlarını yükseltir. Aynı anda tinsel desteği büyötmek de, daha kaba bir duygusal zemini güçlendirir. İnsan, önceki sakinlerin damıtılmış güzellikleri yerine tortuları tatmaya başlar. Gloria Tremayne'in özünü olabildiği kadar uzun tatmak istiyordum, bu nedenle kendimi bilinçli olarak denetledim; gündüzleri dışarı çıkmadan önce sesi kısıyor, akşamları da yalnızca oturduğum odaları açıyordum.

Başlangıçtan beri Fay'e gerekli ilgiyi göstermiyordum. Sadece yeni bir eve taşınan her evli çiftin o ilk gece ana yatak odasında soyunmak, olumlu bir ikinci balayı başlangıcıydı- yüz yüze geldiği bildik sorunlarla uğraşmak zorunda değildik, kendimi tamamen Gloria Tremayne'in coşkun kişiliğine kaptırıştım; onu arayışım içinde her kameriye ve girintiyi inceliyordum.

...

Büyüyü bozan Fay oldu. İlk tepkilerin, geçmişin daha olgun ve ona bakılırsa daha tehlikeli bir tarafından gelen başkalarınınca kaplandığını çok çabuk fark etti. Onlara katlanmak için elinden geleni yaptıktan sonra, Gloria'yı uzaklaştırmak için tedbirli girişimlerde bulundu; birkaç kez ses kontrollerini alçaltıp yükselterek bas ayarı maksimuma bu, erkeksi tepkileri yoğunlaştırırdı- altoyu ise minimuma getirdi.

...

İçerleme havası yavaş yavaş dağılırken, Fay'ın şimdilik amacına ulaştığını görebiliyordum. Gloria Tremayne'in sakin kişiliği kaybolmuştu. Kadınsı motif daha ince ve tiz bir perdeyle hala oradaydı, ama baskın varlık kesinlikle Vanden Starr'dı. Evin bu yeni ruh hali bana onun mahkeme fotoğraflarını anımsattı; Le Corbusier ve Lloyd Wright ile 1950'li grupların içinde öfkeyle bakıp, küçük bir diktatör gibi gururla, guatrlı koca gerdanı ve kocaman donuk gözleriyle Chicago ya da Tokyo'da bir site projesini adımlarken, ardından 1970 yılında Al Kumsallarda, bir kırmızı balık akvaryumuna konmuş köpekbalığı gibi film kolonisinin içine girmişken.

Ama bu uğursuz çabaların ardında güç vardı. Huysuzluğumuzla harekete geçen Vanden Starr'ın varlığı, 99 Stellavista üzerine bir fırtına bulutu gibi çökmüştü. Başlangıçta, önceki dingin ruh halini yakalamaya çalışmıştım, ama yok olmuştu ve onu kaybetmemin yarattığı sinir, fırtına bulutunu büyötmekten başka bir işe yaramamıştı. Psikotropik evlerin hatalı bir biçimde yeni kaynağa teslim olur. Ama kişilikler benzer frekans ve genişlikte olduklarında, karşılıklı olarak birbirlerini pekiştirir ve her biri, kendini karşısındaki kişiliğin rahatına göre düzenler...

...

... O sırada arkamdaki duvarda tuhaf bir dalgalanma, dönüp bakar bakmaz yok olan ani bir gümüş devinim sezdim. Kavgamızdan beri ilk kez beliren Gloria'nın bu yankısına odaklanmaya çalıştım, ama boşuna. Ancak o akşam geç saatlerde, Fay'ın ağladığını işiterek yatak odasına gittiğimde yankıyı tekrar fark ettim.

...

İki gün sonra Fay saldırıya uğradı.

...

Salona doğru koşarak kapıya atıldım, geri çekilmesini beklemiştim. Ama kaskatı duruyordu, çerçevesi kemer altı yolunda kiletlenmişti. Bütün ev kurşuni ve gergin görünüyordu, dışarıdaki havuz bir soğuk kurşun tankı gibiydi.

Fay bir çığlık daha attı. Mekanik kontrolün metal kupunu kavradım ve kapıyı zorla çevirdim.

Fay odanın ortasındaki kalın divanlardan birinin üzerindeydi ama onu göremiyordum, üzerine çullanmış tavanın çökük sayvanının altına gömülmüştü. Yoğun sıva başının tam üzerinde kabarmış akiyor, çapı bir metreyi bulan bir kabarcık oluşturuyordu.

Gevşek sıvayı ellerimle kaldırarak Fay'in üzerinden atmayı başardım, o ise ayakları dışarı fırlamış halde minderlere gerilmişti. Sıyrılıp kurtuldu ve kollarını boynuma doladı, sessizce çıkıyordu.

"Howard, bu ev çıldırmiş, sanırım beni öldürmeye çalışıyor!"

...

Fay'in ayrılmasından birkaç gün sonra, evin başka bir varlığa büründüğü ve kodlanmış anılarının, davranışların sonucunda bağımsız olarak boşaldığını fark ettim. Akşamları, yarım sürahi Scotch'la gevsemeye hevesli bir halde eve döndüğümde, Miles Vanden Starr ve Gloria Tremayne'in hayaletlerini hızla uçarken bulduğum çoktu. Starr'ın kara ve tehdit edici kişiliği, karısının seyrek ama giderek yoğunlaşan özünün ardında birikmekteydi. Bu keskin direniş tam olarak gözlenebiliyordu; salonun duvarları, sanki varlığını yok etmek

içinmiş gibi, kameriyelerden birinin içinde saklanan küçük, ışılıtlı bir alanın üzerinde birleşen bir öfke kasırgasıyla dikleşip kararırdı, ama Gloria'nın kişiliği son anda hızla uzaklaşır, odayı kaynaşıp debelenmesiyle başbaşa bırakırdı.

...

Sendeleyerek yatmaya giderken, Fay'e dair anılara ne gibi bir zarar verebileceğimi düşünerek odasına girdim, gardırobu tekmeleyerek şilteyi yere fırlattım ve bir küfür bombardımanıyyla duvarları maviyeye çevirdim.

...

Karanlık odanın içinde tuhaf bir sessizlik sezerek yandığımda henüz dört civarıydı....

...

Bir şey odanın normal perspektiflerini değiştirmişti. Duvarın aşağı sarkan gri şişkinliğine odaklanmaya çalışarak, dışarıdan ayak sesleri gelip gelmediğini dinledim. Koridor duvarı, bunu doğrularcasına çekilmeye başladı. Normalde iki metre eninde bir yarık olan kemer altı yolu, birisini içeri almak için yükseldi. Gelen yoktu, ama oda ikinci bir varlığı ağırlamak için genişledi ve tavan da yukarı doğru kabardı. Şaşırmıştım, başımı oynatmamaya çalışarak doldurulmayan basınç alanının oda boyunca ilerleyip hızla yatağa gelmesini izledim; tavadaki küçük bir kubbe, bu hareketi göglemektedydi.

Basınç alanı yatağın ucunda durdu ve birkaç saniye kararsızlıkla bekledi. Ama duvarlar dengelenmek yerine hızla titremeye, garip belirsiz sarsıntılarla sallanmaya, şiddetli bir ısrar ve kararsızlık duygusu yaymaya başladılar.

Sonra, aniden her yer sakinleşti. Bir saniye sonra, ben dirseğim üzerinde doğrulurken, oda vahşi bir kasımlayla sarsıldı, duvarlar eğrildi ve yatağı yerden havalandırdılar. Bütün ev kıvranıp debelenmeye başladı. Evin kavradığı yatak odası, ölü bir kalbin kapakçığı gibi büzülüp genişledi, tavan da alçalıp yükselmekteydi.

Titreyen yatakta doğrulduğum sırada, sarsıntı ağır ağır durdu ve duvarlar eski konumlarını aldılar. Bu Allahın belası psikotropik evin ne gibi bir çılgın kriz geçirdiğini düşünerek ayağa kalktım.

Oda karanlık içindeydi, yatağın arkasındaki üç küçük dairesel delikten ince bir ay ışığı sızıyordu. Duvarlar yerlerini alırken bunlar da kasılmaktaydılar. Ellerimi tavana bastırdığımda, güçlü bir itilimle aşağı doğru inmekte olduğunu duymusadım. Oda bir küreye dönüşürken, zeminin köşeleri de duvarlara karışıyordu.

...

... Kısılıp kalmıştım; oda, Vanden Starr'ın vurulduktan sonraki son nefeslerini tekrarlarlarken, beni boğuyordu. O korkunç kasılma da, Gloria Tremayne'in tabancasından çıkan kurşunun göğsüne gömülmesiyle Vanden Starr'ın sarsılmasından başka bir şey değildi.

...

... Görevli yüzbaşı sonunda yenilgiyi kabullenmiş, son üç polis arabası da uzaklaşmıştı. Nedense kavgacı bir ses tonuyla, "Kahretsin, bir evi cinayete tam teşebbüsten tutuklayamam, değil mi?" diye sormuştu...

...

Elbette ki 99 Stellavista, bu haliyle tipik bir statik ev olarak görülemezdi. Ama şekli bozulmuş odalar ve çarpık koridorlar, herhangi bir psikotropik ev kadar kişilk sahibi. PT birimi hala çalışıyor ve bir gün onu tekrar açacağım. Ama bir şey beni endişelendiriyor; evi darmadağın eden şiddetli kasılmalar, bir şekilde Gloria Tremayne'in kişiliğine zarar vermiş olabilir. Bununla yaşamak benim için çılgınlık gibi; ev, çarpık haliyle bile ince bir çekiciliğe sahip. Tıpkı güzel ama deli bir kadının belirsiz gülümsemesi gibi.

...

*Psikotropik: İnsanın ruh haline göre biçim değiştiren.

KIZILAY'DA YAYALAR VE YAYA ULAŞIMI: SORUNLAR, SEBEPLER VE SÜREÇLER

Şubemiz ve Şehir Plancıları Odası Ankara Şube üyesi mimar ve şehir plancılarının katılımı ile yaklaşık 20 aydır çalışmalarını sürdürmekte olan Kent Merkezi Çalışma Grubu'nun "Kızılay'da Yayalar ve Yaya Ulaşımı: Sorunlar, Sebepler ve Süreçler" kitabı yayınlandı.

Kitap; Planlı Gelişme Sürecinde Ulaşım Politikaları Yaya İlişkileri Bağlamında Kızılay; Kent Merkezlerindeki Ulaşım Politikalarında Çağdaş Yaklaşımlar; Kızılay'daki Yaya Ulaşımı, Yaya Yolları ve Yaya Bölgeleri: Mevcut Durum ve Sorunlar; Yaya Mekanlarına İlişkin Çağdaş Ölçütler ve Kızılay İçin Öneriler bölümlerinden oluşurken, Kızılay Kent Merkezi Çalışma Grubu'nun etkinliklerini ve etkinlik ürünleri de içeriyor.

Yerel yönetim seçimlerinde aday olacıklara, basına ve kamuoyuna Mart ayı içerisinde tanıtımı yapılacak olan yayının, "Kızılay ve Yayalık" hakkında önemli bir kaynak olacağına inanıyoruz.

Kitap Künyesi:

KIZILAY'DA YAYALAR VE YAYA ULAŞIMI:
SORUNLAR, SEBEPLER VE SÜREÇLER

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
Ankara, Şubat 2004

Yayına Hazırlayanlar: Tonguç Akış, Eser Atak,
Selda Bancı, Savaş Zafer Şahin
Tasarım ve Uygulama: Yiğit Adam

Fiyatı: 3.500.000.- TL

* Şubemizden Temin Edebilirsiniz.

MODERN SONRASI MİMARLIK ÜZERİNE NOTLAR

A. ZEYNEP ONUR, M. ZİYA TANALI

Özgün yaklaşımı, duruşu, sentezleri ve önerileri ile bu eserin, önemli bir milat oluşturacağına olan inancımız doğrultusunda, tek tek mimarların değil de Türkiye Mimarlığının hizmetinde olan bir Odanın görevini yerine getirmeye çalıştık.

Bu amaçla Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Ziya Tanalı, ve Zeynep Onur'un bu eserinin, basılması, yayılması, tanıtılması ve ortamı tartışmaya sürüklemesinin, sorumluluğunu ve görevini üstlendi.

Dünyada eşi olmayan böyle bir çalışmayı, büyük özveri ile üreten Ziya Tanalı ve Zeynep Onur a Türkiye Mimarlarını temsilen, mimarlar odası Ankara şubesi olarak teşekkür ediyoruz.

Özgün bilgi üretmek, yaymak ve tartışmak, ortamın gündemini bu alana çekmek, yukarıda bahsi geçen, dezenformasyon ve akültürasyon durumumuza karşı tek silahımız.

İMZA GÜNÜ

26 MART 2004 CUMA GÜNÜ SAAT
19:00'DA, ZİYA TANALI VE ZEYNEP
ONUR'LA KİTAP ÜZERİNE BİR
SÖYLEŞİ YAPILACAK VE
YAZARLAR KİTAPLARINI
İMZA YAPACAKLAR.

38. DÖNEM MİMARLAR ODASI MESLEKİ UYGULAMA VE DENETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

38. Dönem Merkez Yönetim Kurulunun 21 Mayıs 2002 gün ve 38/4-4 no.lu kararıyla oluşturulan Mesleki Uygulama ve Denetim Komitesi, çalışmalarına 01.Haziran 2002 tarihinde başlamış ve bugüne kadar 16 toplantı yapılmıştır.

Bu dönemde, mesleğimizi ilgilendiren yasa tasarıları, yönetmelik ve şartname değişiklikleri yanında, meslektaşlarımızla işverenler arasında ortaya çıkan sorunlara da çözüm üretilmeye çalışılmıştır.

Dönem içinde üç kez yapılan Danışma Kurullarına, Mesleki Uygulama ve Denetim Komitesi ve Alt Komisyonlarda yapılan çalışmalar götürülmüş, bu platformlarda belirlenen eğilimler doğrultusunda yine aynı komisyonlarda olgunlaştırılarak, TMMOB veya ilgili Bakanlıklara iletmek üzere Merkez Yönetim Kuruluna sunulmuştur.

"Mimarlık Hizmetlerinde Kalitenin Sağlanması, Denetlenmesi,Geliştirilmesi" konusunda oluşturulan bir alt komisyon raporu 1. Merkez Danışma Kuruluna götürülerek;

- Mesleki formasyonun ve mimarlık hizmetinin kalitesinin yükseltilmesi
 - Hizmetlerin kalitesinin denetlenmesi
 - Hizmetlerin Oda'ca izlenmesi ve üye sicillerinin tutulması
- ana başlıkları altında tartışılmıştır. Mesleğin uygulanmasında öncel olarak öne çıkan;

- Mevzuat ve Standartlar
 - Mesleki Denetim
 - Yapı Denetim Yasası
 - Sicil Durum Belgesi
 - Kamu İhale Kanunu
 - GATS ve AB Süreci
 - Danışmanlık Hizmetleri
 - Tüketicinin Korunması
 - Eğitim-Mesleki Eğitim-Oda içi Eğitim
- konularında yoğunlaşan tartışmalar; Mimarlar Odasının 38. Dönem çalışmalarına ve bu dönemdeki Mesleki Uygulama ve Denetim Komitesi çalışmalarına esas teşkil etmiş ve yön vermiştir.

1995 genel kurulunda onaylanmış ve günümüze dek pek çok revizyondan geçerek 2001 genel kurulunda son şeklini alan ve halen yürürlükte olan "Serbest Mimarlık Hizmetleri Uygulama ve Mesleki Denetim Yönetmeliği" Komite çalışmalarımızın ana aksını oluşturmuştur. Mevcut haliyle Resmi Gazete'de yayınlanması için TMMOB'ye gönderilen yönetmeliğin bazı maddelerine Şehir Plancıları, İç Mimarlar ve Peyzaj Mimarları Odalarının itiraz edilmiştir. Bu maddelerde ortak bir anlayışa varabilmek için Sözü edilen Odalar ile birlikte 4-5 kez bir araya gelinmiştir.

Yönetmeliğin, tartışılmaya ihtiyaç duyulan aşağıdaki maddeleri;
Madde 04.02 (TMMOB'de diğer Odaların itiraz ettiği konular)
Madde 06.03 (Sermaye şirketindeki mimarın hisse oranı)
Madde 06.06 (Ücretli çalışan mimarın konumu)
Madde 06.09 (Üniversite Döner Sermayelerince verilen mimarlık hizmetleri)

Konularındaki Mesleki Uygulama ve Denetim Komitesi görüşü ve hukukçu görüşleri ile birlikte 3. Merkez Danışma kurulunda görüşülmüştür.

Bu sürecin sonunda sadeleştirilerek dağınıklığı giderilen "Serbest Mimarlık Hizmetleri Uygulama ve Mesleki Denetim Yönetmeliği" önümüzdeki günlerde tekrar Şube Yönetimlerinin görüşüne sunularak 39. Genel Kurula önerilecektir.

Yönetmelik Taslağı ve Gerekçe metni için
www.mimarlarodasiankara.org adresine bakabilirsiniz.

MİMARLAR ODASINA EMEK VERENLER-İ SOMER URAL

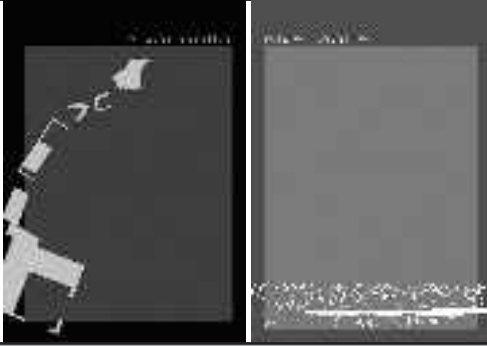
"DEĞİŞİM VE MİMARLAR
ODASI"
1. ALADAĞ
TOPLANTISI'NIN
TANITIMI
Yonca Hürol (AL)

"YEREL YÖNETİMLERDE
YENİDEN YAPILANMA"
PANEL:
Yücel Gürsel, Kaya
Güvenç, Raci Bademli,
Murat Balamir, Bülent
Baratalı, Oktay Ekinci

Taştaki İz:

AALTO @ TURKEY

Alvar Aalto'nun mimarlık tarihindeki yeri ve önemini; kendi eserleri üzerinden mimarlık öğrencileri ve mimarlar ile paylaşımını ve kavrayışı sağlamak; Aalto üzerinden Türkiye'deki mimarlığa "Çağdaş ve Özgün" çerçevesinden bakabilmek, yerel ve evrensel tartışmalarını mimarlık gündemine taşıyabilmek için; AALTO @ TURKEY...

Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Finlandiya Büyükelçiliği'nin değerli destek ve katkılarıyla, Alvar Aalto Müzesi'nin gezici sergilerinden; "Alvar Aalto Architecture to read" ve "A Gentler Structure for Life" Nisan ayı programına almıştır. Her iki sergi de Nisan ayı başından Mayıs ayı ortalarına kadar Ankara'da sergilenecektir. Sergilere paralel etkinlik ve atölyeler düzenlenmesi planlanmıştır. Sergilerin son haftasında bir dizi atölye ve konferans düzenlenerek; mimarlık ortamının katılımı ile Aalto'ya, Fin Kültürü'ne, mimarlığa yaklaşmak hedeflenmiştir. Sergilerin gelmesinin ardından, haftanın başlamasının öncesinde; Aalto hakkındaki film gösterimleri, Fin filmleri gösterimleri, Fin müziği dinletileri yapılacaktır. Program, Mart ayının sonuna doğru kesinleşecektir. Afişlerimizi izleyiniz. Nisan ayında sergileri gezmenizi öneriyor, Mayıs ayında ise sizleri atölye ve konferanslara bekliyoruz. Baharda mimarlığa merhaba...

ÇOCUK VE MİMARLIK ÇALIŞMASI ÇOCUK HAKLARI HİZMET ÖDÜLÜ'NE ADAY GÖSTERİLDİ

Yayın dünyasındaki üçüncü yaşını "Çocuk Hakları Hizmet Ödülleri" vererek kutlamaya hazırlanan Çoluk Çocuk dergisinin Kültür-Sanat dalı adaylarından biri Çocuk ve Mimarlık çalışması ile TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi oldu. Bu ödül çocukların yaşam kalitesini belirleyen "Sağlık", "Eğitim", "Kültür- Sanat" ve "Medya" alanlarında çocuk hakları çerçevesinde hizmet üreten kişilere ve kuruluşlara veriliyor.

Kültür-Sanat dalı adayları
- ASSITEJ (Uluslararası Gençlik ve Çocuk Tiyatroları Birliği) Türkiye Merkezi
Uzun yıllardır gerçekleştirdiği Uluslararası Bursa Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali nedeniyle,

- TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
Çocuklara yönelik gerçekleştirdiği "Çocuk ve Mimarlık" çalışması nedeniyle

- TRT Ankara Radyosu
"Çocuklarla Baş Başa" adlı program nedeniyle.

TEŞEKKÜR KOKTEYLİ

37. Dönem sona erdi. Yeni başlangıçlar taşıyan, yeni ufuklar açan, "Oda"nın herkes için ulaşılabilir olduğunu hatırlatan, katılımcı bir ruhla iş üreten bir dönem yaşandı. 7-8 Şubat 2004 tarihlerinde Genel Kurul'a ve seçimlere giden 37. Dönem Yönetim Kurulu; 26 Ocak 2004 tarihinde düzenlediği Teşekkür kokteyli ile döneme katkı koyan, üreten, bilgi ve zamanını paylaşan üyeleri ile buluştu. Üyelere teşekkür beratlarının verildiği gecede, dönemin ve çalışmalarının da kısa değerlendirmeleri yapıldı.

37. dönemde yeniden gündeme gelen düşünce sistematiklerinin, yaklaşım biçimlerinin ve üretme isteğinin umutla 38. döneme aktarılması dileğiyle tamamlandı gece... Önümüzdeki iki yılın yoğun ve zorlu gündemini üyelerimizle beraber taşıyabilmek arzusuyla...

GÖNÜLLÜLER ARANIYOR!

Dikmen Yetiştirme Yurdu, 11-14 yaş arası 57 çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını karşılamaktan biraz fazlasını sunmak için herkesi yardıma çağırıyor. Doğum günlerinde çocuklara verecek hediyeler, oynayabilecekleri oyunlar, okuyacakları kitaplar, kitaplar için raflar, rafları düzenleyecek gönüllüler aranıyor.

Dikmen Yetiştirme Yurdu
Dikmen Caddesi No: 321
0(312) 481 9152

Bilgi için
www.geocities.com/dikmen_yetistirme_yurdu
adresine göz atabilirsiniz.

Haberleşme için:
http://groups.yahoo.com/group/dikmen_yetistirme_yurdu/
grubuna dahil olabilirsiniz. Bu grupta sadece çocuklar için yapılabilecek ve yapılan etkinlik veya etkinlik önerisi gibi haberlere yer veriliyor.

GG'NİN YENİ SERGİSİ

"YAZIYAPI: Mimari İmge Olarak Tipografi"

İlk üç sergisinde mimari tasarım üzerine yoğunlaşan Garanti Galerisi (GG), "YAZIYAPI: Mimari İmge Olarak Tipografi" adlı yeni sergisinde, yazının mimari unsurlarla güçlendirildiği afiş tasarımlarını irdelenecek. Sergide; tipografi kavramının yerleşmeye başladığı 1920'lerden önce Michaly Biro'nun yaptığı "yazı'yı yapı'ya dönüştüren afişlerden, savaş sonrasında yazının "anlam" ve "biçim"inin ayrılmaz bir bütün oluşturduğu tasarımlara kadar pek çok çalışma yer alacak. Zürich Museum für Gestaltung (Zürich Tasarım Müzesi) koleksiyonundan seçilen afişlerle hazırlanan ve tasarım danışmanlığını Grafik Tasarımcı Bülent Erkmen'in yaptığı sergi, 27 Ocak - 20 Mart tarihleri arasında gezilebilecek.

50'ye yakın orijinal afişin yer alacağı sergide, Ivan Chermayeff, Ralph Schraivogel, Makoto Saito, Mirco Illic ve Takenobu Igarashi gibi tasarımcıların yapıtları da bulunuyor.

OSMANLI BANKASI MÜZESİ'NDE KENT SOHBETLERİ:

"İSKENDERİYE"

Milyonlarca yıldan bu yana, kutsal Nil'in Akdeniz'le kucaklaştığı noktada yer alan, ufak bir balıkçı köyünden, Makedonyalı İskender'in kurduğu dünya kentine uzanan, parlak bir tarihe yoğunlaşmış, evrensel bir kültür ve bilim merkezi: İskenderiye...

Tarih:17 Mart 2004 Saat: 18:30-20:30
Yer: Osmanlı Bankası Müzesi
Osmanlı Bankası Karaköy Binası
Voyvoda Caddesi 35/37
E - mail: obmuze@ottomanbank.com

Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin Sevgili Yönetim Kurulu üyeleri ve çalışma arkadaşlarına, Şube'nin, 11 Şubat'taki ameliyatım için gereken kan bağışi duyurusuna, çok sayıda sevgili meslektaşımın yoğun bir ilgi oldu. Beni ve ailemi çok duygulandıran bu samimi ilgi sayesinde, gereken kan çok kısa sürede bulundu. Sağlığıma hızla kavuşmaya başladığım bugünlerde, sizlere ve aracılığınızla tüm değerli meslektaşlarıma, içten ilgileri için çok teşekkür ediyorum; bu camianın bir parçası olmaktan duyduğum gururu bu vesileyle bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sevgi ve saygılarımla,
Baran İdil

BALKAN MİMARLAR KONGRESİ 2004

Sonuncusu 1991 yılında yapılan ve Bölgedeki siyasi gelişmeler ve savaşlar nedeniyle ara verilen geleneksel Balkan Mimarlar Konferansı etkinlikleri, TMMOB Mimarlar Odası ve Bulgar Mimarlar Birliği girişimi ile yeniden başlıyor.

TMMOB Mimarlar Odası ve Bulgaristan Mimarlar Birliği, 2001 yılında imzaladıkları İşbirliği Protokol Anlaşması çerçevesinde, "BALKANLARDA MİMARLIK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA" ana teması altında bir Balkan Mimarlar Konferansı'nın düzenlenmesi için ortak çalışma başlattı. Çeşitli görüşmelerin ardından, 13. Balkan Mimarlar Konferansı'nın 3-4 Nisan 2004 tarihlerinde Sofya'da toplanması kararlaştırıldı.

2004 Konferansı'nın bir kereye mahsus bir etkinlik olarak kalmaması, bunun ötesinde Balkan ülkelerindeki mimarların kendilerine özgü ve ortak sorunlarla ilgili deneyimlerini paylaşmaları ve bölgedeki mimarlar arasında bir dayanışma kurulması için fırsat yaratacak bir dizi toplantıya öncülük etmesi amaçlanıyor.

Avrupa Birliği'ne yeni üyelerin katılımıyla, geçmiş Balkan Konferanslarının gerçekleştirildiği dönemdeki Avrupa tanımının radikal bir değişiklik gösterecek olması nedeniyle, 2004 Avrupa için çok önemli bir yıl olacak. Son Balkan Konferansı'nın toplandığı 1991 yılından bu yana uluslararası gündemin de belirgin bir biçimde değişmiş olması nedeniyle, "sürdürülebilirlik" kavramı, genel olarak mesleği doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen alanlarda, özel olarak da mesleğin uygulanmasında önem kazanıyor. Bu nedenle, konferansta "BALKANLARDA MİMARLIK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA" konusuna odaklanmanın, hem bölgenin hem de mesleğin karşılaşmakta olduğu zorlukları aşmak için olası işbirliği ve dayanışma yollarını tanımlamak için çok yerinde bir fırsat yaratacağı düşünüyor.

Kongresin ilk günü, katılımda bulunan Balkan ülkeleri Mimarlık Örgütleri tarafından sunulacak ülke raporlarına ayrılıyor. Ülke raporlarının nihai metinlerinin, 4 Mart 2004'e kadar teslim edilmesi gerekiyor. Konferansın ikinci bölümü, "Balkanlar, Mimarlık ve Sürdürülebilirlik" genel temasıyla ilgili bildiriyle katılımda bulunmak isteyen herkese açık olacak. Bu bildiri özetlerinin, Raporlar Komitesi'nce değerlendirilmek üzere Konferans Sekreterliği'ne gönderilmesi gerekiyor.

Kongresin ilgililenen herkese açık. Ancak, Konferansın çalışma dili İngilizce. Genel katılımda bulunmak için, üç gece konaklama, yemek gideri ve konferans belgeleri için 200 Euro kayıt ücreti ödenmesi gerekiyor.

BALKAN MİMARLAR KONGRESİ 2004
ANA TEMA
"BALKANLARDA MİMARLIK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR GELİŞİM"

3/4 NİSAN, 2004
SOFYA, BULGARİSTAN

TASLAK PROGRAM

2 NİSAN, CUMA
Kayıt ve Sofya Tanıtım Gezisi
3 NİSAN, CUMARTESİ
"AVRUPA, BALKANLAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK"
(Çağrılı Bildiriler)

1. Ana Sunuşlar
"Avrupa, Çevre ve Sürdürülebilirlik Genel Bir Bakış"
TMMOB Mimarlar Odası
"Balkanlarda Sürdürülebilir Kalkınmaya İlişkin Potansiyeller"
Bulgaristan Mimarlar Birliği
2. Ülke Sunuşları
Balkan Ülkeleri mimarlık örgütlerinin farklı ülkelerdeki özellikleri, sorunları, girişimleri vurgulayan sunuşları

4 NİSAN, PAZAR
"BALKANLAR, MİMARLIK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK"

1. Bireysel bildiriler
2. Panel : Sonuçlar ve Geleceğe İlişkin Görüş ve Öneriler

YAN ETKİNLİKLER

SPONSORLAR SERGİSİ : YAPI MALZEMELERİ
ÖĞRENCİ PROJELERİ SERGİSİ

KATILIM KOŞULLARI
Çalışma dili: İngilizce.
KAYIT ÜCRETİ: 200 Euro
Bu ücret 3 gecelik konaklama, yemek ve Konferans belgelerini kapsamaktadır. Yol giderleri katılımcılar tarafından karşılanacaktır.

BİLDİRİ VERMEK İSTEYENLERİN en fazla 200 kelimelik bir özeti 20.01.2004 tarihine kadar iletişim bilgileri aşağıda verilen Konferans Sekreterası'na iletmeleri istenmektedir.

İletişim:
BALKAN CONFERENCE OF ARCHITECTS
CONFERENCE SECRETARIAT
Ljubomir Milkov
Adres: Krakra Str.11, 1504 Sofia, Bulgaria
Tel: +3592 943 82 86
Faks: +3592 943 83 49
E-Mail: sab@bgnet.bg

e-posta
Mimarlar Odası Genel Merkezi Oda'ya kayıtlı tüm üyelere e-posta vermeye başlamıştır. E-posta sunucusundan 10 MB'lık alanın kullanımına olanak sağlayan adresler isimsoyad@mimarlarodasi.org.tr şeklinde verilecektir. E-posta adresi alabilmek için Şubemize başvurmanız ve talep formu ile ekli sözleşmeyi doldurmanız gerekmektedir.

TAŞTAKİ İZ

"1930'ların başı... Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olarak seçilen Ankara'da inşa çalışmaları hızla devam etmektedir. Cumhuriyet, Anadolu coğrafyasına halkın o güne kadar deneyimmediği bir kültürü, sokakları, parkları, binaları ve anıtları ile taşımaktadır. İşte Avusturyalı heykeltıraş Anton Hanak'ın Ankara ile tanışıklığı da böyle koşullarda gerçekleşir. Kendisinden Ankara'nın yeni merkezinde yer alan Güvenpark'a bir anıt heykel inşa etmesi istenir. Heykeltıraşın, yaşamındaki en önemli proje olarak gördüğü bu çalışma ancak üç senede tamamlanabilecek, kentin merkezindeki bu büyük yapı yıllar boyu Ankaralıların yaşantısının bir parçası ve kentin önemli simgelerinden biri olacaktır. Ne var ki, inşa edilmesinin 70. yılında artık Ankaralıların anıtın ilişkisi oldukça değişmiş, ütopyalar yerini nostaljiye bırakırken Ankara taşına yontulan iz de gitgide silikleşmeye başlamıştır..."

"Taştaki İz" in 6 Şubat 2004 tarihinde Şubemizde gerçekleşen ilk gösteriminin ardından, 19-20 Şubat 2004 tarihlerinde Alman Kültür Merkezi'nde protokol gösterimleri, 24 Şubat 2004 tarihinde ise Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde tüm Ankaralıların davetli olduğu bir gösterimi gerçekleşti.

Ankaralıları, kentlerinin var edilme yüküleri üzerine düşünmeye, projeler üretmeye, duyarlılığa ve "Taştaki İz" i görmeye davet ediyoruz...

"Taştaki İz" ekibine sonsuz teşekkür ve sevgilerimizle...
Daha nice Ankara öykülerine...

Filmin Künyesi:

TAŞTAKİ İZ

Belgesel/35'/Mini DV/Türkiye/2004

Yönetmen: Can Ertuna / Yapım Yönetmeni: Selda Salman / Görüntü Yönetmeni: Tolga Avcil / Senaryo: Can Ertuna, Selda Salman, Mehmet Saner / Kurgu: Tolga Avcil / Ses: Tolga Avcil, H. Umur Asil, Cumhuriyet Avcil / Proje Danışmanları: Ersan Ocak, Enis Rıza / Müzik: H. Umur Asil

* Gösterim programını şubemizden öğrenebilirsiniz.

